SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

SOCIALSTATISTIK

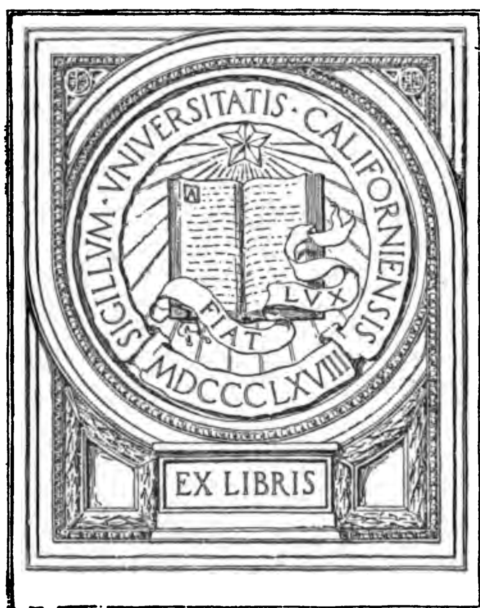
LIVSMEDELSFÖRBRUKNINGEN

INOM MINDRE BEMEDLADE HUSHÅLL ÅREN 1914 OCH 1916

AV

K. SOCIALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1917
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
170738

SIGILLVM · VNIVERSITATIS · CALIFORNIENSIS
FIAT LVX
MDCCCLXVIII
EX LIBRIS

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

SOCIALSTATISTIK

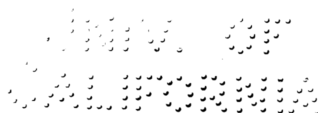

LIVSMEDELSFÖRBRUKNINGEN

INOM MINDRE BEMEDLADE HUSHÅLL ÅREN 1914 OCH 1916

AV

K. SOCIALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1917
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
170738

Genom nådigt brev den 17 mars 1916 uppdrog Kungl. Maj:t åt socialstyrelsen att verkställa utredning rörande den omfattning, i vilken den betydande prisstegringen å vissa livsmedel efter krigsutbrottet medfört en omläggning av förbrukningen särskilt bland de mindre bemedlade samhällsklasserna. Bearbetningen och publiceringen av det inkomna primärmaterialet skulle verkställas av socialstyrelsen, som även ägde att tillhandahålla för undersökningen erforderliga hushållsböcker. Sedan tidigare lämnats meddelanden rörande undersökningens resultat med avseende på vissa särskilda orter och varuslag, meddelas i efterföljande framställning en sammanfattande redogörelse för utredningen i dess helhet.

Den närmaste ledningen av de större socialstatistiska specialundersökningarna, uti vilken serie här ifrågavarande utredning ingår, handhaves inom styrelsen av t. f. förste aktuarien N. O. Nilsson, som tillsammans med amanuensen K. G. Tham utarbetat efterföljande berättelse.

Stockholm i juli 1917.

GUNNAR HUSS.

NILS BERGSTEN.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

Text.

Tabeller.

TABLE DES MATIÈRES.

Texte.

Tableaux.

1. Undersökningens tillkomst och omfattning. Sedan statens livsmedelskommission i skrivelse den 21 februari 1916 hemställt, att socialstyrelsen måtte verkställa en undersökning, i vilken omfattning de stegrade priserna å livsförnödenheter efter krigsutbrottet medfört en omläggning av förbrukningen, avlät socialstyrelsen den 8 mars samma år till Kungl. Maj:t en skrivelse, varuti den av livsmedelskommissionen gjorda framställningen förordades. Styrelsen framhöll därvid särskilt, att för en undersökning av ifrågavarande slag föreläge erforderligt jämförelsematerial, avseende de mindre bemedlades levnadskostnader under tiden närmast före krigsutbrottet, genom den i nådigt brev den 16 maj 1913 anbefallda allmänna levnadskostnadsundersökningen. Med bifall till nämnda framställning uppdrog Kungl. Maj:t den 17 mars 1916 åt socialstyrelsen att omedelbart verkställa utredning rörande den omfattning, i vilken den betydande prisstegringen å vissa livsmedel efter krigsutbrottet medfört en *omläggning av förbrukningen* särskilt bland de mindre bemedlade samhällsklasserna.

Med anledning härav lät socialstyrelsen tillfråga kommitterade i 29 av de i den allmänna levnadskostnadsundersökningen 1913—1914 deltagande orterna, huruvida de vore villiga medverka även vid ifrågavarande kompletterande undersökning. Den sålunda begärda medverkan skulle huvudsakligen bestå i att till bokförare, som deltagit i den förra undersökningen, utdela erforderligt antal hushållsböcker. Av dessa orter befunnos följande 27 villiga härtill, nämligen Uppsala, Nyköping, Eskilstuna, Åtvidaberg, Mjölby, Jönköping, Huskvarna, Nässjö, Kristianstad, Malmö, Landskrona, Hälsingborg, Ystad, Trälleborg, Göteborg, Lysekil, Trollhättan, Åmål, Arvika, Karlskoga, Västerås, Hedemora, Gävle, Söderhamn, Luleå, Malmberget och Kiruna. Till dessa utsändes i slutet av april omkring 750 hushållsböcker. De utsända böckerna, som voro uppställda i enlighet med hushållsböckerna till föregående undersökning, skulle föras i fyra veckor med början å varje ort en viss angiven söndag. Å ett par orter tog bokföringen sin början den 30 april men å flertalet platser den 7 maj.

Efter bokföringstidens slut insamlades hushållsböckerna och översändes för granskning och bearbetning till socialstyrelsen, dit sålunda större delen av materialet inkom först mot slutet av juni. Av de inkomna böckerna visade sig 601 kunna användas vid utarbetandet av nedanstående redogörelse. För de bäst förda böckerna utbetalades premier å 5 eller 10 kr.

Vid omräkningen till konsumtionsenheter har i förevarande undersökning använts en något mindre specificerad skala än den, som tillämpades vid den allmänna levnadskostnadsundersökningen 1913—1914. Ifrågavarande skala,

som huvudsakligen tager hänsyn till den fysiologiska budgeten och först kom till användning vid en amerikansk och sedan vid en dansk hushållsstatistisk undersökning, har följande utseende:

Ålder	Enhetstal
0— 3 år	0·15
4— 6 »	0·40
7—10 »	0·75
11—14 »	0·90
Kvinnor 15 år och däröver	0·90
Män 15 » » »	1·00

Givetvis är en undersökning som denna av mycket stort aktuellt intresse, och har styrelsen med hänsyn härtill sökt i görligaste mån påskynda hushållsböckernas bearbetning och undersökningsresultatens publicering. Sålunda överlämnades i mitten av december 1916 till folkhushållningskommissionen, i och för den då påbörjade regleringen av brödsädsförbrukningen, en översikt av konsumtionen av mjöl och bröd inom ett större antal orter, utarbetad på grundval av socialstyrelsens hushållsböcker för maj 1914 och maj 1916. I november s. å. förelågo tryckfärdiga de dittills vunna resultaten av dyrtidsundersökningen för Västerås, omfattande en detaljerad redogörelse för livsmedelskonsumtionens omläggning bland de mindre bemedlade i denna stad, och i januari och maj 1917 fullbordades motsvarande redogörelse för resp. Göteborg och Malmö.[1] Efterföljande framställning avser att lämna en sammanfattande redogörelse för undersökningens hela resultat.

2. Inkomstförhållanden m. m. I tab. 1 (sid. 55) har för var och en av de i undersökningen deltagande orterna beräknats bland annat den *genomsnittliga veckoinkomsten* per hushåll vid de båda tidpunkter undersökningen avser. För samtliga i undersökningen deltagande 601 familjer uppgick veckoinkomsten i maj 1916 till i genomsnitt 39·22 kr. mot 35·92 kr. två år tidigare. Inkomsterna hade sålunda under tiden ökats med 3·30 kr. per hushåll eller med 9·2 %. Samtidigt hade emellertid familjemedlemmarnas antal stigit och barnen växt upp, varför inkomsterna per konsumtionsenhet endast ökats från 10·67 till 10·84 kr. per vecka eller med 1·6 %.

I efterföljande sammanställning hava hushållen fördelats på olika inkomstgrupper efter veckoinkomsten i maj 1914 och maj 1916.

Inkomst per vecka och hushåll	Maj 1914 Antal hushåll	Maj 1914 %	Maj 1916 Antal hushåll	Maj 1916 %
Under 30 kr.	203	33·8	109	18·1
30—40 »	226	37·6	267	44·5
40—50 »	108	18·0	131	21·8
50 kr. och däröver	64	10·6	94	15·6
Summa	601	100·0	601	100·0

[1] Levnadskostnaderna i Sverige 1913—1914. Del II. Lokalmonografier 1—3.

Den förskjutning uppåt, som under tvåårsperioden ägt rum med avseende på veckoinkomsternas absoluta storlek, kommer tydligt till synes i anförda tablå. Medan sålunda den lägsta inkomstgruppen, vartill hänförts hushåll med mindre än 30 kr. i veckan, år 1914 omfattade 203 hushåll eller en tredjedel (33·8 %) av hela antalet, räknade samma grupp år 1916 endast 109 hushåll eller 18·1 %. Inom samtliga övriga inkomstgrupper hade däremot hushållens antal ökats. Sålunda hade antalet hushåll inom gruppen med 30—40 kronors veckoinkomst stigit från 226 till 267 eller från 37·6 till 44·5 % av samtliga, inom nästföljande inkomstgrupp från 108 till 131 eller från 18·0 till 21·8 % samt inom den högsta inkomstgruppen, som omfattar hushåll med minst 50 kronors veckoinkomst, från 64 till 94 eller från 10·6 till 15·6 % av hela antalet.

Vad de olika orterna beträffar, var den genomsnittliga veckoinkomsten år 1914 lägst i Ystad (27·83 kr.) och högst i Kiruna (48·80 kr). År 1916 belöpte sig minimi- resp. maximiinkomsten till 27·62 kr. (Hedemora) och 49·87 kr. (Luleå).

För närmare belysning av de i undersökningen deltagande familjernas ekonomiska ställning meddelas i det följande några uppgifter angående deras *bostadsförhållanden*, såsom rörande lägenhetens storlek och hyresbelopp samt om kokgas eller elektriskt ljus användes. I nedanstående tablå hava ifrågavarande uppgifter sammanställts vid de bägge undersökningstillfällena.

Lägenhetskategori	1914 Antal lägenheter	1914 Därav med kokgas	1914 Därav med elektriskt ljus	1914 Genomsnittlig månadshyra	1916 Antal lägenheter	1916 Därav med kokgas	1916 Därav med elektriskt ljus	1916 Genomsnittlig månadshyra
1 rum och kök . . .	352	144	99	16·07	332	175	171	16·94
2 » » » . . .	205	104	70	23·24	222	120	123	24·23
3 » » » . . .	37	13	18	30·59	42	21	31	35·75
4 » » » . . .	7	3	4	33·85	5	1	2	36·96
	601	264	191	—	601	317	327	—

Såväl under 1914 som 1916 bebodde mer än hälften av hushållen enrumslägenheter. Antalet dylika lägenheter var emellertid något mindre under 1916 än 1914, medan två- och trerumslägenheternas antal i någon mån ökats. År 1916 hade mer än hälften av lägenheterna kokgas och elektriskt ljus, medan detta två år tidigare endast var fallet med resp. 43·9 och 31·8 %. Samtidigt hade också genomsnittshyran stigit för en- och tvårumslägenheterna med omkring 1 kr. per månad och för trerumslägenheterna med c:a 5 kr. per månad. Man torde dock knappast vara berättigad att av dessa siffror draga några slutsatser rörande huru mycket hyran för mindre lägenheter i allmänhet stigit under tvåårsperioden.

3. Utgifter för födo- och njutningsämnen. Uppgifter för var och en av de i undersökningen ingående orterna rörande den *genomsnittliga veckoutgiften* per hushåll, fördelad på utgifter för födo- och njutningsämnen samt utgifter för övriga ändamål, återfinnas å tab. 1 (sid. 55). Vid den närmare bearbetningen har emellertid hänsyn tagits endast till utgifterna för födo- och njutningsämnen, enär övriga utgifter under en så jämförelsevis kort tidrymd som fyra veckor ej alltid kommit till synes i hushållsböckerna.

I nedanstående tablå angives beträffande var och en av de i det föregående omförmälda inkomstgrupperna, huru stor andel av den genomsnittliga veckoinkomsten åtgått till födo- och njutningsämnen såväl i maj 1914 som i maj 1916.

Inkomst per vecka och hushåll	Maj 1914 Genomsnittlig veckoinkomst kr.	Maj 1914 Utgift för livsmedel kr.	Maj 1914 Utgift för livsmedel i % av veckoinkomsten	Maj 1916 Genomsnittlig veckoinkomst kr.	Maj 1916 Utgift för livsmedel kr.	Maj 1916 Utgift för livsmedel i % av veckoinkomsten
Under 30 kr.	25·78	13·66	53·0	25·88	16·74	64·8
30—40 »	34·56	15·81	45·8	34·75	19·29	55·5
40—50 »	44·15	18·23	41·3	44·63	22·60	50·6
50 kr. och däröver	59·03	21·15	35·8	59·96	26·91	44·9
Summa	35·92	16·09	44·8	39·22	20·74	52·9

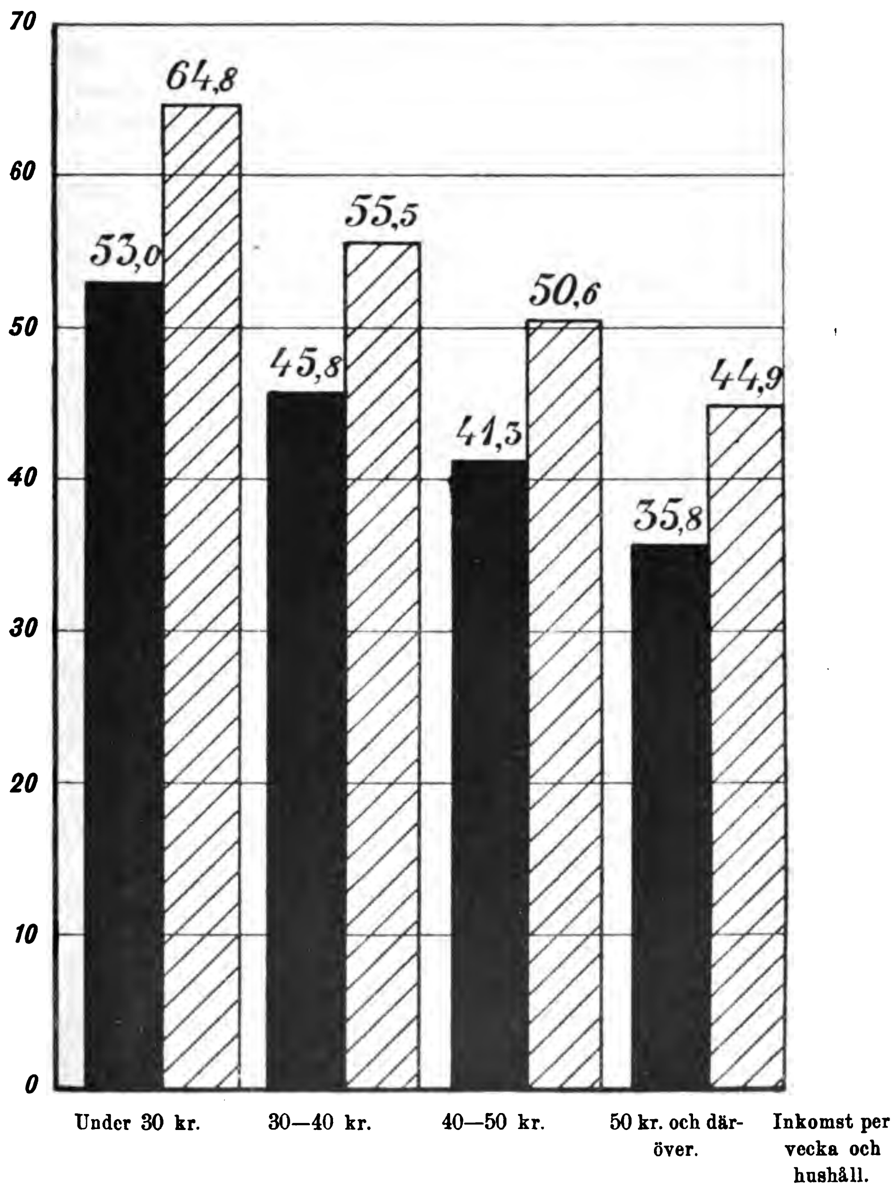
Härav framgår, dels att den kända satsen om livsmedelsutgifternas relativa stegring med inkomstens sjunkande vunnit bekräftelse även genom föreliggande undersökning, dels ock att utgifterna för födo- och njutningsämnen inom samtliga inkomstgrupper drogo en väsentligt större anpart av hela budgeten i maj 1916 jämfört med i maj 1914. Vid den sistnämnda tidpunkten gingo 44·8 % och vid den förra 52·9 % av veckoinkomsten till nyssnämnda ändamål. Här påpekade förhållanden belysas på ett mycket påtagligt sätt genom diagrammet å nästföljande sida.

Den del av hushållsbudgeten, som i detta sammanhang givetvis äger det största intresset och här huvudsakligen kommer att beröras, är *födoämnesbudgeten* och dess sammansättning i maj 1914 och maj 1916. I tabellen å sid. 14—15 finnas uppgifter angående födans sammansättning efter kostnad i medeltal per vecka såväl per hushåll som per familjemedlem och konsumtionsenhet.

Utgifterna för födo- och njutningsämnen uppgingo, såsom tabellen utvisar, i genomsnitt per vecka och hushåll under maj 1914 till 16·09 kr. och under maj 1916 till 20·74 kr. och hade sålunda under tiden ökats med 28·9 %.

Av samtliga utgifter för födo- och njutningsämnen belöpte sig matvarorna 1914 till 93·29 % och 1916 till 95·16 %. Utgifterna för dryckesvaror hade relativt minskats från 2·97 till 2·11 %. Detsamma var förhållandet med utgifterna för förtäring utom hemmet, vilka 1914 drogo 2·40 %

Utgifter för livsmedel i % av veckoinkomsten inom olika inkomstgrupper i maj 1914 och maj 1916.

men 1916 endast 1·56 % av födoämnesbudgeten, medan utgifterna för tobak under bägge åren voro ungefär lika. Absolut taget ökades utgifterna för matvaror från 15·01 kr. i genomsnitt per vecka och hushåll under 1914 till 19·73 kr. under 1916 eller med 31·4 %, under det att motsvarande utgifter för dryckesvaror minskades från 48 till 44 öre eller med 8·3 % samt för förtäring utom hemmet från 38 till 33 öre eller med 13·2 %. Genomsnittsutgifterna för tobak utgjorde resp. 22 och 24 öre.

Vad särskilt matvarorna beträffar, hade utgifterna för kött ökats från 1·98 till 2·70 kr. per hushåll eller med 36·4 %. Även relativt taget voro dessa utgifter något större 1916 än 1914 eller resp. 13·04 och 12·32 % av veckobudgeten.

För olika slags kött var ökningen såsom nedanstående sammanställning utvisar:

Utgifter för:	I medeltal per vecka och hushåll 1914 öre	1916 öre	Ökning %
Kött	198	270	+ 36·4
färskt kött	156	222	+ 42·3
oxkött	62	89	+ 43·5
kalvkött	24	28	+ 16·7
fläsk	50	78	+ 56·0
annat färskt kött	12	13	+ 8·3
organ, ben och blod	8	14	+ 75·0
konserverat kött	42	48	+ 14·3
nötkött	3	3	± 0
fläsk	39	45	+ 15·4

Den starkaste relativa ökningen visade, såsom synes, slakteriavfall, organ, ben och blod, med 75·0 %, färskt fläsk med 56·0 % och färskt oxkött med 43·5 %, varefter följde färskt kalvkött med 16·7 % samt salt och rökt fläsk med 15·4 %.

Utgifterna för charkuterivaror ökades från 57 till 74 öre per vecka (29·8 %), men upptogo under bägge åren ungefär lika stor andel av födoämnesbudgeten (resp. 3·51 och 3·57 %).

Utgifterna för fisk, vilka stego från 60 till 96 öre eller med 60·0 %, visade relativt en ganska avsevärd ökning, nämligen från 3·73 till 4·63 %.

Den viktiga utgiftspost, som inbegripits under rubriken »lanthushållningsprodukter», hade under tvåårsperioden undergått en obetydlig relativ minskning, nämligen från 35·10 till 34·68 % av budgeten. Denna minskning gick emellertid helt och hållet ut över de dyrare produkterna, såsom smör (resp. 8·26 och 6·87 %), grädde (resp. 1·53 och 1·38 %), oskummad mjölk (resp. 10·84 och 10·60 %), ost (resp. 2·63 och 2·29 %) samt ägg (resp. 5·45 och 4·86 %), medan utgifterna för skummjölk, margarin samt fett och flott däremot ökats från 1914 till 1916, nämligen för skummjölk från 2·17 till 2·32 %, för margarin från 3·71 till 5·62 % samt för fett och flott från 0·51 till 0·74 %.

Absolut taget ökades genomsnittsutgifterna för lanthushållningsprodukter från 5·65 kr. år 1914 till 7·19 kr. år 1916 eller med 27·3 %. Förbrukningen under de båda åren av olika slags hithörande produkter fördelade sig efter kostnaden på följande sätt:

Utgifter för:	I medeltal per vecka och hushåll 1914 öre	1916 öre	Ökning %
Lanthushållningsprodukter . . .	**565**	**719**	**+27·3**
grädde	25	29	+16·0
oskummad mjölk	174	220	+26·4
skummad mjölk	35	48	+37·1
smör	133	142	+ 6·8
margarin	60	117	+95·0
ost	42	47	+11·9
ägg	88	101	+14·8
fett och flott	8	15	+87·5

För samtliga lanthushållningsprodukter hade utgifterna i större eller mindre grad ökats under ifrågavarande tidrymd. Starkast var ökningen för de billigare fettämnena, såsom för margarin med 95·0 % samt fett och flott med 87·5 %. Utgifterna för skummjölk hade ökats med 37·1 % och för oskummad mjölk med 26·4 %. Den minsta procentuella ökningen visade smör (6·8 %), ost (11·9 %), ägg (14·8 %) och grädde (16·0 %).

Bland vegetabilierna drog brödet ungefär lika stor andel av näringsutgifterna under bägge åren (resp. 12·34 och 12·29 %). Utgifterna för rågbröd, hårt och mjukt, visade dock ökning, nämligen från 7·28 % år 1914 till 8·22 % år 1916, men minskades för de övriga brödsorterna, vetebröd, skorpor och kaffebröd, från 5·06 till 4·07 %. Konsumtionen av olika slags bröd ställde sig ur kostnadssynpunkt 1914 och 1916 såsom nedanstående tablå utvisar:

Utgifter för:	I medeltal per vecka och hushåll 1914 öre	1916 öre	Ökn. el. minskn. %
Bröd	**199**	**255**	**+28·1**
rågbröd, hårt	30	43	+43·3
» mjukt	88	127	+44·3
vetebröd	20	21	+ 5·0
skorpor	20	24	+20·0
kaffebröd, bakelser o. d. . . .	41	40	— 2·4

För hårt och mjukt rågbröd ökades utgifterna jämförelsevis lika mycket (resp. 43·3 och 44·3 %), medan ökningen för skorpor var betydligt mindre. Utgifterna för vetebröd samt kaffebröd, bakelser m. m. voro ungefär desamma under bägge åren.

År 1914 representerade mjölet 6·91 % av budgeten mot 8·58 % år 1916. Utgifterna hade under denna tid stigit från 1·11 till 1·78 kr. per vecka och hushåll eller med 60·4 %. Av de olika mjölsorterna drog vetemjölet den största utgiften under båda åren eller c:a 70 %.

Födans sammansättning efter kostna

	I medeltal per vecka och							
	hushåll				familje-medlem		konsumtions-enhet	
	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916
	öre	öre	%	%	öre	öre	öre	öre
Födo- och njutningsämnen	**1609**	**2074**	**100·00**	**100·00**	**350**	**434**	**477**	**573**
I. Matvaror	1501	1973	93·29	95·16	327	413	445	545
1. animaliska	887	1166	55·11	56·24	193	244	263	322
A. kött	198	270	12·32	13·04	43	57	59	75
a. färskt kött	156	222	9·71	10·69	34	47	46	62
oxkött	62	89	3·88	4·26	14	19	19	24
kalvkött	24	28	1·51	1·34	5	6	7	8
fläsk	50	78	3·13	3·76	11	16	15	22
annat färskt kött	12	13	0·73	0·65	2	3	3	4
organ, ben och blod	8	14	0·46	0·68	2	3	2	4
b. konserverat kött (salt, rökt eller torkat)	42	48	2·61	2·35	9	10	13	13
nötkött	3	3	0·17	0·18	1	1	1	1
fläsk	39	45	2·44	2·17	8	9	12	12
B. charkuterivaror	57	74	3·51	3·57	12	16	17	20
a. korv och sylta	43	59	2·66	2·87	9	13	13	16
b. färdiglagad mat och uppskuret	14	15	0·85	0·70	3	3	4	4
C. fisk	60	96	3·73	4·63	13	20	18	26
a. färsk fisk	46	69	2·87	3·32	10	14	14	19
b. konserverad fisk (salt, inl., torkad, rökt)	14	27	0·86	1·31	3	6	4	7
salt sill	10	22	0·58	1·08	2	5	3	6
kabeljo	1	2	0·08	0·09	0	0	0	0
annan fisk	3	3	0·20	0·14	1	1	1	1
D. konserver	6	6	0·36	0·28	1	1	2	2
E. lanthushållningsprodukter o. d.	565	719	35·10	34·68	123	150	167	199
a. mjölk och grädde	234	297	14·54	14·30	51	62	69	82
grädde	25	29	1·53	1·38	5	6	7	8
oskummad mjölk	174	220	10·84	10·60	38	46	52	61
skummad mjölk	35	48	2·17	2·32	8	10	10	13
b smör	133	142	8·26	6·87	29	30	39	40
c. margarin	60	117	3·71	5·62	13	24	18	32
d. ost	42	47	2·63	2·29	9	10	13	13
e. ägg	88	101	5·45	4·86	19	21	26	28
f. fett och flott	8	15	0·51	0·74	2	3	2	4
F. övriga animaliska matvaror	1	1	0·09	0·04	1	0	0	0

maj 1914 och maj 1916.

	I medeltal per vecka och							
	hushåll				familje-medlem		konsumtions-enhet	
	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916
	öre	öre	%	%	öre	öre	öre	öre
2. vegetabiliska	614	807	38·18	38·92	134	169	182	223
A. bröd	199	255	12·34	12·29	43	54	59	70
a. rågbröd, hårt	30	43	1·83	2·08	7	9	9	12
b. rågbröd, mjukt	[1]88	[2]127	[3]5·45	[4]6·14	[5]19	[6]27	[7]26	[8]35
c. vetebröd	20	21	1·28	1·01	4	5	6	6
d. skorpor	20	24	1·26	1·15	4	5	6	6
e. kaffebröd, bakelser m. m.	41	40	2·57	1·91	9	8	12	11
B. mjöl	111	178	6·91	8·58	24	37	33	49
a. vetemjöl	79	124	4·92	5·95	17	26	24	34
b. rågmjöl	25	45	1·54	2·19	5	9	7	12
c. annat mjöl	7	9	0·45	0·44	2	2	2	3
C. gryn	21	32	1·29	1·55	5	7	6	9
a. havregryn	14	21	0·85	1·01	3	4	4	6
b. risgryn	5	8	0·30	0·37	1	2	1	2
c. andra gryn	2	3	0·14	0 17	1	1	1	1
D. grönsaker, frukter, bär m. m.	71	92	4·43	4·45	16	19	21	26
a. ärter, gula, gröna	3	7	0·17	0·32	1	1	1	2
b. bruna bönor	3	3	0·17	0·16	1	1	1	1
c. grönsaker, rotfrukter	15	15	0·96	0·75	3	3	5	4
d. potatis	29	49	1·78	2·35	6	10	8	14
e. frukt och bär	21	18	1·35	0·87	5	4	6	5
E. socker och sirap	107	129	6·67	6·21	23	27	32	36
a. socker	101	121	6·32	5·84	22	25	30	34
b. sirap	6	8	0·35	0 37	1	2	2	2
F. kaffe	74	85	4·58	4·09	16	18	22	23
G. te, choklad	12	14	0·75	0·70	3	3	4	4
H. kryddor	8	11	0·52	0·52	2	2	2	3
K. övriga vegetabiliska matvaror	11	11	0·69	0·53	2	2	3	3
II. Dryckesvaror	48	44	2·97	2·11	10	9	14	12
A. brännvin, spirituosa	19	16	1·21	0·75	4	3	6	4
B. öl, porter o. dyl.	11	9	0·68	0·45	2	2	3	3
C. svagdricka, läskedrycker	18	19	1·08	0·91	4	4	5	5
III. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	22	24	1·34	1·17	5	5	6	7
IV. Förtäring utom hemmet	38	33	2·40	1·56	8	7	12	9

[1] Därav grovt rågbröd 15 öre. [2] Därav grovt rågbröd 24 öre. [3] Därav grovt rågbröd 0·92 %.
[4] » » » 1·15 %. [5] » » » 3 » [6] » » » 5 öre.
[7] » » » 4 öre. [8] » » » 7 »

Utgifterna för gryn ökades från 21 till 32 öre per hushåll (52·4 %) och representerade år 1914 1·29 % av veckobudgeten mot 1·55 % år 1916.

De varuslag, som innefattas under rubriken »grönsaker, frukter, bär m. m.», uppvisade under bägge åren lika stor andel av födoämnesutgifterna (resp. 4·43 och 4·45 %). För det viktigaste av hithörande varuslag, nämligen potatis, belöpte sig utgifterna 1914 till 29 öre och 1916 till 49 öre, motsvarande en ökning av 69·0 %.

Socker och sirap representerade 1914 6·67 % av veckobudgeten mot 6·21 % två år senare. Utgifterna härför stego från 1·07 till 1·29 kr. eller med 20·6 %.

Kaffe utvisade också något minskad andel, resp. 4·58 och 4·09 %, av utgifterna, medan däremot det absoluta beloppet ökades från 74 till 85 öre per vecka eller med 14·9 %.

Diagrammet å sid. 17 åskådliggör ovan angivna förändringar i födans sammansättning efter kostnad från maj 1914 till maj 1916.

I tab. 3 i tabellbilagan lämnas en översikt över *födoämnesutgifternas procentuella fördelning på olika viktigare varuslag maj 1914 och maj 1916 inom var och en av de i undersökningen ingående orterna.*

Beträffande kött och fläsk utvisade den procentuella andelen av födoämnesbudgeten å vissa orter minskning, å andra orter stegring från maj 1914 till maj 1916. Närmast torde dessa olikheter vara att tillskriva den olika rikliga tillgången på s. k. kompensationskött och -fläsk inom olika orter. Minskning av den procentuella andelen förekom huvudsakligen i de norrländska orterna, särskilt Luleå, Kiruna, Söderhamn och Gävle, samt Eskilstuna, Landskrona, Hälsingborg, Trollhättan och Hedemora. Å samtliga övriga orter ökades den procentuella andelen, och särskilt var denna ökning framträdande i Uppsala, Nyköping, Huskvarna, Malmö, Ystad, Trälleborg, Göteborg och Lysekil.

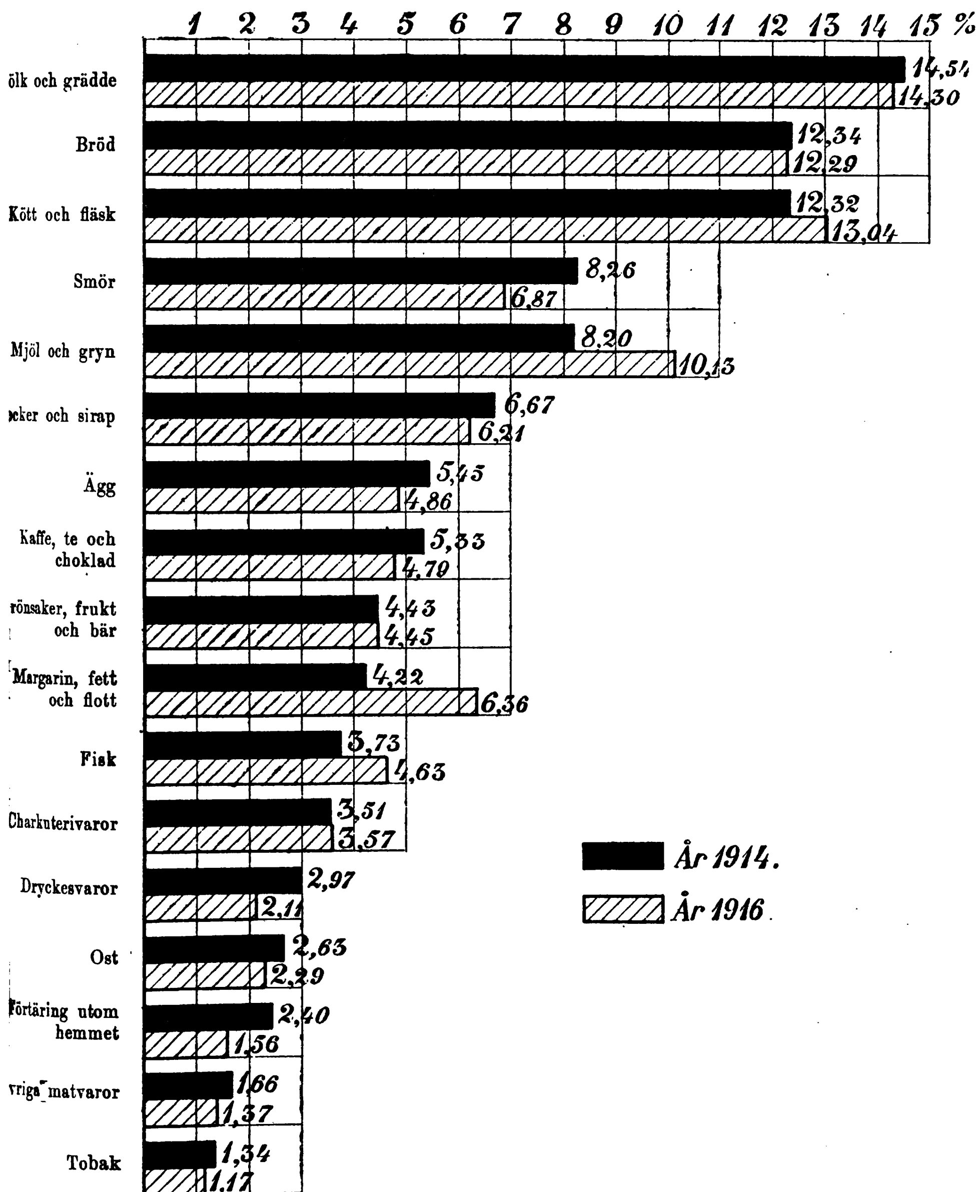
Den procentuella andelen för charkuterivaror visade i stort sett en förändring i motsatt riktning, sålunda en ökning först och främst å de norrländska orterna ävensom i Västerås, Nässjö, Trälleborg, Malmö och Karlskoga, samt en minskning å de flesta övriga orter och särskilt i Nyköping, Åtvidaberg, Mjölby, Jönköping, Huskvarna, Landskrona och Arvika.

Utgifterna för fisk ökades procentuellt sett å samtliga undersökningsorter utom tre, nämligen Mjölby, Huskvarna och Nässjö, där i stället en minskning inträffade.

Mjölk och grädde drogo i stort sett ungefär lika stor andel av födoämnesutgifterna under bägge åren. En kraftig minskning utvisade emellertid Kiruna och Malmberget, varjämte även Jönköping, Nässjö, Kristianstad, Trälleborg och Åmål företedde någon minskning.

Beträffande smör och margarin antydde siffrorna en genomgående, mycket kraftig förskjutning av konsumtionen från det förra till det senare varuslaget. Samtliga orter utvisade nämligen en betydande minskning i den procentuella andelen av utgifterna för smör, dock med undantag för Eskilstuna,

Födans sammansättning efter kostnad maj 1914 och maj 1916.

2—170738

Mjölby, Nässjö, Kristianstad, Arvika och Karlskoga, vilka företedde någon ökning. Kraftigast var minskningen å de norrländska orterna, där den flerstädes uppgick till omkring 50 %[1]. Samma orter utvisade även den största ökningen i utgifterna för margarin, vilka i maj 1916 å flera av dessa orter upptogo 2 till 3 gånger så stort utrymme inom livsmedelsbudgeten som i maj 1914.

Utgifterna för ost minskades rätt avsevärt å det stora flertalet undersökningsorter. Endast Luleå, Söderhamn, Eskilstuna, Nyköping, Huskvarna, Landskrona, Hälsingborg och Karlskoga utvisade en obetydlig stegring.

Den procentuella andel av födoämnesutgifterna, som kom på utgifterna för ägg, företer ingen bestämd tendens i någondera riktningen. Ökning och minskning förekom å ungefär lika många orter, men förändringen var i varje fall relativt obetydlig.

Fett och flott drogo en jämförelsevis ringa kostnad under bägge åren men ökades dock under 1916 högst avsevärt. Endast Luleå, Hälsingborg och Lysekil utvisade en obetydlig minskning.

Utgifterna för bröd utgjorde i maj 1914 en från ort till ort betydligt varierande andel av de totala födoämnesutgifterna. I de skånska städerna uppgingo de till närmare 20 % av sistnämnda totalsumma, medan åter de båda östgötaorterna, Åtvidaberg och Mjölby, samt de fyra västsvenska orterna Trollhättan, Åmål, Arvika och Karlskoga uppvisade procentsiffror understigande 6. Dyrtiden medförde en ytterligare skärpning i dessa motsatser. För Landskrona och Hälsingborg uppgick nämligen i maj 1916 ifrågavarande procentsiffra till över 22, medan den beträffande de båda östgötaorterna samt Arvika understeg 3.

Den procentuella andel av födoämnesutgifterna, som kom på mjöl, kan i stort sett sägas stå i omvänd proportion till motsvarande andel för bröd. I maj 1914 förekommo de högsta procentsiffrorna i de norrländska orterna Kiruna, Malmberget, Luleå och Söderhamn, i Nyköping, Åtvidaberg, Mjölby, Jönköping och Huskvarna samt i de fyra västsvenska orterna Trollhättan, Åmål, Arvika och Karlskoga. De lägsta procenttalen utvisade de fem skånska städerna Ystad, Trälleborg, Malmö, Landskrona och Hälsingborg. Samtliga undersökningsorter med undantag av Luleå, Ystad, Trälleborg och Hälsingborg företedde en ganska avsevärd stegring i nämnda procenttal under maj 1916.

Utgifterna för grönsaker, frukt och bär utvisade procentuellt sett endast obetydliga förändringar i växlande riktning från maj 1914 till maj 1916. Vad särskilt potatisen beträffar, företedde detta varuslag, som av tab. 3 framgår, i allmänhet en rätt avsevärd ökning i den procentuella andelen av födesämnesutgifterna; en minskning förekom endast i Uppsala, Nyköping, Jönköping, Landskrona, Lysekil, Karlskoga och Västerås.

Socker och sirap drogo i maj 1916 å det stora flertalet undersökningsorter något mindre andel av födoämnesbudgeten än i maj 1914. Endast Ki-

[1] Malmberget utvisade en mycket obetydlig minskning, men torde denna avvikelse huvudsakligen vara att tillskriva materialets ringa omfattning å denna ort (endast 6 hushåll).

Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag maj 1914 och maj 1916.

	Kvantitet	I medeltal per vecka och					
		hushåll		familjemedlem		konsumtionsenhet	
		1914	1916	1914	1916	1914	1916
Kött	gram	1 464	1 402	319	293	435	387
färskt kött	»	1 176	1 173	256	245	349	324
oxkött	»	533	564	116	118	158	156
kalvkött	»	249	194	54	40	74	54
fläsk	»	394	415	86	87	117	114
konserverat kött	»	288	229	63	48	86	63
nötkött	»	18	18	4	4	6	5
fläsk	»	270	211	59	44	80	58
Fisk: salt sill	»	237	298	52	62	70	82
kabeljo	»	23	22	5	5	7	6
Mjölk	l.	17·709	17·067	3·856	3·569	5·258	4·718
oskummad mjölk	»	12·438	11·867	2·708	2·481	3·693	3·280
skummad mjölk	»	5·271	5·200	1·148	1·088	1·565	1·438
Smör	gram	634	483	138	101	188	133
Margarin	»	431	616	94	129	128	170
Ost	»	292	214	63	45	87	59
Ägg	st.	15	13	3	3	4	4
Bröd: rågbröd, hårt	gram	730	841	159	176	217	233
rågbröd, mjukt	»	[1] 3 023	[2] 3 480	[3] 658	[4] 727	[5] 897	[6] 961
vetebröd	»	441	378	96	79	131	104
skorpor	»	277	285	60	60	82	79
Mjöl	»	3 830	4 982	834	1 042	1 137	1 378
vetemjöl	»	2 648	3 397	577	710	786	939
rågmjöl	»	1 011	1 410	220	295	300	390
ej spec. mjöl	»	171	175	37	37	51	49
Gryn	»	527	629	115	132	156	174
havregryn	»	368	423	80	89	109	117
risgryn	»	106	139	23	29	31	38
ej spec. gryn	»	53	67	12	14	16	19
Ärter, gula, gröna	»	89	126	19	26	26	35
Bruna bönor	»	60	54	13	11	18	15
Potatis	l.	6·129	9·304	1·335	1·946	1·820	2·572
Socker	gram	1 636	1 823	356	381	486	504
Kaffe	»	335	366	73	76	100	101

runa, Söderhamn, Karlskoga, Eskilstuna och Nyköping utvisade någon procentuell stegring.

Samma anmärkning gäller kaffe, vilken vara företedde utgiftsstegring endast i Luleå, Söderhamn, Uppsala, Eskilstuna, Mjölby, Huskvarna och Kristianstad.

---

[1] Därav grovt rågbröd 759 gram. — [2] Därav grovt rågbröd 892 gram. — [3] Därav grovt rågbröd 165 gram. — [4] Därav grovt rågbröd 186 gram. — [5] Därav grovt rågbröd 225 gram. — [6] Därav grovt rågbröd 246 gram.

4. Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag. I tabellen å sid. 19 meddelas för samtliga 601 hushåll uppgifter angående konsumerade kvantiteter av vissa varuslag i medeltal per vecka såväl per hushåll som per familjemedlem och konsumtionsenhet.

Beträffande kött minskades den konsumerade veckokvantiteten per hushåll från 1 464 till 1 402 gram från maj 1914 till maj 1916 eller med 4·2 %. Nära nog hela denna minskning kom på konserverat kött, närmare bestämt på salt eller rökt fläsk, varav konsumtionen minskades från 270 till 211 gram per vecka och hushåll. Inom gruppen färskt kött minskades konsumtionen av kalvkött från 249 till 194 gram per vecka och hushåll, men denna minskning kompenserades i det allra närmaste genom en motsvarande ökning i konsumtionen av oxkött och i synnerhet fläsk.

Konsumtionen av kött per konsumtionsenhet minskades beträffande samtliga slag, dock kraftigast i fråga om färskt kalvkött samt konserverat fläsk, och belöpte sig ifrågavarande minskning till 11·0 %.

Förbrukningen av fisk (salt sill och kabeljo) ökades rätt avsevärt, och kom hela ökningen på sillen. Av detta varuslag konsumerades i maj 1914 237 gram per hushåll och vecka samt i maj 1916 298 gram, motsvarande en ökning av 25·7 %. Beräknad per konsumtionsenhet uppgick ökningen till 17·1 %.

Mjölkkonsumtionen minskades från 17·7 liter per hushåll och vecka till 17·1 liter eller med 3·4 %. Nära nog hela minskningen kom på oskummad mjölk, under det förbrukningen av skummjölk höll sig i det närmaste oförändrad. Minskningen i mjölkförbrukningen per konsumtionsenhet uppgick till 10·3 %.

En direkt omläggning av konsumtionen kan påvisas beträffande smör och margarin. Smörförbrukningen sjönk nämligen från maj 1914 till maj 1916 med 23·8 % eller från 634 till 483 gram per hushåll och vecka. Samtidigt ökades förbrukningen av margarin från 431 till 616 gram per hushåll och vecka, motsvarande en stegring av 42·9 %. Uträknad per konsumtionsenhet utgjorde minskningen för smör 29·3 % samt ökningen för margarin 32·8 %.

Förbrukningen av ost minskades avsevärt, nämligen från 292 till 214 gram per hushåll och vecka eller med 26·7 %.

Även äggkonsumtionen minskades något, nämligen från 15 till 13 stycken per hushåll och vecka.

Beträffande såväl bröd som mjöl och gryn utvisade konsumtionen en avsevärd stegring. Särskilt mjölförbrukningen ökades kraftigt, nämligen från 3 830 till 4 982 gram per hushåll och vecka, d. v. s. med 30·1 %. Brödkonsumtionen ökades från 4 471 till 4 984 gram, motsvarande 11·5 % stegring. Av de olika brödslagen ökades huvudslaget, mjukt rågbröd, med 15·1 %, nämligen från 3 023 till 3 480 gram per hushåll och vecka, samt hårt rågbröd med 15·2 % från 730 till 841 gram. Konsumtionen av skorpor ökades rätt obetydligt, och beträffande vetebröd minskades förbrukningen från 441 till 378 gram eller med 14·3 %. Förbrukningen av gryn ökades från 527 till 629 gram eller med

19·4 %. Risgrynen utvisade den kraftigaste ökningen eller 31·1 %. Konsumtionsökningen per enhet beträffande ovannämnda varuslag var procentuellt något mindre, nämligen för mjöl 21·2 %, för bröd 3·8 % samt för gryn 11·5 %.

Av ärter konsumerades i maj 1916 betydligt mera än i maj 1914. Vid sistnämnda tidpunkt var veckoförbrukningen per hushåll 89 gram, vid den förra 126 gram, motsvarande en ökning av 41·6 %.

Bruna bönor utvisade någon minskning i förbrukningen, nämligen från 60 till 54 gram per hushåll och vecka.

Förbrukningen av potatis ökades högst väsentligt från maj 1914 till maj 1916. Vid förstnämnda tillfälle konsumerades 6·129 liter, vid det senare 9·304 liter per hushåll och vecka. Ökningen belöpte sig per hushåll till 51·8 % samt per konsumtionsenhet till 41·3 %.

Även socker och kaffe utvisade någon ökning. Sockerkonsumtionen stegrades från 1 636 till 1 823 gram eller med 11·4 % och kaffekonsumtionen från 335 till 366 gram eller med 9·3 %. Ökningen per konsumtionsenhet utgjorde 3·7 resp. 1·0 %.

I tab. 2 återfinnas *för varje särskild undersökningsort* specificerade uppgifter rörande konsumtionen av vissa varuslag under maj 1914 och maj 1916.

Köttkonsumtionen minskades, som ovan nämnts, i genomsnitt samt jämväl å det stora flertalet undersökningsorter. Endast Uppsala, Nyköping, Huskvarna, Ystad, Trälleborg, Arvika och Karlskoga utvisade någon ökning. Särskilt anmärkningsvärd är den avsevärt stegrade förbrukningen i Huskvarna, där den belöpte sig till ej mindre än 33·8 % per konsumtionsenhet.

Konsumtionen av salt sill ökades å de flesta orter; minskning förekom emellertid i Mjölby, Huskvarna, Ystad, Göteborg, Lysekil, Åmål, Västerås, Hedemora, Gävle och Malmberget.

Av mjölk konsumerades i genomsnitt något mindre i maj 1914 än i maj 1916. Ökning i konsumtionen utvisade dock Eskilstuna, Nässjö, Lysekil och Karlskoga.

Minskningen i smörförbrukningen var, som förut nämnts, i genomsnitt mycket kraftig. Likväl förekom å vissa orter till och med en svag ökning i förbrukningen, nämligen i Nässjö och Karlskoga. Å en del andra orter var nedgången i konsumtionen obetydlig, nämligen i Eskilstuna, Åtvidaberg, Mjölby, Jönköping och Kristianstad. Starkast var minskningen i Söderhamn, Luleå och Kiruna.

Beträffande konsumtionen av margarin utvisade endast Kristianstad, Lysekil och Trollhättan minskning. Den kraftigaste ökningen förekom i Uppsala, Nyköping, Gävle, Söderhamn, Luleå, Malmberget och Kiruna.

Brödkonsumtionen ökades, som förut nämnts, med i genomsnitt 3·8 %, men en närmare granskning av uppgifterna för de olika undersökningsorterna ger likväl vid handen, att en minskning förekommit å ej mindre än 15 orter nämligen Uppsala, Nyköping, Åtvidaberg, Mjölby, Jönköping, Huskvarna, Kristianstad, Landskrona, Göteborg, Lysekil, Trollhättan, Arvika, Karlskoga, Hedemora och Kiruna. Den kraftigaste ökningen utvisade de norrländska orterna, särskilt Luleå och Malmberget. Att Kiruna, som förut nämnts, före-

ter en minskning torde bero på en tillfällighet, som står i samband med primärmaterialets ringa omfattning.

Förbrukningen av **mjöl** ökades mer eller mindre starkt å samtliga undersökningsorter med undantag endast för Ystad, Hälsingborg, Luleå och Malmberget, där en minskning inträdde.

Av **gryn** konsumerades i maj 1916 i genomsnitt per konsumtionsenhet 11·5 % mera än i maj 1914. En minskning i konsumtionen utvisade dock Kristianstad, Ystad, Trälleborg, Luleå och Malmberget.

Av **potatis** konsumerades i maj 1916 å det stora flertalet undersökningsorter avsevärt mera än i maj 1914. En minskning förekom dock å en del orter, nämligen i Nyköping, Landskrona, Lysekil och Karlskoga.

Sockerförbrukningen ökades, som förut nämnts, i genomsnitt med 3·7 % per konsumtionsenhet. Några mera väsentliga avvikelser från detta medeltal utvisade icke de olika undersökningsorterna. Den kraftigaste ökningen förekom i Uppsala, Eskilstuna, Nyköping, Karlskoga, Luleå och Kiruna. Minskning i konsumtionen utvisade Mjölby, Huskvarna, Malmö, Landskrona, Hälsingborg, Trälleborg, Lysekil, Trollhättan, Arvika, Västerås, Gävle, Söderhamn och Malmberget.

Beträffande **kaffe** företedde förbrukningen å samtliga orter mycket obetydlig förändring från maj 1914 till maj 1916. En ganska väsentlig ökning i konsumtionen förekom likväl i Huskvarna och Luleå, medan åter Nässjö och Lysekil utvisade en relativt betydande minskning.

5. Beräknad och verklig utgiftsökning för vissa slag av livsmedel. I det föregående har lämnats en redogörelse för livsmedelsförbrukningen och dess beskaffenhet i maj 1914 och samma månad 1916 samt de förändringar konsumtionen av olika livsmedel i *kvantitativt avseende* undergått under den mellanliggande perioden. Till belysning av i vad mån ifrågavarande 601 familjer genom den där konstaterade förskjutningen i konsumtionen från dyrare till billigare födoämnen lyckats undvika den under tiden inträdda prisstegringen meddelas i efterföljande tabell en översikt av nämnda familjers faktiska veckoutgifter i genomsnitt per hushåll och per konsumtionsenhet i maj 1914 och samma månad 1916, varjämte beräknats dessa familjers utgifter 1916, under förutsättning att veckoförbrukningen varit densamma som 1914. I detta syfte hava de konsumerade kvantiteterna per vecka under sistnämnda år multiplicerats med genomsnittspriserna enligt hushållsböckerna för 1916. Vid beräkningen av sistnämnda utgifter har hänsyn jämväl tagits till hushållens tillväxt under de tvenne årens lopp. För de i tabellen upptagna födoämnena belöpte sig utgifterna under båda åren till c:a 80 % av födoämnesbudgeten.

I genomsnitt per vecka och hushåll uppgingo de faktiska utgifterna för ifrågavarande födoämnen i maj 1914 till 12·06 kr. och samma månad 1916 till 16·13 kr., visande en ökning av 33·7 %. Motsvarande utgifter per vecka och konsumtionsenhet utgjorde resp. 3·58 och 4·45 kr., vilket innebär en ökning av 24·3 %. En beräkning på grundval av kvantitetstalen för maj 1914

Utgifter i genomsnitt per vecka för vissa varuslag maj 1914 och maj 1916.

Varuslag	Maj 1914		Maj 1916				Procentuell ökning eller minskning från maj 1914 till maj 1916			
	Verkliga utgifter		Verkliga utgifter		Beräknade utgifter enligt samma förbrukning som 1914		Verkliga utgifter		Beräknade utgifter	
	per hushåll	per konsumtionsenhet	per hushåll	per konsumtionsenhet	per hushåll	per konsumtionsenhet	per hushåll	per konsumtionsenhet	per hushåll	per konsumtionsenhet
	öre	öre	öre	öre	öre	öre	%	%	%	%
Kött och fläsk	175	53	240	66	271	75	+ 37·1	+ 24·5	+ 54·9	+ 41·5
Fisk (salt sill och kabeljo)	11	3	24	6	21	6	+118·2	+100·0	+ 90·9	+100·0
Mjölk	209	62	268	74	304	84	+ 28·2	+ 19·4	+ 45·5	+ 35·5
Smör	133	39	142	40	201	55	+ 6·8	+ 2·6	+ 51·1	+ 41·0
Margarin	60	18	117	32	87	24	+ 95·0	+ 77·8	+ 45·0	+ 33·3
Ost	42	13	47	13	70	19	+ 11·9	± 0	+ 66·7	+ 46·2
Ägg	88	26	101	28	127	35	+ 14·8	+ 7·7	+ 44·3	+ 34·6
Bröd	158	47	215	59	208	57	+ 36·1	+ 25·5	+ 31·6	+ 21·3
Mjöl	104	31	168	46	136	38	+ 61·5	+ 48·4	+ 30·8	+ 22·6
Gryn och ärter	22	6	36	10	31	8	+ 63·6	+ 66·7	+ 40·9	+ 33·3
Potatis	29	8	49	14	33	9	+ 69·0	+ 75·0	+ 13·8	+ 12·5
Socker	101	30	121	34	116	32	+ 19·8	+ 13·3	+ 14·9	+ 6·7
Kaffe	74	22	85	23	84	23	+ 14·9	+ 4·5	+ 13·5	+ 4·5
Summa	**1206**	**358**	**1613**	**445**	**1689**	**465**	+ **33·7**	+ **24·3**	+ **40·0**	+ **29·9**

och medelprisen för maj 1916 giver till resultat, att utgifterna för en dylik förbrukning skulle uppgå till 16·89 kr. i genomsnitt per hushåll och till 4·65 kr. i genomsnitt per konsumtionsenhet, utvisande en ökning i jämförelse med 1914 av resp. 40·0 och 29·9 %. Då den faktiska utgiftsökningen för nämnda födoämnen från maj 1914 till maj 1916 belöpte sig till resp. 33·7 och 24·3 %, hava sålunda här ifrågavarande familjer, genom den i det föregående konstaterade omläggningen av budgeten, kunnat nedbringa sina hithörande utgifter med c:a 6 %.

Givet är emellertid, att den starka prisstegringen måste utöva ett visst inflytande ej blott på födoämnesbudgetens kvantitativa sammansättning utan även i fråga om de konsumerade livsmedlens *kvaliteter*. I vilken grad detta ägt rum, så att vederbörande familjer härutinnan nödgats sänka sin levnadsstandard, har emellertid icke varit möjligt att för samtliga i 1916 års dyrtidsundersökning deltagande orter med bestämdhet fastställa. För vissa orter hava dock dylika beräkningar utförts, och hava resultaten härav intagits i de lokalmonografier, vilka ingå såsom del II i den allmänna levnadskostnadsundersökningen 1913—14.

Födans sammansättning efter kostnad i Stockholm 1907—1908 och 1916.

	I medeltal per vecka och						
	hushåll				familje-medlem		konsumti enhet
	1907/08	1916	1907/08	1916	1907/08	1916	1907/08
	öre	öre	%	%	öre	öre	öre
Födo- och njutningsämnen	**1834**	**2354**	**100·00**	**100·00**	**397**	**555**	**551**
I. Matvaror	1632	2138	88·99	90·82	354	504	491
1. animaliska	992	1341	54·08	56·95	215	316	298
A. kött	278	338	15·16	14·35	60	80	83
a. färskt kött	184	252	10·05	10·69	40	60	55
oxkött	84	104	4·59	4·40	18	25	25
kalvkött	38	36	2·06	1·52	8	8	11
får- och lammkött	—	—	—	—	—	—	—
fläsk	40	80	2·21	3·40	9	19	12
annat färskt kött } organ, ben och blod }	22	32	1·19	1·37	5	8	7
b. konserv. kött (salt, rökt el. torkat)	94	86	5·11	3·66	20	20	28
nötkött	14	15	0·77	0·64	3	3	4
fläsk	80	71	4·34	3·02	17	17	24
B. charkuterivaror	69	107	3·76	4·54	15	25	21
a. korv och sylta	58	92	3·16	3·91	13	22	18
b. färdiglagad mat och uppskuret	11	15	0·60	0·63	2	3	3
C. fisk	69	107	3·77	4·55	15	25	21
a. färsk fisk	35	77	1·91	3·26	8	18	11
b. konserv. fisk (salt, inl., torkad, rökt)	34	30	1·86	1·29	7	7	10
salt sill	18	23	0·95	0·99	4	5	5
kabeljo	2	5	0·12	0·20	0	1	1
annan fisk	14	2	0·79	0·10	3	1	4
D. konserver	—	11	—	0·47	—	3	—
E. lanthushållningsprodukter o. d.	574	778	31·27	33·04	124	183	172
a. mjölk och grädde	285	369	15·54	15·68	62	87	85
grädde	24	42	1·31	1·79	5	10	7
oskummad mjölk	247	307	13·48	13·06	54	72	74
skummad mjölk	14	20	0·75	0·83	3	5	4
b. smör	140	93	7·63	3·95	30	22	42
c. margarin	27	129	1·47	5·47	6	30	8
d. ost	37	47	2·00	2·01	8	11	11
e. ägg	73	118	3·99	5·00	16	28	22
f. fett och flott	12	22	0·64	0·93	2	5	4
F. övriga animaliska matvaror	2	0	0·12	0·00	1	0	1
2. vegetabiliska	640	797	34·91	33·87	139	188	193
A. bröd	212	233	11·53	9·89	46	55	64
a. rågbröd, hårt	48	57	2·60	2·43	10	13	15
b. rågbröd, mjukt	24	79	1·30	3·34	5	19	7
c. vetebröd, kaffebröd, bakelser o. d.	85	74	4·61	3·15	19	18	25
d. skorpor	55	23	3·02	0·97	12	5	17
B. mjöl	92	151	5·01	6·41	20	36	28
a. vetemjöl	74	118	4·01	5·00	16	28	22
b. rågmjöl	11	24	0·63	1·04	3	6	4
c. annat mjöl	7	9	0·37	0·37	1	2	2
C. gryn	20	39	1·09	1·65	4	9	6
a. havregryn	12	29	0·67	1·22	3	7	4
b. risgryn	5	7	0·25	0·30	1	1	1
c. andra gryn	3	3	0·17	0·13	0	1	1
D. grönsaker, frukter, bär m. m.	128	115	6·96	4·88	28	27	39
a. ärter, gula, gröna	4	6	0·19	0·26	1	2	1

(Forts.) *Födans sammansättning efter kostnad i Stockholm 1907—1908 och 1916.*

	I medeltal per vecka och							
	hushåll				familjemedlem		konsumtionsenhet	
	1907/08	1916	1907/08	1916	1907/08	1916	1907/08	1916
	öre	öre	%	%	öre	öre	öre	öre
b. bruna bönor	1	1	0·08	0·04	0	0	0	0
c. grönsaker, rotfrukter	22	30	1·17	1·27	5	7	7	9
d. potatis	46	43	2·51	1·83	10	10	14	13
e. frukt och bär	55	35	3·01	1·48	12	8	17	10
E. socker och sirap	97	131	5·32	5·59	21	31	29	39
a. socker	95	127	5·20	5·40	21	30	28	38
b. sirap	2	4	0·12	0·19	0	1	1	1
F. kaffe	52	87	2·83	3·70	11	21	16	26
G. te, choklad	14	17	0·79	0·73	3	4	4	5
H. kryddor	17	14	0·95	0·59	4	3	5	4
K. övriga vegetabiliska matvaror	8	10	0·48	0·43	2	2	2	3
II. Dryckesvaror	102	94	5·58	4·00	22	22	30	28
A. brännvin, sprirituosa	34	40	1·86	1·72	7	10	10	12
B. öl, porter o. dyl.	54	26	2·94	1·10	12	6	16	8
C. svagdricka, läskedrycker	14	28	0·78	1·18	3	6	4	8
II. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	20	33	1·07	1·41	4	8	6	10
V. Förtäring utom hemmet	80	89	4·36	3·77	17	21	24	26

Slutligen må påpekas, att vederbörande hushåll — förutom den alltid föreliggande möjligheten att genom inköp av större kvantiteter på en gång förbilliga en vara — jämväl haft tillfälle att genom inköp av s. k. *kompensationsvaror* erhålla vissa livsmedel till lägre pris än de eljest i marknaden gällande. I ett följande kapitel skall, i den mån förevarande undersökning lämnar material därtill, närmare belysas, vilken roll sistnämnda faktor spelat med avseende å här ifrågavarande familjers livsmedelsförbrukning och utgifterna härför under dyrtiden.

6. Förbrukningen av livsmedel i Stockholm år 1907—1908 samt maj 1916. I samband med den kompletterande levnadskostnadsundersökningen å ovannämnda 27 orter anordnades vid samma tidpunkt en liknande undersökning beträffande Stockholm, varigenom avsågs att vinna en jämförelse med förhållandena, sådana de gestaltade sig enligt den av Stockholms stads statistiska kontor året 1907—1908 utförda levnadskostnadsundersökningen. Någon direkt jämförelse mellan levnadskostnaderna i maj 1916 och i maj 1908 har visserligen ej låtit sig genomföra, eftersom primärmaterialet för den tidigare stockholmsundersökningen icke varit för styrelsen tillgängligt utan endast slutresultaten för hela konsumtionsåret. Genom att dividera dessa slutsiffror med 52 har man emellertid kommit fram till en veckobudget, som i detta fall må kunna anses vara representativ för år 1908. Även i det avseendet är jämförelsen ej fullt så tillfredsställande som beträffande övriga orter, att hushållsböckerna från de båda tidpunkterna icke avse samma hushåll.

Hushållsböckernas utdelning 1916 ombesörjdes dels genom vissa organisationer, nämligen Stockholms arbetarkommun, Svenska postmannaförbundet, Svenska järnvägsmannaförbundet och Sjukkassan Stockholm, dels genom några enskilda intresserade personer. Sammanlagt utdelades 324 böcker, av vilka vid bokföringens slut 135 återinkommo i slutfört skick. Av dessa måste 32 av en eller annan anledning kasseras, vadan materialet kom att utgöras av 103 under fyra veckors tid förda hushållsböcker.

De av undersökningen berörda 103 familjerna hade i maj 1916 en genomsnittlig veckoinkomst av 45·85 kr., medan motsvarande belopp enligt undersökningen året 1907—1908 utgjorde 41·16 kr. Ökningen belöpte sig sålunda till 4·69 kr. eller 11·4 %. Familjemedlemmarnas antal utgjorde för samtliga hushåll i maj 1916 437 personer eller i genomsnitt 4·24 personer. Genomsnittssiffran för året 1907—1908 uppgick till 4·41. Antalet konsumtionsenheter i genomsnitt per hushåll belöpte sig året 1907—1908 till 3·33 samt i maj 1916 till 3·40. Därvid har en omräkning jämväl beträffande det tidigare undersökningstillfället skett enligt den å sid. 8 angivna skalan.

Veckoinkomsten per familjemedlem uppgick året 1907—1908 till 8·93 och i maj 1916 till 10·55 kr. samt per konsumtionsenhet till resp. 12·36 och 13·20 kr. Inkomstförhållandena voro sålunda, med avseende på storleken, relativt likartade vid de båda tidpunkterna i fråga.

I tabellen å sid. 24—25 finnas uppgifter angående födans sammansättning efter kostnad i medeltal per vecka såväl per hushåll som per familjemedlem och konsumtionsenhet.

Utgifterna för födo- och njutningsämnen uppgingo, såsom av tabellen framgår, i genomsnitt per vecka och hushåll året 1907—1908 till 18·34 kr. och under maj 1916 till 23·54 kr. eller resp. 44·6 och 51·3 % av veckoinkomsterna.

Av samtliga utgifter för födo- och njutningsämnen belöpte sig matvarorna vid den förra tidpunkten till 88·99 %, vid den senare till 90·82 %. Utgifterna för dryckesvaror samt för förtäring utom hemmet hade relativt något minskats, medan utgifterna för tobak tvärtom ökats.

Vad beträffar de särskilda varuslagen, voro utgifterna år 1916 relativt större för färskt fläsk, slakteriavfall samt charkuterivaror men mindre för nötkött och konserverat fläsk. Utgifterna för färsk fisk visade relativt en ganska avsevärd ökning, nämligen från 1·91 till 3·26 av födoämnesbudgeten, för konserverad fisk däremot någon minskning. De under rubriken »lanthushållningsprodukter» upptagna utgiftsposterna utgjorde år 1916 en något större andel av födoämnesbudgeten än året 1907—1908, och var detta fallet jämväl beträffande alla de under nämnda rubrik upptagna varuslagen med undantag för oskummad mjölk och smör, av vilka det förra utvisade en obetydlig, det senare en mycket väsentlig minskning i den procentuella andelen av födoämnesbudgeten.

Bland vegetabilierna drog brödet en ej oväsentligt mindre andel av näringsutgifterna under 1916 än året 1907—1908; procenttalet minskades nämligen från 11·53 till 9·89. Av de olika brödsorterna utvisade skorporna den

Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag i Stockholm 1907—1908 och 1916.

	Kvantitet	I medeltal per vecka och					
		hushåll		familjemedlem		konsumtionsenhet	
		1907/08	1916	1907/08	1916	1907/08	1916
Kött	gram	2 153	1 741	467	410	647	513
Färskt kött	»	1 445	1 329	313	313	434	392
oxkött	»	741	702	160	165	223	207
kalvkött	»	321	203	70	48	96	60
får- och lammkött	»	—	—	—	—	—	—
fläsk	»	383	424	83	100	115	125
Konserverat kött	»	708	412	154	97	213	121
nötkött	»	119	77	26	18	36	23
fläsk	»	589	335	128	79	177	98
Fisk: salt sill	»	412	303	89	71	124	89
kabeljo	»	40	51	9	12	12	15
Mjölk	l.	17·187	16·978	3·726	4·002	5·166	5·004
oskummad	»	15·227	14·926	3·301	3·518	4·577	4·399
skummad	»	1·960	2·052	0·425	0·484	0·589	0·605
Smör	gram	620	327	134	77	186	96
Margarin	»	167	692	36	163	50	204
Ost	»	247	223	54	53	74	66
Ägg	st.	11	14	2	3	3	4
Bröd: rågbröd, hårt	gram	1 129	1 141	245	269	339	336
rågbröd, mjukt	»	596	1 326	129	312	179	391
vetebröd	»	1 538	428	334	101	462	126
skorpor	»	692	225	150	53	208	66
Mjöl	»	2 937	4 165	637	982	882	1 227
vetemjöl	»	2 379	3 261	516	769	715	961
rågmjöl	»	414	754	90	178	124	222
ej spec. mjöl	»	144	150	31	35	43	44
Gryn	»	507	797	110	188	152	235
havregryn	»	339	602	74	142	102	177
risgryn	»	98	134	21	32	29	40
ej spec. gryn	»	70	61	15	14	21	18
Ärter, gula, gröna	»	141	120	31	28	42	35
Bruna bönor	»	34	10	7	2	10	3
Potatis	l.	7·554	6·660	1·637	1·570	2·270	1·963
Socker	gram	1 526	1 960	331	462	459	578
Kaffe	»	330	386	72	91	99	114

kraftigaste relativa utgiftsminskningen, nämligen från 3·02 till 0·97 %. Mjukt rågbröd däremot visade en betydande ökning, från 1·30 till 3·34 %. Året 1907—1908 representerade mjölet 5·01 %, under det samma procenttal år 1916 uppgick till 6·41. Även utgifterna för gryn hade undergått en rätt avsevärd relativ stegring. De varuslag, som innefattas under rubriken »grönsaker, frukter, bär m. m.» uppvisade däremot minskad andel av födoämnesutgifterna (resp. 6·96 och 4·88 %). Denna minskning drabbade huvudsakligen potatis samt frukt och bär. Utgifterna för socker och sirap samt kaffe utvisade, relativt sett, någon stegring från 1907—1908 till 1916.

I tabellen å sid. 27 återfinnas uppgifter rörande stockholmsfamiljernas kvantitativa förbrukning av livsmedel i medeltal per vecka såväl per hushåll som per familjemedlem och konsumtionsenhet.

Beträffande kött minskades konsumtionen av samtliga slag med undantag för färskt fläsk, som utvisade någon ökning. Den relativa minskningen i köttkonsumtionen per enhet uppgick till ej mindre än 20·7 %.

Tvärtemot vad fallet var å flertalet andra orter minskades inom stockholmsfamiljerna förbrukningen av salt sill högst avsevärt; minskningen per konsumtionsenhet belöpte sig till 28·2 %. Kabeljo däremot konsumerades i något större utsträckning under år 1916 än under året 1907—1908.

Mjölkförbrukningen undergick en svag minskning, från 5·166 till 5·004 liter per vecka och konsumtionsenhet. Hela denna minskning hänförde sig till den oskummade mjölken, under det skummjölken tvärtom utvisade någon ökning.

Konsumtionen av smör och margarin utvisar för stockholmsfamiljerna en inbördes förskjutning i samma riktning som å övriga orter. Av smör konsumerades sålunda år 1916 endast något mer än hälften så mycket som under året 1907—1908, medan margarinförbrukningen under samma tidrymd ungefär fyrdubblades.

Konsumtionen av bröd per vecka och konsumtionsenhet minskades från 1188 till 919 gram eller med 22·6 %. Beträffande såväl vetebröd som skorpor minskades förbrukningen till endast omkring en tredjedel av den förutvarande. Hårt rågbröd konsumerades ungefär i samma utsträckning vid båda tidpunkterna, medan åter konsumtionen av mjukt rågbröd ökades till mer än det dubbla.

Av mjöl förbrukades i maj 1916 väsentligt mera än sex år tidigare, nämligen 1 227 gram per vecka och konsumtionsenhet gentemot 882 gram. Ökningen motsvarar alltså 39·1 %.

Samma utveckling visar förbrukningen av gryn, vilken vid den förra tidpunkten uppgick till 152 men vid den senare till 235 gram per vecka och konsumtionsenhet, motsvarande en ökning med 54·6 %.

Beträffande ärter sjönk förbrukningen något samt beträffande bruna bönor högst väsentligt.

Potatis utvisade någon minskning i konsumtionen sedan året 1907—1908. Vid denna tidpunkt förbrukades nämligen i genomsnitt 2·270 liter potatis per vecka och konsumtionsenhet mot 1·963 liter i maj 1916. Minskningen utgjorde alltså 13·5 %.

Socker och kaffe konsumerades i ej obetydligt större utsträckning i maj 1916 jämfört med sex år tidigare; ökningen motsvarar resp. 26 och 15 %.

7. Förbrukningen av s. k. kompensationsvaror m. m. Deltagarna i den kompletterande undersökningen år 1916 uppmanades att i hushållsboken göra särskild anteckning beträffande under räkenskapstiden inköpta *»kompensationsvaror» eller andra varor, som tillhandahållits genom de lokala livsmedelsnämnderna.* Av de i undersökningen inbegripna 714 familjerna hade 526

eller mer än tre fjärdedelar i större eller mindre utsträckning använt sig av dylika varor. Färskt fläsk hade inköpts av största antalet eller 344 familjer, nötkött av 260, ägg av 238, salt fläsk av 184, slakteriavfall, organ, ben och blod, av 69, salt sill av 58, färsk fisk av 56, vetemjöl av 51, fett och flott samt mjukt rågbröd, »krigsbröd», av 44, potatis av 29, havregryn av 27, ärter av 24 familjer o. s. v.

För att erhålla kännedom om bokförarnas uppfattning, huruvida de av stat och kommun vidtagna åtgärderna för anskaffande av billigare livsmedel varit till gagn för hushållningen och i så fall med avseende på vilka varor, infördes i hushållsboksformuläret en fråga angående dessa förhållanden.

De ingångna svaren giva vid handen, att ifrågavarande statliga och kommunala åtgärder i allmänhet varit till stor nytta. Av de 628 bokförare, som besvarat frågan, hava sålunda ej mindre än 511 eller 81·4 % lämnat direkt jakande svar, ehuruväl en del av dem (132 bokförare) förklarat, att nyttan av nämnda åtgärder väsentligt reducerats på grund av den allt för ringa tillgången på varor. Återstående 117 bokförare (18·6 %) hava visserligen besvarat frågan nekande, men har i regel såsom orsak till att den statliga och kommunala livsmedelsanskaffningen ej haft någon betydelse för dem angivit otillräckligheten av dylika varor. Därjämte hava 5 av sistnämnda bokförare meddelat, att de på grund av för hög inkomst varit utestängda från inköp av här ifrågakommande varor.

I det följande skola anföras några för förhållandena å de olika undersökningsorterna belysande svar å förevarande spörsmål, vilka svar givetvis få stå för bokförarnas egen räkning.

Stockholm.

1) Ja. Kompensationsvarorna äro till stor hjälp men svåra att få, i synnerhet ägg och köttfärs. Jag har sällan haft tur att få något, då jag kommit till centralsaluhallen på lördagseftermiddagen. Helt kött få vi aldrig råd att köpa, tack vare dyrtiden.

2) Ja. Livsmedelsnämndens varor ha varit oss till stor nytta men äro svåra att erhålla, isynnerhet köttfärs och ägg.

3) Ja. Kött, fläsk och under de sista dagarna den hitsända kompensationsvästkustfisken ha varit till god hjälp — synd bara, att det har funnits för litet att tillgå av varan. Livsmedelsnämndens ved har däremot icke enligt min mening fyllt sin uppgift, i det att den varit mycket sur och grovt huggen. Men priset har i förhållande till kvaliteten varit ordinärt. — Det har också varit skada, att icke några bodar med uteslutande livsmedelsnämndens varor funnits.

4) Nej, icke i någon större utsträckning, endast med avseende å det s. k. krigsbrödet, vilket tämligen regelmässigt inköpts under hela den tid det tillverkats. Övriga inköp verkställas i de kooperativa affärerna, vilka vi anse äro de enda, som äro i stånd att *varaktigt* bekämpa dyrtiden.

5) Ja. Genom samköpsföreningen inom fabriken ha vi erhållit de varor, som dylika föreningar få genom livsmedelsnämnden, och hava dessa varor givetvis varit till stor nytta för hushållet.

6) Ja. För oss har kosten blivit mycket bättre, sedan det, genom kommunens försorg i och med anskaffande av kompensationsvaror, blev mig möjligt att köpa detta billigare kött och fläsk, ävensom ägg och fisk.

7) Nej, de av stat och kommun vidtagna åtgärderna ha ej inverkat på levnadskostnaderna; däremot ha vi ett s. k. intressekontor på arbetsplatsen, vilket har anskaffat en del varor, huvudsakligen mjöl, socker, margarin och spisbröd.

8) Ja. På grund av att livsmedelsnämnden reglerat priserna på en del varor, har mjöl, bröd, fläsk, kött och ägg kunnat erhållas till betydligt billigare priser än annars hade varit fallet.

9) Ja. De av stat och kommun vidtagna åtgärderna ha varit till gagn, i det att chaufförernas samköpslag numera genom livsmedelsnämnden erhåller ägg, fläsk och sill.

Uppsala.

1) Ja, fläskkotletter, fläsk och sill någon gång. Fläsket är ofta allt för fett.

2) Ja, någon skillnad i pris för fläsk samt för ved; den sistnämnda har för denna månad anskaffats genom livsmedelsnämnden. Andra varor tror jag ej varit något billigare; möjligen fisk tidigare på året. Men det billigare fläsket är i allmänhet underlägset det dyrare i kvalitet.

3) Ja, av livsmedelsnämndens varor ha vi i regel köpt omkring 1 kg. fläsk samt av de fisksorter, som tillhandahållits till billigare priser, omkring 4 kg., allt per månad.

4) Ja, men obetydligt. Vi ha endast köpt 4 kg. salt sill.

5) Ja, vi anse att de nämnda åtgärderna haft ett ganska stort inflytande på priserna. Särskilt är detta förhållandet med avseende på fläsk och sill men även på en del andra varor, såsom mjöl och potatis.

6) Ja, fläsk, sill, färsk fisk och ägg hava vi inköpt, så ofta det har funnits att tillgå, och hava vi varit belåtna med dessa varor och priserna på dem; dessutom hava vi köpt en halv famn barrved av livsmedelsnämnden och funnit det hela vara till gagn för hushållet i dessa dyrtider.

7) Ja, en del livsmedel, såsom fisk, fläsk (färskt och rökt), sill och ägg, som tillhandahållits genom Uppsala stads livsmedelsnämnd, hava en och annan gång inköpts för hushållet och befunnits vara av lika god kvalitet men prisbilligare än de varor av samma slag, som tillhandahållits av stadens privata affärsmän. Särskilt i början av året inköptes fisk, såsom kolja, vitling m. m., från livsmedelsnämndens fiskförsäljning till betydligt lägre pris, än det stadens fiskhandlare i vanliga fall hava å samma fisksorter.

8) Nej, livsmedelsnämndens verksamhet härstädes har ej haft någon betydelse för nedbringande av levnadskostnaderna i något avseende. Den införda skummade mjölken tillhandahåller bolaget sina arbetare till 2 öre per liter.

9) Ja, men ytterst litet. För min del tillhör jag ett s. k. delningslag, där jag får billigare varor. I delningslaget hämtas varorna varannan vecka. Dessutom hyr jag av staden för 1 kr. ett potatisland med ett ytinnehåll av 250 kvm.

Nyköping.

1) Ja, i fråga om fläsk och kött samt ved efter 22 kr. per famn (s. k. sekunda ved).

2) Ja, fläsk och nötkött, vilka äro de enda kompensationsvaror, som saluförts härstädes, förutom ved, som tillhandahållits av stadens livsmedelsnämnd.

3) För vårt hushåll hava icke nämnda institutioner inverkat direkt gagnande. Däremot hava de indirekt verkat, i det att ockrarna fått lov att hålla sig något så när vid maximipriser, vilket under dessa underliga tider eljest ej varit fallet.

4) Ja, i synnerhet under vintern ha livsmedelsnämndens åtgärder varit till gagn genom anskaffande av fläsk, vilket försålts 20—60 öre billigare per kg. än annat, samt nötkött 10—40 öre billigare per kg. Björkved har genom nämnden försålts efter 33 kr. per famn.

Eskilstuna.

1) Ja. Fläsk, fisk, ägg, salt sill, mjöl och kött hava erhållits till väsentligt billigare pris, tack vare de vidtagna åtgärderna.

2) Ja, med avseende på fläsk, oxkött, fisk och ägg — men endast i en del fall på grund av ringa tillgång.

3) Ja, mjöl, vilket under 1915 var 5—7 öre billigare per kg., samt fläsk och kött, vilket har varit 50—75 öre billigare per kg. Ägg erhöllos för 1·70 kr. i vintras, när de på torget kostade 2·80, 2·90, 3·00 kr., fisk mera sällan, emedan det endast finns kolja och vitling. Krigsbrödet är odrygt och smaklöst, vi ha i stället bakat matbröd hemma.

4) Ja, fläsk och kött ha vid en del tillfällen inköpts från livsmedelsnämndens försäljningsställen; dessa livsmedel ha f. ö. på grund av sitt höga pris så gott som varit strukna från mat-

sedeln sedan krisens början. Under bärtiden föregående år inköptes bär genom livsmedelsnämnden. Dessa ha spelat en stor roll i hushållningen under hela året. Även mjöl inköptes regelbundet genom livsmedelsnämndens förmedling under hela den tid denna försäljning pågick.

Åtvidaberg.

1) Ja, och icke allenast under den tid hushållsbokföringen pågått, utan även förut. De varor vi köpt äro fläsk, kött, ägg, fisk, strömming och sill.

2) Ja, i någon mån på fläsk och kött.

3) Nej, här har förekommit mycket litet billigare livsmedel.

Mjölby.

1) Ja. De av kommunen under år 1915 inköpta och tillhandahållna förråden av mjöl och fläsk voro till stor nytta, enär de erhöllos för betydligt billigare pris. Även de under senare delen av år 1915 och fortfarande tillgängliga kompensationsvarorna, kött och fläsk, ha i någon mån inverkat.

2) Ja, kött och fläsk ha vi under maj månad, i likhet med föregående månader, under nuvarande kristid erhållit till billigare pris, och ha de vidtagna åtgärderna därför varit till stort gagn.

Jönköping.

1) Ja. Fläsk, fisk och ägg ha vi kunnat köpa billigare genom kommunens försorg. Mjöl och gryn ha vi kunnat köpa billigare genom verkstaden, som har köpt hem större partier och delat ut till sina arbetare efter inköpspris.

2) Ja, med avseende på fläsk, som i regel inköpts en gång i veckan. I andra veckan av bokföringen har även köp av färskt nötkött genom livsmedelsnämnden ägt rum. Det är första gången under kristiden, som sådant sålts här i staden genom livsmedelsnämnden.

3) Nej. Stadens livsmedelsnämnd har satt utdelningen för livsmedelskort till 1 800 kronors inkomst, varför jag ej kunnat använda mig av de av nämnden tillhandahållna varorna.

4) Ja, åtgärderna ha varit till gagn vid inköp av fisk, mjöl, ägg och fläsk. Ha även gagnat indirekt genom att hålla priset något nere å dessa varor.

5) Nej. De av stat och kommun vidtagna åtgärderna ha icke hittills varit till någon vidare nytta. Vetemjöl har under kristiden fått köpas två gånger med 10 kg. per gång till ett pris av 30 öre per kg. Fläsk får man högst 2 kg. varje gång, dock icke varje vecka. Nötkött har icke tillhandahållits av kommunen. S. k. krigsläder har icke varit till något gagn alls för den mindre bemedlade, ity att sådant endast sålts i hela sidor, således endast till gagn för skomakaren.

6) Nej. Hustrun har för det mesta ej varit ledig de tider försäljningen ägt rum.

Huskvarna.

1) Ja, något. Tillhandahållandet av spannmål har varit till gagn, enär det bidragit till att hålla priserna nere. Beträffande stadens livsmedelsnämnds åtgärder att tillhandahålla ägg samt s. k. kompensationsfläsk kan sägas, att de ej medfört någon nämnvärd fördel, enär beträffande fläsket, detta mestadels varit av dålig beskaffenhet; för övrigt ha av nämnden anskaffade livsförnödenheter i otillräcklig mängd funnits att tillgå.

2) Ja, de genom härvarande livsmedelsnämnd tillhandahållna livsmedlen, såsom mjöl, fläsk, fisk och ägg, hava använts i den mån de varit tillgängliga, och kan jag därför påstå, att de för detta ändamål vidtagna åtgärderna i någon mån varit till gagn för min hushållning.

Nässjö.

1) Ja. De av stat och kommun vidtagna åtgärderna för anskaffande av billigare livsmedel hava varit till stort gagn för vår hushållning, särskilt med avseende på fläskvaror samt i mindre omfattning salt sill och ägg.

2) Ja. Vad fläsk beträffar, har det möjligen erhållits något billigare, annars ej några för konsumenten synliga resultat.

3) Ja, något. För oss ha statens och kommunens åtgärder varit till ganska litet gagn, då det huvudsakligast varit fläsk, som av livsmedelsnämnden här tillhandahållits, och vi mycket litet använda det i vårt hushåll.

4) Ja, men ej något nämnvärt, endast beträffande färskt fläsk, vilket genom livsmedelsnämnden tillhandahållits allmänheten med en inkomstbegränsning av 2 000 kr. och vid vissa tillfällen däröver; och har priset varierat emellan 1·60 och 1·80 kr. per kg., beroende på hur det utstyckats.

Kristianstad.

1) Ja, kött och fläsk har man ju någon gång kommit över och köpt.

2) Ja, något. Vi ha köpt 3·6 kg. färskt fläsk, medförande en minskning i utgifterna för maj månad av 1·45 kr. enligt gällande torgpriser, samt 2 tjog ägg med en mindreutgift av 0·60 kr.

3) Ja, fläsk och ägg.

4) Ja, antagligen, annars hade priserna nog varit högre; fastställandet av mjölpriset har gjort god nytta (hembakat bröd blir ungefär 50 % billigare än köpt). Fläsk har ju kunnat erhållas till bestämt pris, men har försålts i för stora partier, så i många fall har man fått vara utan; 2 kg. borde vara det högsta för gången.

5) Nej. Kompensationsvarorna, som här i staden bestå av kött, fläsk och ägg samt någon gång färsk sill, hava nog varit något billigare än torgvarorna i allmänhet, men då de likväl ställt sig så dyra, att vi i allmänhet ej kunnat begagna oss av dem, hava de ej varit oss till någon verklig nytta.

6) Ja. Beträffande nötkött, fläsk, ägg och potatis, som saluhålles av livsmedelsnämnden i Kristianstad, har för mitt hushåll »kompensationssystemet» varit av stort gagn. För de under maj 1916 inköpta varorna utgjorde kompensationspriset för nötkött den 4:de och 11:te 1·15 kr. per kg.; den 4:de var torgpriset därå 1·50 kr. per kg., den 11:te 1·65 kr. Kompensationspriset å mellanfläsk var den 4:de 1·80 kr. per kg., torgpriset samtidigt 2·30 kr. Kompensationspriset å ägg var sista veckan 1·50 kr. per tjog, torgpriset 1·80 kr. Nämndens pris å potatis var 30 öre per 5 l. och torgpriset 35 öre.

7) Ja, färskt fläsk och kött. Dock i undantagsfall, emedan stor trängsel i regel råder vid försäljningarna, och då man efter 1 à 2 timmars väntan kan bli expedierad, får man, om man vill begagna sig av tillfället, nöja sig med en styckning, som ej motsvarar en mindre familjs behov.

Malmö.

1) Ja, särskilt fläsk och ägg. Vidare hava maximiprisen å vissa varor, såsom margarin, vetemjöl, havregryn, socker m. m., vid kontant köp i någon mån inverkat. Men på samma gång vill jag omtala, att fläsk varit *synnerligen svårt* att få tag uti.

2) Nej; enär vi ha ett litet barn på fyra månader, som varit mycket sjukt, har min hustru inte kunnat komma åstad och köpa något utav de billigare livsmedlen, utan har måst vänta, tills jag blivit fri från mitt arbete, och då har i regel det billigare varit slutsålt. Annars hade nog de ovan angivna åtgärderna varit till gagn.

3) Ja, vad det gäller kött, fläsk och ägg ha de vidtagna åtgärderna hjälpt rätt avsevärt, även vad det gäller stenkol. Vad brödet beträffar, har vårt kooperativa bageri verksamt bidragit till att hålla priset nere genom att brödvikten hållits högre än på de flesta andra platser.

4) Nej, icke några billigare varor av någon sort.

5) Ja, i fråga om kompensationsvaror ha vi haft största nyttan i de ganska fåtaliga fall färskt fläsk inköpts, ävensom färskt kött. Beträffande inköpta kompensationsägg hava dessa ofta varit av dålig beskaffenhet, således mycket ringa vinst att köpa dylika. Stadens livsmedelsnämnd har tillhandahållit kolpoletter till de av stadens invånare med högst 1 500 kr. i årsinkomst, och försåldes kol genom nämndens försorg till ett pris av 2·75 kr. per hl. för dem med poletter, åt övriga från 3·75 kr. + hemkörning. Denna anordning trädde emellertid i funktion så sent, att vi redan inköpt vinterförråd av privathandlare.

6) Ja, i någon mån vid inköp av fläsk och oxkött, vilka varor dock, trots de vidtagna åtgärderna, i stort sett måst försakas.

7) Ja. Stenkol har jag erhållit 8 hl. till ett pris av 2·85 kr. per hl., alltså 1 kr. rabatt per hl. Potatis har jag från 1916 års början köpt från livsmedelsnämnden till ett pris av 4 kr. per hl.

Livsmedelsnämnden har även tillhandahållit kompensationsfläsk och -kött, men priset har ej motsvarat köpförmågan.

8) Ja, färskt fläsk och ägg ha vid något tillfälle kunnat inköpas billigare, men som tillförseln i allmänhet varit otillräcklig, så ha ovannämnda åtgärder varit nära nog utan vikt för hushållet.

9) Nej. Under den tid hushållsboken omfattar ha kompensationsvaror ej inköpts och under föregående tid endast i ringa omfattning, beroende dels därpå att dessa varor äro svåråtkomliga, dels därpå att under senare tid de »fria handelspriserna» endast obetydligt överstigit, i något fall t. o. m. understigit, kompensationspriserna å för hushållet behövliga varor.

10) Ja. Vad kött angår kan allt vara gott och väl, men fläsket är för dyrt, så ock äggen, i all synnerhet som jag vid två särskilda tillfällen fått skämda ägg, ena gången fyra, andra gången ett ägg.

11) Ja. Icke avsevärt, dock något med avseende på kött, fläsk, potatis, smör och stenkol.

12) Ja. Under den tid hushållsboken omfattar hava ej åtgärderna kommit oss tillgodo mer än tvenne gånger med avseende å fläsk, enär jag är innehavare av ett grått kort. I början på året erhöllo vi dock fläsk och ägg, dels med kort och dels utan genom livsmedelsnämnden.

13) Ja. Mycket litet, därför att vi icke haft råd att begagna oss av de varorna.

14) Ja. Kött och fläsk ha i någon mån varit billigare för hushållet. Önskligt vore, om bättre tillgång på nämnda varor kunde beredas. De av kommunen anordnade försäljningarna av stenkol ha varit till gagn för hushållet.

15) Ja. Sedan inköpskort utfärdats, har någon gång fläsk inköpts. Några andra kompensationsvaror hava ej köpts. Men har naturligtvis systemet verkat som en broms. Det förutan hade vi nog haft ännu högre priser. (Genom gynnande av större kunder och bekanta, särskilt inom slakteribranschen, har systemet till en del misslyckats.)

16) Nej. Har ej köpt något av dessa varor, ägg eller kött. Äggen ha varit billigare på torget, och kött har erhållits till ungefär samma pris i butiken.

Landskrona.

1) Ja, med avseende på potatis, fläsk, ägg och salt sill samt med avseende på bränsle genom anskaffandet av billigare stenkol.

2) Ja. Fläsk (färskt och saltat), salt sill samt potatis och ägg.

Hälsingborg.

1) Ja, med avseende på ägg, fläsk, kött och potatis.

2) Ja, i någon liten mån med avseende på ägg, fisk och fläsk, vad vårt hushåll beträffar.

3) Ja, kött, fläsk och ägg, som genom livsmedelsnämndens försorg försålts, ha betingat lägre pris än vad gällande priser i handeln för övrigt varit.

4) Ja, livsmedelsnämnden på platsen har till lägre priser, än vad som är gällande i marknaden för övrigt, tillhandahållit följande varor: fläsk och nötkött samt vid några tillfällen även ägg och potatis. En av kommunen upprättad fiskhall har även i viss mån bidragit till att hålla priserna nere på fiskvaror. Inköp av spannmål samt överenskommelse mellan bageriidkare och nämnden ha även i någon mån verkat förbilligande på brödet.

5) Nej, icke på annat sätt än att de motarbetat de allmänna prisstegringarna.

6) Ja, de varor, som genom livsmedelsnämnden härstädes tillhandahållits, ha ju ställt sig betydligt billigare än de i allmänna handeln förekommande, varför ej annat än gott kan sägas om nämnda företag.

7) Ja, livsmedelsnämndens varor, såsom kött, fläsk och ägg, som i regel varit 20—25—30 öre billigare än platsens torgpriser, ha varit till nytta.

8) Ja, att de av stat och kommun vidtagna åtgärderna för anskaffande av billigare livsmedel varit i någon mån till gagn erkännes. Det gäller då huvudsakligen kött, fläsk och ägg. I dessa dyrtider måste man emellertid hålla sig med det billigaste man kan; om det sedan blir det kraftigaste, blir en annan sak. Malet kött kostar f. n. 2·40 kr. per kg., och om det blandas upp med litet potatis, så ha vi fått den uppfattningen, att det är det billigaste i köttväg. Det färska fläsket äger icke den fasthet, som det ägde förr i tiden; det är mycket odrygt.

9) Ja, för vår hushållning ha prisregleringarna på kött och fläsk samt smör varit till största nytta, på ägg däremot av mindre betydelse, enär tillgången alltid varit mycket för knapp i förhållande till efterfrågan och ägg därför mest fått undvaras.

10) Under förra året köpte vi någon gång fläsk, vilket dock vid somliga tillfällen, när vi avräknade 7 % i den kooperativa affären, inte ställde sig många ören förmånligare. Vi köpte även någon gång ägg, men var rusningen till försäljningsplatsen så stor, att det blev för tidsödande att försumma en eller ett par timmar mot några öres förtjänst.

11) Nej, då inkomstens storlek icke berättigat till erhållande av inköpskort, har familjen icke kommit i åtnjutande av s. k. kompensationsvaror.

Ystad.

1) Endast å fläsk samt till obetydlig del å oxkött. Å alla andra varor, såväl livsmedel som bränsle, har tillgången här varit otillräcklig.

2) Ja; under bokföringstiden dock endast beträffande fläsk och nötkött.

3) Ja, i någon mån å oxkött och fläsk. S. k. kompensationsägg ha ej funnits här sedan i vintras.

4) Ja, huvudsakligen fläsk och kött samt dessutom ett genom livsmedelsnämnden anskaffat mindre parti stenkol (6 hl.) och 2 kbm. furuved.

Trälleborg.

1) Ja; kött, fläsk, ägg och smör samt stenkol.

2) Ja, med avseende på kött och fläsk samt kol, dock endast i ringa mån.

3) Ja, på kol och koks samt på fläsk, nötkött och ägg.

4) Ej direkt.

Göteborg.

1) Ja. Vetemjöl, fisk, ägg, kött, fläsk, potatis, gryn, ärter och sill.

2) Obetydligt. Något litet på fläsk.

3) Nej. Det har icke varit till något gagn för oss, ity att det är samma priser på de speceri-varor de föra i livsmedelsnämnden som i den affär, där vi göra våra inköp; kött och fläsk köpa vi så litet, så vi anse, att det inte är någon idé att

a) gå lång väg

b) stå timtal utanför affären i kö

c) riskera att det är slutsålt, innan det blir ens tur.

4) Ja, de ha sänkt priserna hos de andra handlarna, men annars är det svårt att få köpa sådana varor, ty det blir så mycket folk och stora köer, och mannen har sitt arbete, så han kan ej köpa och hustrun vågar ej vara från barnen så länge. Sill och fläsk (fötter och läggar), havregryn och salt fisk hava vi köpt hos livsmedelsnämnden.

5) Ja. Mjöl, ägg, kött och fläsk.

6) Ja. Kött och fläsk i den mån de äro billigare än icke-kompensationsvaror, men detta är icke alltid fallet.

7) Nej. Prisskillnaden är så liten och svårigheterna att erhålla kompensationsvarorna så stora (till följd av lokalernas avlägsna läge m. m.), att det icke för oss är någon fördel att köpa dessa varor.

8) Ja. Billigare bränsle, men för matvaror obetydligt.

9) Nej. Har icke haft tillfälle till att gå och köpa, när varorna ha kommit till butikerna; sedan har det varit slutsålt.

10) Ja. Med avseende på kött, fläsk, ägg, ärter samt kabeljo (s. k. saltlånga) hava livsmedelsnämndens varor medfört lättnad i de höga priserna.

11) Ja. I fråga om ägg har det varit till gagn, men i övrigt endast ringa, emedan vi måst övergå till vegetarisk kost, såsom hasselnötter, bönor, rotfrukter m. m. Potatis ha vi från av staden hyrt potatisland; blåbär, lingon och slånbär samt torkade äpplen och nypon från föregående års skörd.

12) Ja. Med avseende å mjöl, som lämnats 2 öre billigare per kg. av livsmedelsnämnden, kött och fläsk resp. 40 och 50 öre billigare per kg. samt ägg 50 à 60 öre billigare per tjog än i andra affärer.

13) Ja. I synnerhet mjöl, charkuterivaror och ägg. — Jag får härmed meddela, att de av stat och kommun vidtagna åtgärderna varit till stort gagn för vårt hushåll; i annat fall hade det varit omöjligt att få inkomsten att räcka till.

14) Ja. Livsmedelsnämnden har för vårt hushåll tillhandahållit bl. a. sill, potatis, fläsk, ägg och kött och därigenom något bidragit till att nedbringa levnadskostnaderna.

15) Ja. Vi hava i livsmedelsnämndens lokaler inköpt för vår hushållning följande varor: fläsk, ägg och havregryn och hos charkuterihandlare, som föra »kompensationsvaror», kött. De av stat och kommun vidtagna åtgärderna hava för oss varit av stort gagn.

16) Ja. Av kompensationsvaror har i hushållet använts ägg, fläsk, kött, ärter och havregryn. Dessa varor ha varit väsentligt billigare än samma varor i allmänna handeln, således till gagn. Potatis har vi odlat själva på av staden uthyrd jordlott om 200 kvm. (arrendesumma 3 kr. per år, avkastning c:a 9 hl.). Största bekymret under den gångna vintern har varit bränslefrågan. Priset å kol har varit 4 kr. per hl., ved 50 kr. per famn. Den av stadsfullmäktige tillsatta bränslekommissionen har i detta fall icke fyllt sin uppgift.

17) Ja. Men endast i mycket ringa mån, och då i början av försäljningen. Efter det påbud utgått, att försäljningen endast vore avsedd för mindre bemedlade, ha vi ej velat begagna oss utav den. Men vi anse för troligt, att livsmedelsnämndens försäljning hållit tillbaka priserna i den allmänna handeln och på detta sätt varit till fördel.

18) Nej. På grund av, åtminstone tidvis, ofantlig tillströmning till och, enligt mitt förmenande, opraktiska anordningar vid distributionen av livsmedel från livsmedelsnämndens lokaler torde en hustru med flera minderåriga barn och utan tillgång till tjänarinna e. d. knappast haft någon nämnvärd hjälp eller gagn för hushållet av dessa åtgärder.

19) Ja. I avseende å kött och fläsk ha de kommunala anordningarna bidragit till prisens sänkning med c:a 50 öre per kg. Angående bröd är det ju också skillnad fast ganska liten, $^1/_2$ kg. krigsbröd 19 öre, $^1/_2$ kg. mellangrovt bröd 25 öre. Något annat ha vi ej varit i tillfälle att inköpa av kompensationsvaror.

20) Nej, inte på annat sätt än att möjligen de lägre priserna verkat reglerande på den allmänna marknaden med avseende på de varor, som kommunen försäljer.

21) Ja, men mycket litet. Vi ha endast några gånger köpt kött och fläsk samt senast ägg av livsmedelsnämnden, hela förtjänsten kan beräknas till ett par, tre kronor. Orsaken, varför vi inte i större utsträckning ha köpt av livsmedelsnämndens varor, beror på svårigheten att erhålla några.

22) Ja. Vi hava kunnat köpa fläsk, ägg och mjöl samt potatis i livsmedelsnämndens affärer under vintern. Men det har sin svårighet därav, att deras butiker ligga så långt härifrån, att det går åt för lång tid att gå dit och köpa, i synnerhet som det brukar vara köbildning där, varför man får vänta i oändlighet. Men vi ha kunnat få en del av deras varor i vår kooperativa affär, och det har varit god hjälp.

Lysekil.

1) Vi ha endast erhållit 10 kg. vetemjöl till ett pris av 33 öre per kg.
2) Intet avsevärt.
3) Mycket litet; endast vetemjöl och någon gång fläsk.

Trollhättan.

1) Ja, med avseende på kol, koks och ved samt något med avseende på kött, fläsk och potatis.
2) Nej, vi ha ej köpt några varor hos livsmedelsnämnden.
3) Ja, fläsk, kött, ägg och potatis. — Trollhättans livsmedelsnämnds varuförmedling har gjort mycket gott; exempelvis är fläsk c:a 40 % och kött c:a 25 % billigare per kg. än i charkuteri- och slakteriaffärerna.
4) Ja, huvudsakligen å fläsk och kött. Men tillförseln av dessa varor är i regeln otillräcklig.

Åmål.

1) Ja, vetemjöl och fläsk samt kött.

2) Inte under bokföringstiden, men annars någon gång fläsk och kött.

3) Ja, mjöl, fläsk och kött.

4) Nej, jag äger ej rätt att köpa kompensationsvaror enligt här gällande bestämmelser.

Arvika.

1) Ja; av stadens livsmedelsnämnd har tillhandahållits vetemjöl till ett pris av 33 öre per kg., vilket är det enda varuslag av dylik art, som använts i vårt hushåll. Detta mjöl är 3 öre billigare per kg. än det vanliga vetemjölet.

2) Ja; genom stadens livsmedelsnämnd har erhållits mjöl och fläsk samt ved och kol, vilket väsentligt bidragit till billigare levnadskostnader.

3) Nej, själv har jag inte haft direkt nytta av livsmedelsnämndens verksamhet. De varor, som försålts genom densamma, ha ej motsvarat efterfrågan. Därför har jag inte kunnat passa på att köpa dessa varor.

4) Vi ha gjort alla våra inköp av specerivaror i vår kooperativa affär, där samtliga varor äro väsentligt billigare än i privata affärer; där fanns under bokföringstiden endast en sort vetemjöl, vilket var billigare (33 öre per kg.). Nu finnes kompensationsfläsk och -sill.

5) Endast en gång vid inköp av fläsk.

Karlskoga.

1) Ja, något. Men under bokföringstiden ha ej kompensationsvaror funnits att tillgå. Då sådana varor funnits, ha dock åtgärderna visat sig gagneliga; mjöl är 1 à 2 öre billigare per kg., fläsk ända till 60 öre billigare (dock med ben och allt). Sill har funnits vid ett tillfälle och var då 35 öre billigare än annan. Tillförseln till Karlskoga av kompensationsvaror har dock varit alltför ringa.

2) Ja, men ej i nämnvärd mån, dock någon gång på fläsk.

3) Nej; ty dessa varor böra i första hand komma dem till godo, som ha mindre inkomst, och på grund av den knappa tillgången ha de vidtagna åtgärderna ej varit till gagn. Men vore tillgången större, skulle det säkerligen inverka till det bättre.

4) Ja, men ej nämnvärt, då vi endast lyckats få 1 kg. fläsk, ty efterfrågan är flera gånger större än tillförseln.

5) Ja; fläsk, kött och ägg, som av härvarande livsmedelsnämnd vid få tillfällen tillhandahållits, ha varit något billigare än annars.

6) Ja, med avseende på ägg och fläsk.

Västerås.

1) Ja, till någon del med avseende på fläsk och ägg. Vårt hushåll konsumerar dock ringa mängd fläsk eller kött, delvis av sparsamhetsskäl. Dessutom hava vi från stadens livsmedelsnämnd erhållit ved till lägre pris.

2) Ja, fläsk, kött, fisk och sill. Men sedan köttet ej torgföres, är det nästan omöjligt att få något med; äggen ha alltid varit slut, när man kommit för att handla, likaså fläsklägg.

3) Ja, något litet. Har köpt ett halvt mått aspved, 10 kr., samt 1/2 kg. fläsk, 90 öre. Att vi köpt så litet beror på, att det varit sämre än annat fläsk.

4) Ja, i den här i Västerås upprättade kompensationsaffären ha vi ej köpt så mycket, endast något kg. fläsk och malet kött, beroende på, att i dessa dyra tider sådana matvaror måste nästan uteslutas för att få utgifter och inkomster att räcka till det billigaste, som kan anskaffas i matväg. Affären är ju bra, då man vill köpa något.

5) Ja, för kött och fläsk. Ägg har man ej kunnat få något med utav. De ha gått åt så fort de ha kommit, och de, som ha funnits till den 15 maj, ha kostat 1·60 kr. tjoget, och det är ju ej så vådligt billigt, när de kosta 1·70 kr. på torget.

6) Ja, i huvudsak fläsk och köttvaror samt på sista tiden även ägg, vilket ju givetvis något minskat hushållskostnaderna.
7) Ja, en del varor som fläsk, kött och ägg har delvis kunnat erhållas.
8) Intet nämnvärt, då endast fläsk har kunnat erhållas till något billigare pris genom uppköp genom livsmedelsnämnden.

Hedemora.

1) Ja. De av stadens livsmedelsnämnd vidtagna åtgärderna för anskaffande av billigare livsmedel måste anses hava varit till gagn för vår hushållning. Under den tid bokföringen omfattar hava vi erhållit 13 kg. vetemjöl till ett pris av 30 öre per kg., då priset i stadens affärer utgör 37 öre per kg. för bästa vetemjölet. För ett par månader sedan hemtog nämnden sill, som såldes för 30 öre per kg., då affärspriserna för ungefär liknande sill är omkring 60 öre per kg. Vidare har nämnden vissa tider hemtagit fläsk och kött samt olika fisksorter, vilket allt erhållits till åtskilligt billigare priser än uti affärerna.
2) Ja. Stadens livsmedelsnämnd har hemtagit fläsk och kött samt olika fisksorter, vilket erhållits till åtskilligt billigare priser än uti affärerna, särskilt en sort sill, vilken lämnats till 30 öre per kg.; motsvarande sort i affärerna betingar ett pris av c:a 60 öre. Vidare har nämnden tillhandahållit vetemjöl c:a 5 öre billigare än det vanliga.

Gävle.

1) Nej. Stadens livsmedelsnämnd har under vinterns lopp försålt fisk, kött, fläsk och ägg till avsevärt billigare pris, än vad som eljest måst betalas, men har det ej skett i någon större omfattning, så att det blivit någon vidare besparing; ved har ej kunnat på detta sätt fås billigare.
2) Endast i ringa mån; något kött samt 1 tjog ägg för 1·60 kr.
3) Nej, icke under bokföringstiden och ej heller något nämnvärt under resten av året, ty tillgången har varit så knapp, att det vanligen varit slutsålt, när man kommit för att göra inköp.
4) Ja, färsk fisk, salt sill och salt strömming.
5) Ja. Statens ingripande med avseende å handeln med mjöl och gryn har givetvis varit av betydelse för hushållet. Vad åter beträffar s. k. kompensationsvaror anse vi oss hava haft blott obetydligt gagn av dem. Priset har visserligen varit lägre, men enligt vår mening har även kvaliteten varit lägre å dessa varor än hos motsvarande andra.
6) Till en del har det varit till gagn, dock ej i den utsträckning, som önskligt vore, beroende på den ringa tillgången av vissa varor. Bästa tillgången har varit på ägg, havsfisk och salt strömming samt kött och fläsk, men äggen ha tillhandahållits i alldeles för liten utsträckning.
7) Som synes av anteckningarna under denna månad, har endast 1·5 kg. fläsk kommit under rubriken »kompensationsvaror» — detta är 20 öre i vinst per kg. — samt ett tjog ägg (20 öres vinst).
8) Ägg hava nog hemtagits av livsmedelsnämnden, men otillräckligt, varför de flesta blivit utan, så även med sill och fisk. Vad mjöl beträffar, har det varit i för stora poster, 100 kg.; så mycket kan ej köpas på en gång av dem, som ej äga kapital.
9) Ja; fisk hava vi begagnat oss av och köpt, när sådan stått att få, och funnit den både billig och bra; önskvärt vore bara, att den komme flera tillhanda, särskilt under makrilltiden. Ägg kan man skaffa sig lika billigt på annat håll och inte behöva stå i kö timtal och ändå kanske bliva utan.
10) Ja. Till gagn för hushållet under den flydda vintern hava de av stat och kommun vidtagna åtgärderna för anskaffande av billigare livsmedel direkt inverkat på tillgången av fläsk och kött samt indirekt på övriga för hushållet nödvändiga artiklar. Under den tid bokföringen omfattar hava kompensationsvaror ej inköpts.
11) Ja. Fläsk, kött, sill och strömming.
12) Nej, icke i något fall. Den offentliga livsmedelsnämndens distribution torde ej lämpa sig för personer, vilkas tid är något värd, allra minst för en tjänsteman med obegränsad tjänstgöring.
13) Ja, med avseende på mjöl, sill och västkustfisk under vintern.

14) Kött, fläsk och ägg i början av försäljningen. Då det s. k. kompensationsfläsket och -köttet ej var av lika god beskaffenhet som annat fläsk och kött, hava vi på sista tiden föredragit att betala litet mera för att med säkerhet få smaklig och god vara. Fläsket har haft fiskliknande smak i en del fall. Vid livsmedelsnämndens äggförsäljning har på sista tiden köbildning uppstått med väntan en till flera timmar, varför det för oss varit omöjligt att få sådana ägg.

15) Fläsk köptes under år 1915 av lisvmedelsnämndens sändningar. Ävenså inköptes ägg, men ägg ha ej på senaste tiden kunnat erhållas, emedan vid avhämtningen köbildning uppstått och tid saknats att vänta i kön.

16) Ja, på ägg, fläsk och kött.

Söderhamn.

1) Nej, det har sällan funnits några av stat och kommun anskaffade varor här, så jag har icke köpt något.

2) Ja, på sill, fisk, ägg, fläsk och vetemjöl.

3) Ja; sill, ägg och fisk ha i vissa fall inköpts genom livsmedelsnämnden.

4) Ja, av kompensationsvaror har vid tillgång inköpts ägg och sill, men under räkenskapstiden har ej funnits något att köpa. Ved är inköpt av kommunen (Söderhamns stad), men som veden var sur och ej brännbar, måste avfallsved från lådfabriken inköpas.

Luleå.

1) Nej, de ha ej varit till gagn för hushållet i fråga om några varor.

Malmberget.

1) Ja; alla varor köpas i kooperativa affären här på platsen. Av kompensationsvaror har endast tidtals funnits ägg och fläsk. Genom den mjölkstrid, som för närvarande pågår, har det varit svårt att anskaffa den nödvändiga mängden mjölk.

Kiruna.

1) Ja; ägg, kött, fläsk och salt sill.

2) Ja; mjöl, fläsk och ägg, dock i otillräcklig mängd.

3) Ja; jag vill ej förneka gagnet, ehuru det endast i ringa mån kommit hushållningen till del, nämligen i fråga om mjöl, fläsk, ägg och sill.

8. **De stegrade livsmedelskostnadernas inverkan på utgifterna för andra behov.** Såsom i det föregående framhållits, uppgingo utgifterna för födo- och njutningsämnen i maj 1914 till 44·8 % och i maj 1916 till 52·9 % av veckoinkomsterna. Enär den genomsnittliga veckoinkomsten endast företedde en ökning av 9·2 %, medan utgifterna för livsmedlen samtidigt stegrats med ungefär 34 %, hava givetvis utgifterna för en del andra livsförnödenheter måst inskränkas, för den händelse icke eventuellt befintliga besparingar eller skuldsättning kunnat tillgripas. För att i någon mån belysa dessa förhållanden, vilka under en så relativt kort bokföringstid som fyra veckor ej alltid kommit till synes i hushållsböckerna, framställdes i hushållsboken en särskild fråga, huruvida de stegrade livsmedelspriserna förorsakat inskränkning av utgifterna för andra behov, såsom för bostad, kläder, nöjen, njutningsmedel, förenings- och försäkringsavgifter m. m. I det följande meddelas ett urval av de inkomna svaren, vilka torde tala för sig själva.

Stockholm.

1) Ja. De stegrade livsmedelspriserna ha förorsakat inskränkning av kläder; även ha vi blivit efter med ett kvartals hyra och tvenne skatteinbetalningar; några nöjen ha vi aldrig haft råd

till eller tid med — endast barnen få besöka bio en gång i veckan; till något husgeråd räcker ej heller inkomsten.

2) Ja. Skodon och kläder ha vi förut betalt kontant, men måste nu ta på avbetalning.

3) Ja. Nöjen får man inte tänka på. Andra kläder än arbetskläder ha icke köpts sedan 1913. F. n. är det värst med skatten — andra inbetalningen är väl förestående, och jag har ännu icke kunnat betala ett öre.

4) Ja. Under dyrtiden har det varit omöjligt att skaffa inventarier till hemmet eller nya kläder åt mannen och hustrun; endast det nödvändigaste i fråga om skolagning och anskaffande av underkläder har kunnat ske. Nöjen ha helt måst uteslutas.

5) Ja. Till följd av de höga livsmedelspriserna ha vi sett oss nödsakade att spara på inköp av kläder, så att endast det nödvändigaste fått ifrågakomma. Nöjen ha vi inskränkt till ett minimum. Njutningsmedel ha så gott som alldeles blivit portförbjudna. Vad beträffar förenings- och försäkringsavgifter, har ingen inskränkning ägt rum, och anser jag, att dessa böra betalas näst efter mat och hyra.

Uppsala.

1) Ja. Kläder kan man knappt anskaffa utan att sätta sig i skuld; sedan blir det ont om nöjen och njutningsmedel; försäkrings- och föreningsavgifter få nog gå före det förstnämnda.

2) Ja. Inskränkning har man måst göra på utgifterna för kläder, nöjen och njutningsmedel.

3) Ja. De stegrade livsmedelspriserna hava förorsakat inskränkning beträffande kläder, underhåll och nyanskaffning av inventarier, tidningar och böcker samt föreningsavgifter.

4) Ja. Kläder, nöjen och njutningsmedel, särskilt nöjen, är det ju givet, att man får vara väldigt sparsam på i dessa tider. Även ett lån, som togs förra året, kan ej klaras på annat sätt än genom verklig försakelse. Hustruns hatt (sommar-) får nog duga ett år till o. s. v. Även mannens, fastän den är grön.

5) Ja. De stegrade livsmedelspriserna ha förorsakat inskränkning på nöjen; njutningsmedel ha vi aldrig råd att bekosta oss med. Kläder får man se sig om efter, om man kan få i dessa tider.

6) Ja. Vid anskaffning av kläder har särskild sparsamhet iakttagits, ävenså i fråga om nöjen. I fråga om njutningsmedel har mannen, som en direkt följd av prisstegringen, lagt bort allt bruk av tobak.

7) Ja. Man har ej kunnat köpa kläder och skodon i den mån, som varit behövligt; omkostnader för underhåll och inköp av inventarier till hemmet ha må inskränkas till det minsta möjliga. Nöjen o. d. har man fullkomligt fått avstå ifrån.

8) Ja. Bostaden är densamma; vad kläder beträffar, har endast det nödvändigaste kunnat anskaffas för att reparera desamma. Nöjen äro alldeles strukna från utgiftskontot. Cigarretter, det enda njutningsmedel som förekommer, ha minskats till ungefär hälften. Någon inskränkning i fråga om förenings- och försäkringsavgifter har ej kunnat göras, emedan avgifterna aldrig ha varit större än som varit nödvändigt för att vara säkerställd i händelse av sjukdom, olycksfall, eldsvåda e. d.; men den dåliga arbetsförtjänsten under vintern har inverkat så, att avgifterna därför samt hyran för bostaden ej alltid kunnat erläggas i rätt tid.

Nyköping.

1) Ja. Kläder, nöjen och njutningsmedel. Beträffande de förra ha ej några nya kunnat anskaffas, de senare ha helt och hållet måst undvaras. I fråga om matvaror har margarin måst användas i stället för smör.

2) Ja. Å förenings- och försäkringsavgifter samt bostad ha ännu ej några inskränkningar gjorts, då ju dessa äro nödvändiga att i det längsta uppehålla. Nyanskaffning av kläder och skodon har däremot måst inskränkas på grund av de höga livsmedelspriserna.

3) Ja. Då hos oss uteslutande kontant handel praktiseras, är indragning i allt, som hör till livets uppehälle, en nödtvungen sak. Således hava vi fått nöja oss med billigare varor för att få den vanliga s. k. bukfyllan. Inkomsten är ungefär densamma som fjolårets hitintills, och komma således alla indragningar av sig själva.

4) Ja. Någon inskränkning av utgifter för bostad, förenings- och försäkringsavgifter har ej

skett, enär jag anser det oundgängligt, som vi ha; av nöjen och njutningsmedel ej heller, då vi aldrig offrat något nämnvärt därpå. Nyanskaffning av kläder har måst inskränkas i stor utsträckning, om man skall undgå att skuldsätta sig.

Eskilstuna.

1) Ja. Förenings- och försäkringsavgifter äro utgifter, som man försöker betala. Kläder, nöjen och njutningsmedel har man fått göra inskränkning på.

2) Ja. Bostad, förenings- och försäkringsavgifter äro desamma som förut, men nöjen, nöjesläsning, sprit och maltdrycker, cigarrer, utomhusförtäring och resor ha vi, på något litet undantag när, alldeles dragit in på. Trots rätt god arbetsförtjänst har det varit omöjligt för mannen och hustrun att på 2 år få något dyrare klädesplagg. Dottern, vilken går i skolan, måste först ha det hon behöver.

3) Ja. Bostad hava vi densamma som före dyrtiden, och vad övriga ovan nämnda utgiftsposter beträffar, hava vi även före dyrtiden måst inskränka dem till det minsta möjliga. Dock förekommer numera ej, att vi göra någon som helst utgift till nöjen.

4) Ja. Utgifterna för bränsle, kläder, bokinköp och nöjen ha blivit inskränkta på grund av stegrade livsmedelspriser. Bränsle har sparats genom att låta ett rum vara oeldat.

5) Ja. Det har varit svårt att företaga inskränkningar i något som helst fall, utom vad kläder och skodon beträffar. Dock ha en del dyrare varor uteslutits från matsedeln men ersatts av andra, som varit billigare. Mjölkmat och puddingar ha använts i stor utsträckning.

Åtvidaberg.

1) Ja, men ej för bostad, förenings- och försäkringsavgifter.

2) Ja. För kläder och nöjen. Njutningsmedel användas inga. Förenings- och försäkringsavgifter måste utgå oförändrade.

Mjölby.

1) Ja. Livförsäkringen har blivit annulerad, dessutom har jag blivit utesluten ur fackorganisationen.

2) Ja. Då ej löneförhöjning erhållits från krigets början till 1915 års slut, och då prisstegringar å såväl livsmedel som ved och andra varor under denna tid förekommit, ha inskränkningar måst göras å diverse annat.

3) Ja. Inskränkningar ha måst vidtagas, vad kläder, nöjen och njutningsmedel beträffar.

4) Ja. Inskränkning i bostad från 2 rum och kök till 1 rum och kök. Kläder för min egen person är det nästan omöjligt att anskaffa. Nöjen är man van att avstå ifrån; njutningsmedel användas ej.

Jönköping.

1) Ja. Av kläder få vi köpa endast det allra nödvändigaste.

2) Ja. För kläder, nöjen och njutningsmedel. Kommunalutskylder för år 1915 har jag ännu ej kunnat betala. En blandad liv- och kapitalförsäkring, som jag beslutat att taga, har jag måst uppskjuta.

3) Nej. Vi ha levat som förut, men hava ej kunnat göra några besparingar.

4) Ja. Kläder, nöjen och njutningsmedel.

5 Ja. Inskränkningar ha naturligtvis måst göras på många sätt, dock ej på förenings- eller försäkringsavgifter.

6) Ja. Särskilt beträffande kläder och för övrigt varje utgift, som är förenad med en människovärdig tillvaro (förutom bostaden, vilken är lika som förut).

7) Ja, med avseende å kläder. Nöjen och förströelser ha vi redan under normala förhållanden lärt oss att försaka.

8) Ja, beträffande kläder och nöjen. Med avseende på kläder hava alla underkläder av ylle

måst ersättas med sådana av bomull, och av ytterkläder hava inga inköpts sedan kristidens början 1914 med undantag av en sommarkappa till hustrun.

Huskvarna.

1) Ja. För kläder och försäkringsavgifter har inskränkning måst göras. Nöjen och njutningsmedel hava förut varit inskränkta till det minsta möjliga.

2) Ja. Vi hava ej utgivit mer än det allra nödvändigaste till kläder, och den sommarkostym, jag har, är mycket bristfällig. Åtskilligt av bohaget är efter 9-årigt bruk i behov av reparation och ans, men därmed får nu anstå i hopp om bättre tider. Vi ha så gott vi förstått sökt iakttaga den största sparsamhet på alla områden.

3) Ja. Utgifterna för kläder har jag reducerat på det sätt, att vi slitit på det gamla, så länge det gått för sig, sedan på hålen — de äro kolossalt starka. Nöjen och njutningsmedel ha vi i min familj fått avstå ifrån i många år. Förenings- och försäkringsavgifter hava erlagts i vanlig ordning. Överhuvud taget har dyrtiden fört med sig en s. k. bottenskrapning av litet av varje i nästan alla arbetarhem.

4) Nej. På grund av små inkomster och stor familj hava utgifterna till ovanstående ändamål, såväl nu som före krigsutbrottet, måst inskränkas till minsta möjliga, och har någon ytterligare inskränkning således icke kunnat ifrågakomma.

5) Ja. De stegrade livsmedelspriserna ha för vår familj (tre personer) förorsakat en höjning av »matpengarna» med i genomsnitt 10 kr. per månad. För att betäcka denna summa ha inskränkningar måst göras å kläder, nöjen och njutningsmedel.

6) Ja. Utgifter för nöjen ha i det närmaste måst indragas. Kläder måste ersättas av dylika av sämre och billigare kvalitet. Skodon för vardagsbruk ersättas hos mannen och barnen av trätofflor. Rökning har måst upphöra.

Nässjö.

1) Ja. Kläder, nöjen och njutningsmedel hava ovillkorligen måst inskränkas till minsta möjliga. Däremot har ej någon inskränkning kunnat göras beträffande förenings- och försäkringsavgifter, vilka förut voro rätt små.

2) Ja. Allt har fått inskränkas utom förenings- och försäkringsavgifter, vilka man före krisen påtagit sig. I synnerhet med avseende på kläder ha avsevärda inskränkningar fått göras.

3) Ja. De stegrade livsmedelspriserna ha för oss förorsakat inskränkning av kläder och nöjen till det minsta möjliga. Hyran kan ej inskränkas på grund av brist på små lägenheter. Förra hösten höjdes hyrorna av många husägare, och till nästa 1 okt. har fastighetsägareföreningen beslutat vidtaga en stor allmän hyresförhöjning.

Kristianstad.

1) Ja. De stegrade livsmedelspriserna hava förorsakat inskränkning i allt utom bostad, förenings- och försäkringsavgifter.

2) Ja; dyrtiden har förorsakat inskränkning av utgifterna för kläder, tobak och cigarrer samt total inbesparing av utgifterna för öl, läskedrycker, »förtäring utom hemmet», nöjen och resor.

3) Ja; kläder, nöjen och njutningsmedel. Hyran för bostaden kommer att höjas fr. o. m. den 1 okt. innevarande år (1916), likaså gas- och vedpriset med c:a 50 % samt koks med över tredubbelt av före kriget rådande priser. Den nödvändiga merutgiften på grund av dyrtiden beräknas till c:a 400 kronor per år och är stadd i ständig stegring.

4) Ja, inskränkning har måst företagas å utgifter för ändamål, som ej varit nödvändiga för familjens uppehälle, såsom för kläder, skodon, bad, tidningar, nöjen m. m.

5) Ja; förut hade vi 4 rum och jungfrukammare, nu 3 mindre rum. Kläder och skodon måste utnyttjas i betydligt större utsträckning än tillförne, nyanskaffningen därav har inskränkts, och vid nödvändiga inköp av dessa, såväl som av hushållsartiklar i övrigt, hava de billigare och grövre kvaliteterna fått anlitas. Avgiftspliktiga nöjen ha måst helt försakas, så ock njutningsmedel, såsom tobak, spritvaror och öl, som tillfälligtvis tidigare bekostats. Förenings- och försäkringsavgifter erläggas som förut.

6) Ja, i fråga om nyanskaffning av kläder och skodon åt man och hustru samt anskaffande av inventarier av nära nog alla slag.

Malmö.

1) Ja, på bostaden kan man ju helt enkelt ej inskränka. Kläder blir det ej över till, utom till det *allra nödvändigaste*. Nöjen, som kosta något, måste man helt försaka. Njutningsmedel — ja, litet tobak. Förenings- och försäkringsavgifter måste man ju klara, så vida det finns någon möjlighet, det heter ju som bekant: »den, som ej fullgör sina skyldigheter, har ej heller några rättigheter».

2) Nej, då man förut endast kunnat tillfredsställa de allra nödvändigaste av dessa behov, har någon nämnvärd inskränkning icke varit möjlig.

3) Ja, angående anskaffandet av kläder har det måst inskränka sig till det som varit ytterst nödvändigt. Nöjen och njutningsmedel får det naturligtvis ej bli tal om, om man skall undvika skulder. Förenings- och försäkringsavgifter ha, på grund av deras bindande natur, naturligtvis så långt som möjligt måst utbetalas.

4) Ja, kläder har jag ej kunnat skaffa oss, sedan dyrtiden inträdde, något nöje blir det ingenting över till. Skatten har jag ej kunnat betala i lagenlig tid. Njutningen består av mitt dagliga arbete. Fackföreningsavgifter ha även måst indragas.

5) Ja, inskränkningar i utgifterna måste göras å samtliga förnödenhetsartiklar, dels genom inknappning av mängden för de mest oumbärliga, dels genom att ej inköpa andra mindre nödvändiga. Kläder ha således ej kunnat inköpas under de senaste 18 månaderna, varken till mig eller min hustru. Nöjen och njutningsmedel äro bannlysta. Utgifterna för försäkrings- och föreningsavgifter äro oförändrade. Skatterna likaså.

6) Ja, de stegrade priserna på livsmedel hava förorsakat diverse inskränkningar både med avseende å kläder o. d. som även på födoämnen, t. ex. margarin i stället för natursmör o. d.

7) Ja, de stegrade livsmedelspriserna ha för oss vållat inskränkning i kläder, nöjen och njutningsmedel samt i komplettering av husgerådssaker.

8) Ja, till kläder och skodon endast det allra nödvändigaste. Något över till nöjen ej sedan janauri 1915. Av njutningsmedel användas endast röktobak samt högst 1 liter spirituosa per månad. Ej någon inskränkning i förenings- och försäkringsavgifter.

9) Ja, för alla i ovanstående fråga uppräknade behov, ävensom för ved och stenkol.

10) Ja, för bostad på så sätt, att man får hyra ut. Nöjen får man försaka.

11) Ja, då en nödvändig artikel fördyras, måste man spara på något annat för att om möjligt undvika det värsta av allt för löntagaren — skuldsättning för de regelbundna omkostnaderna. Att däremot angiva någon bestämd artikel, varpå man sparat, är ytterst svårt; man sparar på allt. Det kan nämnas, att jag flyttar nästa fardag, emedan värden bebådat en höjning av hyran från och med sagda tid av 4 kr. per månad. Detta utan att andra än affärs- och icke behovssynpunkter motivera hyresstegringen. Givetvis blir det att hyra någon billigare och troligen sämre bostad.

12) Ja, mannens livförsäkring har förfallit av den orsak, att vi icke haft råd att betala premierna.

13) Ja, avsevärda inskränkningar angående rökning. Upphört att spela på lotteri. Inskränkning beträffande spårvagnsresor. Upphört att äta mejerismör, i stället uteslutande margarin. I beklädnadsväg inköpt endast det oundgängligen nödvändigaste, sålunda har mannen ej varit i stånd att inköpa någon kostym' sedan våren 1910. Indragning av förtäring utom hemmet. Beträffande bostad, förenings- och försäkringsavgifter ingen inskränkning.

14) Ja, vad kläder angår, har så gott som all nyanskaffning upphört, ävensom nöjen och njutningsmedel hava starkt reducerats. Margarinförbrukningen har ökats på natursmörets bekostnad, vidare har såväl kött- som fläskförbrukningen måst inskränkas.

Landskrona.

1) Ja, i synnerhet för kläder, då några nya sådana ej kunnat anskaffas. Vad beträffar nöjen och njutningsmedel, har det ju ej kunnat bliva tal om något dylikt.

2) Ja. Behövlig nyanskaffning av säng- och gångkläder m. m. har måst anstå.

3) Ja. Angående bostaden kan nämnas, att jag förut haft lägenhet om 2 rum och kök. Numera har jag måst inskränka mig till 1 rum och kök. Kläder, nöjen och njutningsmedel förekomma mycket sparsamt. Jag måste till följd av de fördyrade levnadskostnaderna redan 1915 taga återköp på en livförsäkring å 1 000 kr.

Hälsingborg.

1) Ja, för den som i likhet med mig inte fått sin inkomst ökad, sedan dyrtiden inträdde, är det ju uppenbart, att inskränkningar måst göras å utgifterna. Nöjen och njutningsmedel får man inte tänka på. Den, som vid dyrtidens inträffande (vilket nu är nära 2 år sedan) var något så när försedd med kläder, har ju under den gångna tiden fått nöja sig med det gamla, men ännu kan man inte tänka på att skaffa nya. En komisskostym till mig, som innan kristiden kunde köpas för 58 à 60 kr., kostar nu 80 à 82 kr. Till pojkarna kunde man förut köpa cheviotstyg för 5 kr. per m., nu kostar det 12 kr.

2) Ja, anskaffning av kläder har måst inskränkas till det *absolut* nödvändiga. Nöjen och njutningsmedel ha måst undvaras.

3) Ja. Å utgifterna för bostad, förenings- och försäkringsavgifter har icke någon inskränkning företagits. Å övriga här ovan nämnda poster ha vi måst inskränka oss till anskaffandet av det allra nödvändigaste.

4) Ja, huvudsakligast för kläder, nöjen och njutningsmedel. Då den ordinarie arbetsförtjänsten ej motsvarar de stegrade priserna, måste förut gjorda besparingar anlitas.

5) Ja, vi ha måst sluta tvenne försäkringar. Även kläder och div. saker ha måst inskränkas, och besparingar i banken få ofta anlitas.

6) Ja, jag har nödgats hyra en sämre lägenhet samt dessutom uthyra det största och bästa rummet i denna. Vad nöjen beträffar, få sådana helt och hållet försakas, och kläder kan man endast anskaffa till nödtorftigt behov.

7) Ja, bostaden är hyrd per år, varför ingen inskränkning kunnat göras, men troligen blir det nödvändigt efter 1:sta okt., ty hyrorna äro i stigande. Kläder måste inskränkas till det absolut nödvändiga. Till nöjen och njutningsmedel hade vi icke råd förut, således långt mindre nu. Förenings- och försäkringsavgifter äro obetydliga, varför ingen inskränkning kan göras.

8) Ja, nyanskaffning av kläder har ej kunnat ske utöver det oundgängligen nödvändiga. Nöjen ha vi inga alls, njutningsmedel i mycket ringa grad. Förenings- och försäkringsavgifter ha alla erlagts. Däremot har inskränkning måst ske i fråga om prenumeration å tidningar och böcker.

9) Ja, kläder ha vi inte skaffat oss sedan dyrtiden började, likaså nöjen — dem får man nog undvara och dessutom vara glad, att inkomsterna räcka till det nödvändigaste.

10) Ja, vi hava måst inskränka bostaden med ett rum. Hyresstegring har även gjort sig märkbar. Kläder ha vi inte kunnat skaffa oss alls på senare tiden. Nöjen och njutningsmedel ha vi tvingats att helt utesluta, ty de för vårt hushåll oundgängligaste artiklarna ha stegrats i pris med 50—100 %, ja, ända till 200 %. Detta är inte dyrtiden uteslutande skuld till, utan i många fall *oblyga ockrare.*

11) Ja, inskränkningar ha måst göras på alla områden, för att inkomsterna någorlunda skola räcka till. Anskaffning av något nytt till huset, såsom möbler eller kläder och dylikt, får inskränkas till det allra nödvändigaste. Några resor eller nöjen är det inte till att tänka på i dessa dyrtider. Ävenledes blir man efter med förenings- och försäkringsavgifterna, då det är omöjligt att få mynten att räcka till.

12) Ja, bostaden skulle ju kunna inskränkas till ett rum och kök, men såsom priset för närvarande är å lägenheten, får man anse det billigt, enär läget är centralt och rummen stora. Nöjen och njutningsmedel äro så gott som bannlysta. Förenings- och försäkringsavgifter få ju betalas, och i stället får man använda de gamla kläderna litet längre.

13) Ja, nöjen och kläder får man ingenting till. Försäkrings- eller föreningsavgifter kan man ej gärna göra någon inskränkning på, då detta ju kunde medföra en mycket stor förlust. Liv- och sjukförsäkring samt fackförening äro en tvingande nödvändighet.

14) Ja, under nuvarande dyrtid få nöjen och njutningsmedel helt uteslutas. Vad kläder angår,

få utgifterna därför inskränkas till minsta möjliga, om avlöningen, som för flertalet ej ökats under dyrtiden, skall räcka till hyror (som äro i stigande), livsförnödenheter, förenings- och försäkringsavgifter.

15) Ja, i fråga om beklädnaden ha vi fått göra stora inskränkningar. Nöjen få helt försakas. För övrigt kunna trots noga och sparsam hushållning inte inkomsterna betäcka de nödvändiga utgifterna, utan ha vi måst anlita förut gjorda besparingar.

16) Nej. I anledning av de stegrade livsmedelspriserna har hustrun åtagit sig städning å ett kontor mot en ersättning av 25 kr. per månad, varigenom någon inskränkning ej behövt förekomma.

17) Ja, ganska mycket i fråga om kläder, nöjen och njutningsmedel.

18) Ja, inskränkningar ha gjorts på alla områden med undantag av bostaden.

19) Ja, å alla här ovan nämnda poster ha mesta möjliga inskränkningar fått göras; endast fackförenings- och sjukförsäkringsavgifter äro ej inskränkta.

Ystad.

1) Ja; kläder, nöjen och njutningsmedel.

2) Ja, huvudsakligast kläder samt underhåll och nyanskaffning av husgerådssaker.

Trälleborg.

1) Ja, för kläder, nöjen och njutningsmedel.

2) Ja; stegringen av livsmedelspriserna ha tvungit till avstående av alla nöjen och njutningsmedel samt i ytterlig grad inskränkt möjligheten till nyanskaffning av kläder och skodon.

3) Ja, inskränkning måste göras i allt, då maten ensam drar c:a 70 % av de kontanta inkomsterna.

Göteborg.

1) Ja, på grund av stigande priser hava inskränkningar måst företagas i fråga om kläder, nöjen och njutningsmedel.

2) Ja. Förenings- och försäkringsavgifter ha måst utbetalas som vanligt, inköp av kläder har måst inskränkas högst betydligt, nöjen ha helt måst inskränkas.

3) Ja. Nyanskaffning av kläder har på lång tid ej kunnat verkställas. Anskaffning av böcker för vid sidan av mannens arbete bedrivna studier har måst uppskjutas. Inskränkning till c:a hälften av förut brukliga medel till kyrkliga kollekter m. m.

4) Ja. Till kläder det minsta möjliga, nöjen och njutningsmedel totalt försakade. Förenings- och försäkringsavgifter med möda anskaffade.

5) Ja. Bostaden kan icke inskränkas, kläder kunna icke anskaffas annat än genom skuldsättning och måste inskränkas till vad som är ovillkorligen nödvändigt, nöjen och njutningsmedel kunna icke komma i fråga, försäkringsavgifter få icke inskränkas utan måste gå före allt annat. Lönen är under normala förhållanden icke större än vad som åtgår till livets nödtorft, hur det skall vara under nuvarande förhållanden är ju tydligt. En månads bokföring kan inte klargöra ens nuvarande ställning, då man måste anlita kredit.

6) Nej. På förfrågan angående ovanstående får jag meddela, att jag aldrig haft mer än ett rum och kök. Mina inkomster räcka inte till några nya kläder och vad nöjen och njutningsmedel angår, har jag nöjet meddela, att jag inte har besökt sådana ställen på de sista 13 åren. Förenings- och försäkringsavgifterna äro desamma som förut.

7) Ja. Några kläder kan det inte bliva tal om, då förtjänsten ej räcker till mat. Det har således blivit inknappande på alla områden. Det blir att draga sig fram hur man kan.

8) Ja. Räcker endast till mat, hyra, skatter och till de nödvändigaste kläder åt barnen. Vi, man och hustru, få ha det gamla att lappa och slita på. Nöjen är varken att tala om eller tänka på. Vi ha samma bostad och sjukförening som före dyrtiden, men snart kan man ej leva utan att komma i skuld. Skulder ha vi sedan sista skatten och bränslet i vinter, men det ser ej ut, som om vi skulle kunna betala dem och så kommer skatten nu igen. Hyran kommer att höjas den 1 oktober.

9) Ja. Kläder ha under nu rådande dyrtid måst inskränkas till minsta möjliga. Till nöjen och njutningsmedel kunna ej ens under normala förhållanden några medel avstås. Bostaden kan ej inskränkas.

10) Nej. På grund av något höjda inkomster och då vi i övrigt ej vant oss vid några dyrbara vanor, har någon inskränkning i berörda hänseenden ej behövt vidtagas.

11) Ja. Inga kläder ha kunnat inköpas för mannens räkning (icke ens några underkläder), ehuru de gamla äro utslitna och icke hålla att repareras. De nödvändigaste kläderna för barnen ha måst inköpas, varigenom de förut befintliga skulderna ökats.

12) Ja. Livförsäkring för man och hustru har måst förfalla.

13) Ja. Nöjen och njutningsmedel ha redan före krisen varit en okänd post i en arbetares utgifter. Bostaden kan ej ytterligare inskränkas, om man vill föra en någorlunda människovärdig tillvaro. Förenings- och försäkringsavgifter kunna ej inskränkas, återstår alltså kläder, det blir naturligtvis där inskränkningarna få göras och bli mest kännbara, då ju allt blivit så oerhört dyrt. Detta gäller oss, en liten familj med ordnad ekonomi, undrar just hur det blir för stora familjer med skulder och motgångar av många slag.

14) Ja. Ej nog med att man naturligtvis får utesluta det som ej är alldeles nödvändigt, t. ex. grädde har fått ersättas med mjölk, utan man har under hand fått avyttra en del saker för att kunna hålla jämna steg med de ständiga prisstegringarna. De saker jag kunnat undvara äro 1 cykel, 1 grammofon, 1 jaktgevär och nu sist, lördagen den 29 april, såldes barnvagnen.

15) Ja. Inskränkningar har och får göras i allt utom förenings- och försäkringsavgifter. Den 1:sta oktober d. å. kommer hyran för lägenheten att ökas med 10 %.

16) Ja. Nöjen hava helt fått försakas. Kläder och husgerådssaker kunna ej under nuvarande förhållanden anskaffas.

17) Nej. Någon nämnvärd inskränkning hava vi ej behövt göra, på grund därav att inkomsterna ökats genom mera övertidsarbete eller nattarbete.

18) Ja. För bostad och vissa matvaror jämte förenings- och försäkringsavgifter har ej gjorts några inskränkningar, ägg ha vi dock ej använt i hushållet förrän sista tiden; av kött och fläskvaror har vanligtvis på lördagarna inköpts så mycket, att det räckt till söndag och måndag och en och annan gång även tisdag middag. Nöjen och förströelser kunna vi ej nämnvärt deltaga i, om man frånser att vi äro medlemmar i en nykterhetsförening, i vilket umgänge man har förströelser för jämförelsevis små kostnader. Prenumeration och inköp av böcker har dock alldeles måst inställas.

19) Ja. Kläder, nöjen, njutningsmedel, förenings- och försäkringsavgifter har jag fått inskränka till minsta möjliga. Kläder och nöjen isynnerhet.

20) Ja. Mannen har inte kunnat få någon kostym kläder sedan 1913 och får ingen i år heller.

21) Ja. Fördyringen av livsmedel har förorsakat inskränkningar i många fall. Kläder få ej köpas, nöjen och njutningsmedel få ej alls komma i fråga. Förenings- och försäkringsavgifter måste betalas först.

22) Ja. Man måste iakttaga den största sparsamhet för att få debet och kredit att gå ihop. Därför kan jag säga, att inskränkningar ha måst göras på alla områden utom på bostads-, förenings- och försäkringsavgifter, som äro desamma.

23) Ja. Njutningsmedel ha vi ej haft några och utgiftsposten för kläder har alldeles fått falla bort, vi ha sytt om av gammalt, så det ändå ser ut som nytt.

24) Ja. Vårt hushåll har måst utbyta smöret mot margarin sedan ett år tillbaka. Vi använda mindre kött än före krisen, köpa ej längre någon grädde utom i undantagsfall samt inskränka njutningsmedel och nöjen till ett minimum.

25) Ja. Vad kläder angår, så ha vi under kristiden fått inskränka inköpet till det allra nödvändigaste, då man gärna vill ha litet kontanter till oförutsedda behov, men det går inte i längden. Nöjen och njutningsmedel äro för en arbetarfamilj, som vill göra alla rätt, fullständigt strukna från utgiftsboken.

26) Ja. Svårigheter med avseende på skodon, kläder och underkläder. Intet över till nöjen och njutningsmedel. Med svårighet kan man åstadkomma det absolut nödvändiga.

27) Ja. Måste inskränka sig, så att kläder, nöjen och njutningsmedel få anstå framför det nödvändigaste till familjens uppehälle samt har hyrt ut 2 rum av lägenhetens 3.

28) Ja. Vi ha icke kunnat köpa de kläder och inventarier för hemmet, som vi skulle kunnat göra under normala förhållanden.

29) Ja, alla nöjen och njutningsmedel ha blivit indragna. Om det skall bli något över till kläder och framför allt till att slippa skuldsättning, måste man nog draga in på alla håll. Vid förra levnadskostnadsundersökningen gingo medelutgifterna för oss per vecka till kr. 14·20, nu stå de i kr. 18·84 per vecka. Det är dock att märka, att man levde betydligt bättre på det mindre beloppet för två år sedan.

Lysekil.

1) Ja naturligtvis; på alla områden har sparsamhet iakttagits, i synnerhet på fläsk och köttvaror, varpå priserna här äro oerhört stegrade.

2) Ja, de stegrade livsmedelspriserna ha medfört inskränkning i hushållsbudgeten nöjen och njutningsmedel, däremot har man sökt behålla bostad, förenings- och försäkringsavgifter; genom att överge de senare kan stor förlust uppstå samt dito risk. 1915 var jag mobiliserad, vilket inverkade mycket skadligt på min ekonomi; jag blev betydligt skuldsatt och är knappt ännu klar.

Trollhättan.

1) Ja, med avseende på kläder, nöjen och njutningsmedel.

2) Ja, något på kläder; nöjen och njutningsmedel ha helt och hållet upphört. Förenings- och försäkringsavgifter betalas som förut.

3) Nej, extra inkomster ha uppvägt de stegrade priserna.

4) Ja; icke nog med att vi fått inskränka oss med avseende å kläder, nöjen och njutningsmedel och måst övergå till billigare och enklare livsmedel, utan vi ha även varit tvungna att sätta oss i en skuld på 150 kr.

Åmål.

1) Ja, för kläder, nöjen och njutningsmedel.

2) Ja; kläder, förenings- och försäkringsavgifter. Nöjen och njutningsmedel förekomma ej hos oss.

3) Ja; inskränkning å bostaden genom uthyrning av ett rum, å kläder givetvis något; nöjen och njutningsmedel ha ju knappt förekommit på flera år; förenings- och försäkringsavgifter äro oförändrade.

4) Ja; förr fick jag litet över, nu går det bakut. Vad kläder beträffar, får man slita på de gamla.

Arvika.

1) Ja; kläder, nöjen och njutningsmedel.

2) Ja, inskränkning av kläder samt en del matvaror är en följd av dyrtiden; bristen på kläder är dock kännbarast, då sådana äro omöjliga att anskaffa i brist på medel, emedan inkomsterna med bästa hushållning endast räcka till den torftigaste föda (då hyra, skatter, ved m. m. måste ombesörjas först).

3) Ja, för kläder, skodon och försäkringsavgifter. Till nöjen och njutningsmedel har avlöningen ej räckt även före senaste tiders oerhörda prisstegringar å livsmedel.

4) Nej; hitintills ha vi kunnat klara utgifterna för matvaror utan att behöva inskränka andra nödvändiga utgifter.

Karlskoga.

1) Ja; njutningsmedel, nöjen och delvis kläder.

2) Ja; helt naturligt ha inskränkningar måst göras; dock ej för förenings- och försäkringsavgifter, ty sådana måste ju klaras i första rummet.

3) Ja, ty mat måste man ju hava först och främst. Bostad, kläder och skodon få bli efter förmåga att anskaffa Nöjena äro ju billiga, då vi ej begagna oss av dem. Vi äro alla medlemmar av

I. O. G. T. och använda således inga njutningsmedel, ej ens svagdricka, endast rökning. Förenings- och försäkringsavgifter måste ju betalas utan prut samt dryga skatter till stat, kommun och municipalsamhälle, så man får nog tänka sig för, innan man ger ut sina slantar, om det skall gå utan skulder.

4) Ja, vi ha måst anskaffa en billigare bostad utanför det egentliga municipalsamhället. Även i andra avseenden, såsom i fråga om kläder, ha vi måst inskränka oss, särskilt nu i vår.

5) Ja, en del inskränkningar ha måst göras, i synnerhet i fråga om kläder.

6) Ja; redan före dyrtiden räckte lönen ej till nämnvärt mer än de nödvändiga behoven. Nöjen, bekostade av lönen, ha alltid hört till sällsyntheterna, och av njutningsmedel användas i mitt hushåll endast kaffe och något cigarrer. De nuvarande höga priserna på nödvändighetsartiklar göra, att vi t. o. m. i fråga om kläder måste nöja oss med det allra oumbärligaste. Särskilt har jag måst avvara åtskillig litteratur, som jag förut kunnat skaffa mig.

7) Ja, av kläder köpes endast det nödvändiga, nöjena ha inskränkts, och inga njutningsmedel användas med undantag av kaffe, som vanligtvis drickes en gång om dagen.

Västerås.

1) Endast de nödvändigaste kläder ha köpts, nöjen och njutningsmedel ha vi aldrig haft råd till, så några inskränkningar ha ej på den punkten kunnat göras; förenings- och försäkringsavgifter ha erlagts som förut. Däremot ha vi måst göra inskränkningar på en del matvaror, särskilt på kött och fläsk, och i stället använda mjöl- och mjölkmat.

2) De stegrade priserna ha åstadkommit, att man blir undernärd, och under den kalla årstiden kan man icke skydda sig och barnen för frostskador. Nöjen och njutningsmedel ha förut varit bannlysta, och därav kan nu alls intet komma i fråga. Genom penninglån har jag hitintills kunnat erlägga försäkringsavgifter.

3) Ja, lönen har ej räckt till annat än livsmedel och de allra nödvändigaste förbrukningsartiklarna. Kläder har jag ej köpt sedan krigstiden började.

4) Ja. Någon inskränkning av kläder samt av alla nöjen och njutningsmedel har fått lov att företagas.

5) Ja. I denna fråga får jag upplysa, att nöjen och njutningsmedel äro för oss alldeles obekanta, då vi ej bekostat oss något; allt går åt till mat. Kläder däremot måste man ju skaffa något, fast av det enklaste och billigaste slaget, då det är så många, som skola ha. Mina förenings- och försäkringsavgifter måste jag också betala ordentligt för att ej bli utesluten och förlora det, som är inbetalt. Men, som sagt, allt måste knappas in på maten.

6) Ja. Inskränkningar ha måst iakttagas i alla avseenden. Nöjen: besökt Västerås teater en gång och då i sällskap med hustrun, likaså biografen endast en gång sedan krigsutbrottet. Inga särskilda njutningsmedel (absolutist). Föreningsavgifter utgöra endast 4 kr. per år. Livförsäkringspremier betalta som vanligt.

7) Ja. Kläder, t. ex. strumpor och ullgarn, är något, som nästan är omöjligt att kunna köpa, för det är så dyrt. Nöjen har vi fått försaka jämt. De njutningsmedel, som begagnas, äro kaffe och tobak, och dessa använda vi som förut.

8) Ja. Utgifterna för bostad, förenings- och försäkringsavgifter äro desamma, kläder ha delvis måst inskränkas, utgifterna för nöjen ha alltid varit obetydliga, njutningsmedel användas ej inom familjen.

9) Anskaffning av kläder går inte alls, endast litet smått åt barnen. Åt oss själva blir det intet nytt. Förenings- och försäkringsavgifter anse vi oss skyldiga att taga bland de första utgifterna.

10) Ja. Kläder och nöjen. Försäkringsavgifter måste betalas. Njutningsmedel användas ej i vårt hushåll.

11) Ja. Kläder och nöjen. För att fortfarande i hushållet kunna använda natursmör har inskränkning gjorts av ost och kallskuret.

12) Ja. Kläder och nöjen har man måst inskränka till det minsta möjliga.

13) Ja. Inskränkningar ha måst göras både vad kläder och mat beträffar. Hyran bland de billigaste, beroende på att bostaden saknar bekvämligheter, såsom tambur, garderob, lyse, gas m. m.

14) Ja. De stegrade livsmedelspriserna ha förorsakat stora svårigheter i anskaffande av skor och kläder åt samtliga medlemmar av familjen.

15) Ja. Utgifter för kläder, nöjen och njutningsmedel ha måst väsentligt inskränkas.

Hedemora.

1) Ja. Beträffande vårt hushåll hava de stegrade livsmedelspriserna inverkat något; smör t. ex. har jag måst försaka; det kostar nu 2·80 kr. per kg. mot c:a 1·80 och 1·90 kr. för ett år sedan; av kläder ha vi endast köpt det oumbärligaste. Några nöjen ha vi inte haft att indraga, ej heller njutningsmedel, ty vi ha just inte bekostat oss några förut. Förenings- och försäkringsafgifter ha vi betalt. Kassaboken visar en behållning av c:a 26 kr. på denna månad, men då är att märka, att för *hyra*, *utlagor* och *ved* ej har utbetalats något. Veden blev inköpt i vinter och kostade 24 och 25 kr. per famn (= 108 kub.-fot) mot 18 och 20 kr. motsvarande tid förra året.

2) Ja. Inkomsten räcker till mat och ved, men ej till utskylder; nöjen och njutningsmedel äro bannlysta.

3) Ja, inskränkning får man nog försöka göra så gott man kan, så att debet och kredit gå någorlunda ihop. Nöjen och förströelser får man nog inte ha några anspråk på alls.

4) Nej. De stegrade livsmedelspriserna hava, beträffande vårt hushåll, icke förorsakat någon inskränkning i det, som här ovan nämnts (vid en jämförelse med vår föregående hushållsbokföring), beroende därpå, att arbetsförtjänsten ökats i ungefärlig proportion till livsmedelsprisernas stegring. Hade icke så varit fallet, måste inskränkning hava skett på något håll, så långt det funnits möjligheter, och var det blivit, är även tydligt. »Bostad» måste vara, »förenings- och försäkringsavgifter» måste betalas, så vitt någon möjlighet finnes, på »nöjen» finnes knappast något att indraga och på »njutningsmedel» intet, så framt vi ej hit räkna kaffe. Således återstår endast »kläder». Man hade fått gå med det man haft, så länge man kunnat, i hopp om att framdeles komma i bättre ekonomiska omständigheter. — Medelutgiften per vecka för matvaror uppgår nu till kr. 13·65 mot kr. 9·11 vid förra hushållsbokföringen.

Gävle.

1) Ja. Detta är en fråga, som kan besvaras med att maten i första hand måste inköpas till det billigaste möjliga, varför man måste inskränka på köttdieten. Nöjen och njutningsmedel får man nästan helt undvara, om man skall betala skatter, hyror och under vintern den dyra veden.

2) Ja. Vad nöjen och njutningsmedel beträffar, ha sådana helt måst undvaras, likaså nyanskaffning av kläder och skodon för att få inkomsten att räcka till det nödvändigaste, såsom mat, bostad och sjukförsäkring samt utskylder, vilka här äro det mest betungande.

3) Ja. Hyra, skatter, förenings- och försäkringsavgifter ha utbetalts som vanligt, men nyanskaffning av kläder och skodon har måst inskränkas till det minsta möjliga. Nöjen och njutningsmedel ha helt fått utebliva.

4) Ja. Med nuvarande höga priser på livsmedel är det bekymmersamt att få inkomsterna att räcka till, varför nöjen och njutningsmedel alldeles få utebli; av kläder får man ha de gamla i det längsta. Hur det sedan skall bli, är bäst att ej tänka på. Skulle inkomsten förbliva, som den nu har varit, skulle det vara glädjande, men det är mycket omväxlande med arbetsförtjänsten.

5) Nej. Någon inskränkning av utgifterna för familjen har knappast företagits. Nöjeskolumnen är visserligen blank, men det har den, gunås, mest alltid varit. Att dyrtiden härjat är naturligt. Att familjen det oaktat levat på ungefär samma nivå som förut (mannen har samma löneavtal och intet dyrtidstillägg), beror på att familjen fått en ny inkomst, sonens. Han har sedan slutet av 1914 haft en inkomst av 3 à 4 kr. per vecka, nu senast av 20 kr. per månad. Dessutom har ett lån på 200 kr., som upptogs vid krigets början, helt förbrukats. Utan denna extra inkomst hade ställningen varit bekymmersam.

6) Ja. Bostaden kan ej gärna inskränkas, då man ej består sig med mer än ett rum och kök (men hyran har stegrats i pris med 20 kr. per år). På kläder har det nog till en del inskränkts. Vad nöjen beträffar, ha vi från årets början kostat på oss 2 kr. 50 öre. Även beträffande njutningsmedel, förenings- och försäkringsavgifter m. m. hava de stegrade livsmedelspriserna förorsakat en del inskränkningar.

7) Ja. Av kläder får man endast det oumbärligaste för barnen i skoláldern; nöjen och njutningsmedel måste *helt* försakas, enär man ej fått *något* dyrtidstillägg!

8). Ja. Jag har förut åtnjutit fri bostad, men får nu betala 8 kr. per månad. Vi hava mycket nödtorftigt med skor och kläder; nöjen och njutningsmedel ha måst inskränkas; däremot tillhör jag en sjukkassa (avgift kr. 2·25 per månad).

9) Ja. Inskränkning å kläder har fått göras. Nöjen ha nu, som förut, fått försakas, njutningsmedel likaså. På grund av prisstegringarna på det för livets uppehälle oundgängliga har skuldsättning måst tillgripas, då inkomsterna ej ökats i samma mån som priserna på livsförnödenheter.

10) Ja. De stegrade livsmedelspriserna ha förorsakat inskränkningar i utgifterna för kläder på så sätt, att förut avlagda kläder ånyo få begagnas, likaså ha kasserade skor, som förut ansetts odugliga, måst repareras (dylik reparation har skett i hemmet). Några utgifter för nöjen kunna icke numera ifrågakomma, ävenså måste inskränkningar i utgifter för tidningar och läsning göras. Begagnande av tobak har måst upphöra.

11) Nej, jag har alltid varit lika försiktig.

Söderhamn.

1) Ja, dels njutningsmedel, där jag måst inskränka (röker numera tobak, förut cigarrer och cigarretter), dels livförsäkring, som jag vid krisens början underhandlade om, men då måste avstå från.

2) Ja; kläder, nöjen och njutningsmedel ha inskränkts till det minsta möjliga.

Luleå.

1) Ja, å kläder, nöjen, njutningsmedel samt förenings- och försäkringsavgifter.

Malmberget.

1) Ja. Med avseende å kläder och nöjen hava inskränkningar företagits; förenings- och försäkringsavgifter äro obligatoriska, vadan dessa äro lika som före dyrtidens inträdande. På grund av mjölkbrist, förorsakad genom lockout från konsumenternas sida, har konsumtionen av denna vara blivit betydligt mindre än under normala förhållanden.

2) Ja, kläder och skodon, nöjen och lektyr, såsom tidningar och dylikt. Några njutningsmedel användas icke annat än kaffe.

Kiruna.

1) Ja; kläder, nöjen och njutningsmedel.

2) Ja. Bostad åtta år i samma hus. Kläder har man varit tvungen inskränka till det allra nödvändigaste, nöjen helt och hållet. Andra njutningsmedel än kaffe och snus förekomma ej. Förenings- och försäkringsavgifter hava, ehuru med ansträngning, kunnat betalas, likaså sjukkasseavgifter och skatter av allehanda slag.

Résumé.

L'enquête sur laquelle nous publions le présent rapport avait pour but d'établir dans quelle mesure la hausse des prix des denrées alimentaires depuis le début de la guerre avait entraîné un changement dans la consommation. L'enquête porte sur 601 familles peu aisées dans 27 villes de Suède. Ces familles, pendant le mois de mai 1916, ont tenu leur comptabilité de ménage d'après les mêmes règles qui avaient été suivies pour l'enquête générale sur les frais d'existence en 1913—1914. Les deux périodes d'observation sont donc mai 1914 et mai 1916. Les ménages sur lesquels portait l'enqête étaient les mêmes aux deux époques.

Pour les 601 familles comprises dans l'enquête, la moyenne des *revenus par semaine* était, en mai 1916, de 39 kr. 22 contre 35 kr. 92 deux ans auparavant. Mais, en même temps, le nombre des membres de la famille avait augmenté et les enfants avaient grandi, en sorte que les revenus par unité de personne consommant s'étaient élevés seulement de 10 kr. 67 à 10 kr. 84 par semaine.

En ce qui concerne les *conditions d'habitation*, en 1914 comme en 1916, plus de la moitié des ménages habitaient des logements d'une pièce. En 1916 plus de la moitié des logements avaient le gaz et l'électricité, tandis que deux ans auparavant ce n'était le cas que pour respectivement 43·9 et 31·8 %. La moyenne du loyer mensuel pour les logements d'une pièce s'était élevée de 16 kr. 07 à 16 kr. 94.

Le tableau ci-dessous indique, pour quatre différents groupes de revenus, la part du revenu moyen par semaine employée pour l'alimentation et les excitants en mai 1914 ainsi qu'en mai 1916.

Revenus par semaine et par ménage	Mai 1914	Dépenses pour l'alimentation		Mai 1916	Dépenses pour l'alimentation	
	Revenus par semaine Kr.	Kr.	% des revenus par semaine	Revenus par semaine Kr.	Kr.	% des revenus par semaine
Moins de 30 Kr.	25·78	13·66	53·0	25·83	16·74	64·8
30—40 »	34·56	15·81	45·8	34·75	19·29	55·5
40—50 »	44·15	18·23	41·3	44·63	22·60	50·6
50 Kr. et plus . .	59·03	21·15	35·8	59·96	26·91	44·9
Ensemble	35·92	16·09	44·8	39·22	20·74	52·9

Sur l'ensemble des dépenses pour l'alimentation et les excitants' les *denrées alimentaires* prenaient 93·29 % en 1914 et 95·16 % en 1916. Les dépenses pour les boissons s'étaient abaissées relativement de 2·97 à 2·11 %. Il en était de même des dépenses pour les *consommations hors de la maison*, qui prenaient 2·40 % en 1914, mais seulement 1·56 % en 1916, sur le budget de l'alimentation, tandis que les dépenses pour le tabac restaient à peu près les mêmes pendant les deux années. En chiffres absolus, les dépenses pour denrées alimentaires étaient montées de 15 kr. 01, moyenne par semaine et par ménage en 1914, à 19 kr. 73 en 1916, soit une augementation de 31·4 %, tandis que les dépenses correspondantes pour boissons étaient descendues de 48 à 44 öre,

soit une diminution de 8·8 %, et, pour consommations hors de la maison, de 38 à 33 öre, soit une diminution de 13·2 %. La moyenne des dépenses pour tabac était de resp. 22 et 24 öre.

En ce qui concerne spécialement les denrées alimentaires, les dépenses pour la viande s'étaient élevées de 1 Kr. 98 à 2 Kr. 70 par ménage, soit une augmentation de 36·4 %. Même relativement, ces dépenses étaient un peu plus fortes en 1916 qu'en 1914, soit resp. 13·04 et 12·32 % du budget hebdomadaire. Les dépenses pour la charcuterie passaient de 57 à 74 öre par semaine (29·8 %), mais prenaient, les deux années, à peu près la même part du budget de l'alimentation (resp. 3·51 et 5·57 %). Les dépenses pour le poisson qui montaient de 60 à 96 öre, soit une augmentation de 60·0 %, accusaient relativement une assez notable élévation, savoir de 3·78 à 4·68 %.

La catégorie importante des dépenses comprises sous la rubrique «produits de ferme» avait subi une diminution relative insignifiante pendant la période de deux ans, savoir de 35·10 à 34·68 % du budget. Mais cette diminution portait uniquement sur les produits chers, comme le beurre (resp. 8·26 et 6·87 %), la crême (resp. 1·53 et 1·38), le lait non écrémé (resp. 10·84 et 10·60 %), le fromage (resp. 2·63 et 2·29 %) et les œufs (resp. 5·45 et 4·86 %), tandis que les dépenses pour le lait écrémé, la margarine et le saindoux étaient relativement plus élevées en 1916 qu'en 1914, savoir pour le lait écrémé resp. 2·17 et 2·32 %, pour la margarine resp. 3·71 et 5·62 % et pour le saindoux resp. 0·51 et 0·74 %. En chiffres absolus, les dépenses pour les produits de ferme étaient montées de 5 Kr. 65 en 1914 à 7 Kr. 19 en 1916, soit une augmentation absolue de 27·3 %.

Parmi les denrées alimentaires tirées du règne végétal, le pain prenait une part à peu près égale des dépenses pour l'alimentation pendant les deux années (resp. 12·84 et 12·29 %). Cependant les dépenses pour le pain de seigle, sec et frais, accusaient une augmentation, savoir 7·28 en 1914 et 8·22 % en 1916; mais il y avait diminution pour les autres sortes de pain, le pain blanc, le pain biscuité, le pain à café, diminution de 5·06 à 4·07 %. En 1914, la farine représentait 6·91 % du budget contre 8·58 % en 1916. Les dépenses étaient passées entre temps de 1 Kr. 11 à 1 Kr. 78 par semaine et par ménage, soit une augmentation de 60·4 %. Des différentes sortes de farine c'est la farine de froment qui occasionnait la plus forte dépense pendant les deux années, soit environ 70 %. Les dépenses pour le gruau étaient montées de 21 à 32 öre par ménage (52·4 %) et représentaient, en 1914, 1·29 % du budget hebdomadaire pour 1·55 % en 1916.

Les denrées comprises sous la rubrique «légumes, fruits etc.» prenaient, les deux années, la même part des dépenses pour l'alimentation (resp. 4·43 et 4·45 %). Pour la plus importante de ces denrées, les pommes de terre, les dépenses se montaient en 1914 à 29 öre et en 1916 à 49 öre, soit une augmentation de 69·0 %.

Le sucre et la mélasse représentaient, en 1914, 6·67 % du budget hebdomadaire pour 6·21 % deux ans plus tard. Les dépenses étaient montées de 1 Kr. 07 à 1 Kr. 29, soit une augmentation de 20·6 %. Le café aussi prenait une part un peu moindre des dépenses, resp. 4·58 et 4·09 %; mais en chiffres absolus, il y avait augmentation de 74 à 85 öre par semaine, soit 14·9 %.

En ce qui concerne les *quantités consommées* des différentes denrées, l'enquête a donné les résultats suivants.

Pour la viande, la quantité par semaine et par ménage a diminué, passant de 1 464 à 1 402 grammes de mai 1914 à mai 1916, soit une diminution de 4·2 %. La diminution par unité de personne consommant était de 11·0 %. Presque toute cette diminution portait sur la viande conservée, plus exactement sur le porc salé ou fumé, dont la consommation passait de 270 à 211 grammes par semaine et par ménage. Dans le groupe de la viande fraîche, la consommation du veau descendait de 249 à 194 grammes par semaine et par ménage, mais cette diminution était compensée à peu près par une augmentation correspondante dans la consommation du bœuf et surtout du porc.

La consommation du poisson (hareng salé et morue) avait augmenté notablement et toute l'augmentation portait sur le hareng. De cette denrée, on consommait, en mai 1914, 237 grammes par ménage et par semaine et 298 grammes en mai 1916, soit une augmentation de 25·7 %. Calculée par unité de personne consommant, l'augmentation était de 17·1 %.

La consommation du lait passait de 17·7 litres par ménage et par semaine à 17·1 litres, soit une diminution de 3·4 %. Presque toute la diminution concernait le lait non écrémé, tandis que la consommation du lait écrémé se maintenait à peu près la même. La diminution dans la consommation du lait par unité de personne était de 10·3 %.

Un renversement complet des proportions se constate dans la consommation du beurre et de la margarine. En effet la consommation du beurre s'abaissait de 23·8 % de mai 1914 à mai 1916. passant de 634 à 483 grammes par ménage et par semaine. Simultanément la consommation de la margarine augmentait, passant de 431 à 616 grammes par ménage et par semaine, soit une augmentation de 42·9 %. Calculée par unité de personne, la diminution était pour le beurre de 29·3 % et l'augmentation pour la margarine de 32·8 %.

La consommation du fromage diminuait sensiblement, savoir de 292 grammes à 214 grammes par ménage et par semaine, soit une diminution de 26·7 %. La consommation des œufs aussi diminuait un peu, descendant de 15 à 13 par ménage et par semaine.

En ce qui concerne le pain, la farine et le gruau, la consommation avait augmenté dans une notable proportion; surtout la consommation de la farine, qui passait de 3 830 grammes à 4 982 grammes par ménage et par semaine, c. à d. une augmentation de 30·1 %. La consommation du pain montait de 4 471 à 4 984 grammes, soit 11·5 % d'augmentation. Des différentes sortes de pain, celles dont la consommation augmentait le plus étaient le pain de seigle frais, avec 15·1 %. passant de 3 023 à 3 480 grammes par ménage et par semaine, et le pain de seigle sec, avec 15·2 %, passant de 730 à 841 grammes. La consommation du pain biscuité n'augmentait guère et celle du pain blanc diminuait, descendant de 441 à 378 grammes, soit une diminution de 14·3 %. Quant au gruau, la quantitée s'élevait de 527 à 629 grammes, soit une augmentation de 19·4 %. C'est le riz qui accusait la plus forte augmentation, soit 31·1 %.

Calculée par unité de personne, pour les denrées ci-dessus mentionnées, l'augmentation était proportionnellement un peu moindre, savoir: pour la farine 21·2 %, pour le pain 3·8 % et pour le gruau 11·5 %.

Des pois, on en a consommé en mai 1916 beaucoup plus qu'en mai 1914, soit 89 grammes par ménage et par semaine en 1914 et 126 grammes en 1916, ce qui représente une augmentation de 41·6 %. On constatait une légère diminution pour les haricots rouges, dont la consommation descendait de 60 à 54 grammes par ménage et par semaine.

Forte augmentation pour les pommes de terre dont, en mai 1914, on consommait 6·129 litres et 9·304 litres en mai 1916 par ménage et par semaine, ce qui représentait par ménage 51·8 % de plus et par unité de personne 41·3 %.

Une certaine augmentation aussi en ce qui concerne la quantité de sucre et de café: la consommation du sucre passait de 1 636 à 1 823 grammes, soit 11·4 % de plus et celle du café de 335 à 366 grammes, ou 9·3 % de plus. Par unité de personne, l'augmentation était de resp. 3·7 et 1·0 %.

L'enquête a cherché finalement à établir dans quelle mesure les 601 familles en question, en substituant dans la consommation, ainsi que nous l'avons constaté, des denrées meilleur marché aux denrées chères, avaient réussi à éviter la hausse des prix qui s'était produite. Pour cela, on a fait une comparaison entre, d'une part, la moyenne des dépenses *réelles* de ces familles par semaine et par ménage, resp. par unité de personne, en mai 1914 et mai 1916 et d'autre part le chiffre *calculé* de ces mêmes dépenses en mai 1916, en supposant que la consommation par semaine eût été la même qu'en 1914. En moyenne par semaine et par ménage, les dépenses réelles pour les denrées alimentaires en question en mai 1914 s'élevaient à 12 Kr. 06 et en mai 1916 à 16 Kr. 13, soit une augmentation de *40·0 %*. Les dépenses correspondantes par semaine et par unité de personne s'élevaient resp. à 3 Kr. 58 et 4 Kr. 45, ce qui représente une augmentation de *29·9 %*. Un calcul en prenant les quantités de mai 1914 et les prix moyens de mai 1916 donne le résultat suivant: les dépenses pour la même consommation se seraient élevées à 16 Kr. 89 en moyenne par ménage et à 4 Kr. 65 en moyenne par unité de personne, soit par comparaison avec 1914 une augmentation de resp. 40·0 et 29·9 %. Etant donné que l'augmentation réelle des dépenses de mai 1914 à mai 1916 pour les denrées alimentaires en question se montait à resp. 33·7 et 24·3 %, ces familles, par le remaniement de leur budget que nous avons constaté plus haut, avaient donc pu diminuer leurs dépenses de 6 % environ.

TABELLER.

Tab. I. Översikt av hushållens sammansättning, inkomster och utgifter maj 1914 och maj 1916.

Ort	Antal hus-håll	Antal familje-medlemmar per hushåll		Antal konsum-tions-enheter per hushåll		Genom-snittlig vecko-inkomst per hushåll, kr.		Genomsnittlig veckoutgift per hushåll					
								för födo- och njutnings-ämnen, kr.		för övriga ändamål, kr.		summa, kr.	
		1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916
Uppsala	30	4·10	4·33	2·98	3·24	32·87	35·78	14·74	18·74	15·15	13·17	29·89	31·91
Nyköping	11	4·45	4·73	3·45	3·72	33·50	37·86	14·60	18·59	17·93	21·46	32·53	40·05
Eskilstuna	16	3·94	4·25	2·96	3·19	33·79	40·01	15·17	19·59	18·73	19·19	33·90	38·78
Åtvidaberg	14	4·64	4·64	3·79	3·89	40·32	44·12	16·37	19·95	23·24	23·27	39·61	43·22
Mjölby	10	4·90	5·00	3·86	4·12	34·22	37·62	15·91	19·27	19·89	17·34	35·80	36·61
Jönköping	27	4·85	4·96	3·53	3·76	30·63	35·38	16·23	20·84	12·22	13·26	28·45	34·10
Huskvarna	10	4·30	4·70	3·00	3·34	36·18	44·33	14·08	20·06	20·81	30·01	34·89	50·07
Nässjö	9	3·78	3·89	2·99	3·17	37·21	44·49	14·29	19·79	21·25	26·03	35·54	45·82
Kristianstad	12	4·17	4·42	3·11	3·49	36·14	41·06	16·01	21·24	23·12	19·82	39·13	41·06
Malmö	72	4·50	4·68	3·21	3·45	36·56	36·45	16·14	19·53	21·90	19·45	38·04	38·98
Landskrona	7	4·29	4·71	2·84	2·99	29·90	32·14	13·02	16·54	19·56	18·24	32·58	34·78
Hälsingborg	58	4·69	4·84	3·38	3·62	31·84	34·51	15·95	20·78	17·07	15·36	33·02	36·14
Ystad	11	4·18	4·36	3·00	3·29	27·83	31·23	13·85	18·73	16·43	12·84	30·28	31·57
Trälleborg	11	5·18	5·36	3·79	4·09	29·99	34·93	14·43	20·24	15·56	15·37	29·99	35·61
Göteborg	132	4·54	4·73	3·24	3·52	37·43	41·74	16·86	22·12	22·76	23·96	39·62	46·08
Lysekil	4	5·25	5·00	3·53	3·58	44·53	45·32	17·31	19·67	23·88	28·34	41·19	48·01
Trollhättan	11	5·91	6·27	4·45	4·89	48·58	49·20	19·91	25·02	21·76	25·06	41·67	50·08
Åmål	9	6·00	6·11	4·50	4·76	37·38	43·79	16·88	24·48	22·64	22·68	39·52	47·16
Arvika	9	4·56	4·67	3·61	3·83	38·35	37·90	14·28	20·64	18·23	15·77	32·51	36·41
Karlskoga	13	4·69	4·85	3·82	3·93	42·83	49·11	14·68	21·83	21·89	32·03	36·57	53·86
Västerås	38	4·53	4·71	3·30	3·50	36·86	39·92	15·52	19·94	22·34	24·23	37·86	44·17
Hedemora	9	3·78	3·89	2·73	3·01	28·32	27·62	12·67	16·75	13·07	15·80	25·74	32·55
Gävle	49	4·63	4·84	3·47	3·76	36·18	40·34	16·64	20·64	21·11	21·63	37·75	42·27
Söderhamn	11	3·91	4·36	2·87	3·16	32·06	34·35	15·38	17·57	20·98	16·67	36·36	34·24
Luleå	7	6·00	6·14	4·76	5·09	38·53	49·87	19·58	27·18	14·39	21·38	33·97	48·56
Malmberget	6	6·17	6·17	4·38	4·64	47·78	46·14	21·75	26·40	18·64	23·38	40·39	49·78
Kiruna	5	5·60	5·80	4·33	4·16	48·80	45·43	20·83	27·00	21·00	20·82	41·83	47·82
Samtl. orter	601	4·59	4·78	3·37	3·62	35·92	39·22	16·09	20·74	20·16	20·49	36·25	41·23

Tab. 2. Födans sammansättning efter kostnad och konsumerade kvantit[…]

			Uppsala				Nyköping		
			Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per hushåll		Per konsumtionsenhet
			1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914
	Utgifter:								
1	I. Matvaror	öre	1367	1807	459	558	1372	1824	398
2	1. animaliska	»	831	1102	279	340	789	1079	229
3	A. kött	»	162	247	54	76	158	260	46
4	a. färskt kött	»	113	194	38	60	122	212	35
5	oxkött	»	44	86	15	27	53	94	15
6	kalvkött	»	20	15	7	5	20	32	6
7	fläsk	»	35	71	12	22	33	61	10
8	annat färskt kött	»	14	22	4	6	16	25	4
9	organ, ben och blod	»							
10	b. konserverat kött	»	49	53	16	16	36	48	11
11	nötkött	»	3	3	1	1	2	8	1
12	fläsk	»	46	50	15	15	34	40	10
13	B. charkuterivaror	»	53	62	18	19	34	35	10
14	C. fisk	»	51	99	17	31	40	89	12
15	a. färsk fisk	»	35	58	12	18	21	53	6
16	b. konserverad fisk	»	16	41	5	13	19	36	6
17	salt sill	»	10	37	3	11	17	34	5
18	kabeljo	»	5	2	2	1	1	—	0
19	annan fisk	»	1	2	0	1	1	2	1
20	D. konserver	»	6	8	2	2	6	5	2
21	E. lanthushållningsprodukter o. d.	»	559	686	188	212	551	690	159
22	a. mjölk och grädde	»	232	324	78	100	228	307	66
23	grädde	»	14	14	5	4	19	24	5
24	oskummad mjölk	»	179	238	60	74	138	181	40
25	skummad mjölk	»	39	72	13	22	71	102	21
26	b. smör	»	157	106	53	33	141	112	41
27	c. margarin	»	32	114	11	35	42	108	12
28	d. ost	»	30	29	10	9	22	32	6
29	e. ägg	»	102	98	34	30	111	120	32
30	f. fett och flott	»	6	15	2	5	7	11	2
31	F. övriga animaliska matvaror	»	0	0	0	0	—	—	—
32	2. vegetabiliska	»	536	705	180	218	583	745	169
33	A. bröd	»	141	161	47	50	92	132	27
34	a. rågbröd, hårt	»	51	87	17	27	33	37	10
35	b. rågbröd, mjukt	»	31	38	10	12	35	56	10
36	c. vetebröd	»	23	9	8	3	10	3	3
37	d. skorpor	»	10	9	3	3	5	11	1
38	e. kaffebröd, bakelser o. d.	»	26	18	9	5	9	25	3
39	B. mjöl	»	110	180	37	56	182	256	53
40	a. vetemjöl	»	97	152	33	47	111	163	32
41	b. rågmjöl	»	6	21	2	7	66	85	19
42	c. annat mjöl	»	7	7	2	2	5	8	2
43	C. gryn	»	30	49	10	15	22	28	6
44	a. havregryn	»	23	35	7	11	14	19	4
45	b. risgryn	»	5	10	2	3	4	4	1
46	c. andra gryn	»	2	4	1	1	4	5	1
47	D. grönsaker, frukter, bär m. m.	»	83	91	28	28	52	49	15
48	a. ärter, gula, gröna	»	3	8	1	3	3	3	1
49	b. bruna bönor	»	3	1	1	0	3	2	1
50	c. grönsaker, rotfrukter	»	16	16	5	5	4	6	1
51	d. potatis	»	38	46	13	14	35	28	10
52	e. frukt och bär	»	23	20	8	6	7	10	2

[1] Därav baklön 1 öre; [2] 7 öre; [3] 2 öre.

…vecka och hushåll resp. konsumtionsenhet maj 1914 och maj 1916.

Eskilstuna				Åtvidaberg				Mjölby				Jönköping				
…hushåll		Per konsum-tionsenhet		Per hushåll		Per konsum-tionsenhet		Per hushåll		Per konsum-tionsenhet		Per hushåll		Per konsum-tionsenhet		
[illegible]	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	
[illegible]	1882	471	590	1561	1906	412	491	1543	1898	400	461	1557	2017	441	536	1
[illegible]	1132	298	355	985	1150	260	296	942	1162	244	282	912	1151	258	306	2
[illegible]	231	71	73	191	234	50	60	183	225	48	55	224	315	64	84	3
[illegible]	166	41	52	152	171	40	44	132	166	34	40	145	249	41	66	4
[illegible]	66	11	21	62	69	16	18	30	74	8	18	60	83	17	22	5
[illegible]	29	14	9	27	41	7	11	25	18	6	5	19	30	6	8	6
[illegible]	50	10	15	49	49	13	12	46	58	12	14	57	105	16	28	7
[illegible]	21	6	7	14	12	4	3	31	16	8	3	9	31	2	8	8, 9
[illegible]	65	30	21	39	63	10	16	51	59	14	15	79	66	23	18	10
[illegible]	3	1	1	2	2	0	0	6	—	2	—	5	7	2	2	11
[illegible]	62	29	20	37	61	10	16	45	59	12	15	74	59	21	16	12
[illegible]	45	14	14	95	84	25	22	70	62	18	15	75	82	21	22	13
[illegible]	77	15	24	37	73	10	19	48	46	12	11	36	64	10	17	14
[illegible]	50	12	16	31	56	8	15	35	24	9	6	25	39	7	10	15
[illegible]	27	3	8	6	17	2	4	13	22	3	5	11	25	3	7	16
[illegible]	24	2	8	6	16	2	4	12	22	3	5	9	23	3	6	17
[illegible]	2	0	0	—	—	—	—	1	—	0	—	2	1	0	0	18
[illegible]	1	1	0	—	1	—	0	0	—	0	—	—	1	—	1	19
[illegible]	5	2	2	5	5	2	1	5	5	1	1	5	4	1	1	20
[illegible]	773	193	242	656	753	173	194	636	822	165	200	569	683	161	181	21
[illegible]	304	77	95	257	313	68	80	243	306	63	74	245	281	69	75	22
[illegible]	21	5	7	31	24	8	6	18	9	4	2	19	22	5	6	23
[illegible]	234	65	73	202	265	54	68	192	264	50	64	195	226	55	60	24
[illegible]	49	7	15	24	24	6	6	33	33	9	8	31	33	9	9	25
[illegible]	230	58	72	209	227	55	59	170	220	44	54	141	172	40	45	26
[illegible]	68	12	21	37	65	10	17	26	37	7	9	16	43	5	11	27
[illegible]	56	11	18	46	27	12	7	77	83	20	20	49	61	14	16	28
[illegible]	108	33	34	99	105	26	27	100	151	26	37	107	104	30	28	29
[illegible]	7	2	2	8	16	2	4	20	25	5	6	11	22	3	6	30
[illegible]	1	3	0	1	1	0	0	—	2	—	0	3	3	1	1	31
[illegible]	750	173	235	576	756	152	195	601	736	156	179	645	866	183	230	32
[illegible]	205	52	64	61	55	16	14	66	52	17	13	[1] 171	[2] 160	48	[3] 43	33
[illegible]	78	13	24	18	17	5	4	24	3	6	1	11	18	3	5	34
[illegible]	65	21	20	14	18	4	5	8	12	2	3	85	60	24	16	35
[illegible]	6	4	2	8	4	2	1	8	7	2	2	13	19	4	5	36
[illegible]	21	5	7	4	1	1	0	—	—	—	—	33	24	9	6	37
[illegible]	35	9	11	17	15	4	4	26	30	7	7	28	32	8	9	38
[illegible]	186	36	59	194	324	52	83	228	309	59	75	163	314	46	83	39
[illegible]	139	29	44	98	148	26	38	111	136	29	33	92	141	26	38	40
[illegible]	38	5	12	93	153	25	39	110	170	28	41	65	163	18	43	41
[illegible]	9	2	3	3	23	1	6	7	3	2	1	6	10	2	2	42
[illegible]	38	6	12	19	26	5	7	29	41	8	10	21	37	6	10	43
[illegible]	26	4	8	12	13	3	4	13	24	4	6	15	28	5	7	44
[illegible]	5	1	2	5	7	1	2	10	8	3	2	5	7	1	2	45
[illegible]	7	1	2	2	6	1	1	6	9	1	2	1	2	0	1	46
[illegible]	103	23	32	68	92	18	24	59	78	15	19	64	78	18	21	47
[illegible]	5	0	2	3	4	1	1	0	2	0	1	2	7	0	2	48
[illegible]	1	0	0	2	3	0	1	5	7	1	2	2	2	1	1	49
[illegible]	23	9	7	21	19	6	5	23	22	6	5	11	16	3	4	50
[illegible]	51	7	16	19	59	5	15	15	34	4	8	33	41	9	11	51
[illegible]	23	7	7	23	7	6	2	16	13	4	3	16	12	5	3	52

Tab. 2. (Forts.) **Födans sammansättning efter kostnad och konsumerade k**

			Uppsala				Nyköping		
			Per hushåll		Per konsum-tionsenhet		Per hushåll		Per konsum-tionsenh
			1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914
1	E. socker och sirap	öre	92	117	31	36	115	157	33
2	a. socker	»	88	113	29	35	111	149	32
3	b. sirap	»	4	4	2	1	4	8	1
4	F. kaffe	»	57	71	19	22	80	88	23
5	G. te, choklad	»	8	14	3	4	15	12	4
6	H. kryddor	»	8	13	3	4	12	12	4
7	K. övriga vegetabiliska matvaror	»	7	9	2	3	13	11	4
8	II. Dryckesvaror	»	40	21	13	6	8	8	2
9	A. brännvin, spirituosa	»	9	2	3	1	—	—	—
10	B. öl, porter o. dyl.	»	11	2	4	0	—	—	—
11	C. svagdricka, läskedrycker	»	20	17	6	5	8	8	2
12	III. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	»	20	25	7	8	14	15	4
13	IV. Förtäring utom hemmet	»	47	21	16	7	66	12	19
	Konsumerade kvantiteter:								
14	Kött	gram	1 225	1 380	411	426	1 203	1 499	349
15	färskt kött	»	835	1 123	280	347	926	1 247	269
16	oxkött	»	368	625	123	193	450	755	131
17	kalvkött	»	195	116	66	36	167	206	48
18	fläsk	»	272	382	91	118	309	286	90
19	konserverat kött	»	390	257	131	79	277	252	80
20	nötkött	»	20	17	7	5	15	34	4
21	fläsk	»	370	240	124	74	262	218	76
22	Fisk: salt sill	»	266	585	89	181	344	399	100
23	kabeljo	»	77	23	26	7	23	—	7
24	Mjölk	l.	19·008	20·112	6·375	6·214	23·034	24·170	6·677
25	oskummad mjölk	»	12·704	12·000	4·261	3·708	10·386	10·659	3·011
26	skummad mjölk	»	6·304	8·112	2·114	2·506	12·648	13·511	3·666
27	Smör	gram	792	380	266	117	647	381	187
28	Margarin	»	227	604	76	187	251	567	73
29	Ost	»	216	153	73	47	157	173	45
30	Ägg	st.	17	11	6	4	18	15	5
31	Bröd: rågbröd, hårt	gram	1 483	1 850	497	572	886	750	257
32	rågbröd, mjukt	»	654	703	219	217	1 183	1 328	343
33	vetebröd	»	422	142	141	44	180	67	52
34	skorpor	»	120	89	40	27	67	125	19
35	Mjöl	»	3 457	5 250	1 159	1 622	6 723	7 240	1 948
36	vetemjöl	»	3 075	4 371	1 031	1 350	3 796	4 477	1 100
37	rågmjöl	»	2 33	737	78	228	2 795	2 614	810
38	annat mjöl	»	149	142	50	44	132	149	38
39	Gryn	»	838	1 014	281	313	534	580	155
40	havregryn	»	654	734	219	226	359	382	104
41	risgryn	»	115	204	39	63	102	80	30
42	andra gryn	»	69	76	23	24	73	118	21
43	Ärter, gula, gröna	»	143	185	48	57	82	61	24
44	Bruna bönor	»	58	12	20	4	68	45	20
45	Potatis	l.	6·183	7·958	2·074	2·459	6·659	5·795	1·930
46	Socker	gram	1 378	1 677	462	518	1 757	2 190	509
47	Kaffe	»	257	320	86	99	398	381	115

…er per vecka och hushåll resp. konsumtionsenhet maj 1914 och maj 1916.

Eskilstuna			Åtvidaberg				Mjölby				Jönköping				
Per hushåll	Per konsumtionsenhet		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		
1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	
122	29	38	122	138	32	36	130	147	34	36	119	151	34	40	1
115	28	36	109	128	29	33	116	118	30	31	113	138	32	37	2
7	1	2	13	10	3	3	14	19	4	5	6	13	2	3	3
62	14	19	73	86	19	22	54	74	14	18	76	87	21	23	4
8	4	3	17	11	5	3	12	13	3	3	13	18	4	5	5
12	3	4	10	9	2	2	9	12	2	3	6	10	2	3	6
14	6	4	12	15	3	4	14	10	4	2	12	11	4	2	7
22	10	7	51	45	14	11	2	2	1	0	34	22	10	6	8
7	4	2	22	19	6	5	—	—	—	—	16	9	5	2	9
—	0	—	23	13	6	3	—	—	—	—	—	1	—	1	10
15	6	5	6	13	2	3	2	2	1	0	18	12	5	3	11
29	7	9	24	32	6	8	5	11	2	3	14	21	4	6	12
26	24	8	1	12	0	3	41	16	10	4	18	24	5	6	13
1 131	449	355	1 470	1 251	388	322	1 276	1 305	331	317	1 787	1 567	506	417	14
827	257	259	1 186	967	313	249	889	1 003	230	243	1 254	1 268	355	337	15
415	87	130	526	402	139	103	233	593	60	144	498	504	141	134	16
159	106	50	254	337	67	87	285	113	74	27	238	208	67	55	17
253	64	79	406	228	107	59	371	297	96	72	518	556	147	148	18
304	192	96	284	284	75	73	387	302	101	74	533	299	151	80	19
9	5	3	9	13	2	3	42	—	11	—	35	30	10	8	20
295	187	93	275	271	73	70	345	302	90	74	498	269	141	72	21
313	55	98	152	244	40	63	281	274	73	66	231	300	66	80	22
19	5	6	—	—	—	—	18	—	5	—	28	9	8	2	23
20·492	6·027	6·429	23·741	23·419	6·271	6·027	22·975	22·125	5·960	5·370	20·361	17·819	5·775	4·738	24
13·758	4·604	4·316	17·830	18·464	4·710	4·752	16·175	17·600	4·196	4·272	15·106	13·671	4·285	3·635	25
6·734	1·423	2·113	5·911	4·955	1·561	1·275	6·800	4·525	1·764	1·098	5·255	4·148	1·490	1·103	26
786	268	247	1 029	867	272	223	830	773	215	187	681	606	193	161	27
344	82	108	255	333	67	86	168	205	43	50	114	225	32	60	28
251	74	79	312	129	82	33	578	396	150	96	357	280	101	75	29
12	5	4	19	14	5	4	18	20	5	5	18	12	5	3	30
1 641	348	515	412	286	109	74	525	50	136	12	213	296	60	79	31
1 299	517	408	321	365	85	94	185	231	48	56	1 887	1 278	535	340	32
91	71	28	176	82	47	21	175	139	45	34	264	300	75	80	33
265	75	83	57	9	15	2	—	—	—	—	337	240	96	64	34
5 082	1 200	1 594	7 598	9 671	2 007	2 489	8 506	9 419	2 206	2 286	5 756	9 174	1 633	2 439	35
3 766	977	1 181	3 437	4 250	908	1 094	3 562	3 800	924	922	3 171	3 977	899	1 057	36
1 164	188	365	4 089	4 750	1 080	1 222	4 800	5 575	1 245	1 353	2 463	5 018	699	1 334	37
152	35	48	72	671	19	173	144	44	37	11	122	179	35	48	38
784	167	246	504	533	133	137	738	788	191	191	566	742	160	197	39
543	127	170	330	268	87	69	400	475	104	115	451	581	128	155	40
102	21	32	107	143	28	37	210	138	54	33	93	115	26	30	41
139	19	44	67	122	18	31	128	175	33	43	22	46	6	12	42
94	3	29	104	107	27	28	20	48	5	12	50	131	14	35	43
31	3	10	54	80	14	21	100	181	26	44	44	56	13	15	44
10·984	1·188	3·446	5·268	16·607	1·392	4·274	3·450	8·929	0·895	2·167	8·241	10·130	2·337	2·693	45
1 717	449	539	1 827	1 978	483	509	1 860	1 914	482	465	1 792	2 018	508	536	46
273	69	86	381	398	101	102	269	328	70	79	348	385	99	102	47

Tab. 2. (Forts.) **Födans sammansättning efter kostnad och konsumerade k**

		Huskvarna				Nässjö				Kri
		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per h
		1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914
	Utgifter:									
1	I. Matvaror . . . . öre	1370	1964	458	588	1349	1899	451	599	1457
2	1. animaliska . . . . »	823	1208	275	362	806	1222	270	386	861
3	A. kött . . . . »	158	323	53	97	201	283	67	89	235
4	a. färskt kött . . . . »	115	221	39	66	164	243	55	77	210
5	oxkött. . . . . »	55	82	18	24	69	57	23	18	73
6	kalvkött . . . . »	14	23	5	7	28	36	10	11	33
7	fläsk . . . . »	26	96	9	29	60	117	20	37	78
8 9	annat färskt kött . . . . . . » organ, ben och blod . . . . »	} 20	20	7	6	7	33	2	11	26
10	b. konserverat kött . . . . »	43	102	14	31	37	40	12	12	25
11	nötkött . . . . »	6	7	2	2	—	3	—	1	—
12	fläsk . . . . »	37	95	12	29	37	37	12	11	25
13	B. charkuterivaror . . . . »	55	52	18	15	35	96	12	30	62
14	C. fisk . . . . »	39	53	13	16	37	49	12	16	65
15	a. färsk fisk . . . . »	25	33	8	10	30	34	10	11	53
16	b. konserverad fisk . . . . »	14	20	5	6	7	15	2	5	12
17	salt sill . . . . »	13	20	5	6	7	15	2	5	7
18	kabeljo . . . . »	1	—	0	—	—	—	—	—	—
19	annan fisk . . . . »	—	—	—	—	—	0	—	0	5
20	D. konserver . . . . »	6	3	2	1	5	3	2	1	5
21	E. lanthushållningsprodukter o. d. »	564	777	189	233	528	791	177	250	494
22	a. mjölk och grädde . . . . . . »	195	269	65	81	247	315	83	100	177
23	grädde . . . . »	4	6	1	2	22	8	7	3	29
24	oskummad mjölk . . . . »	184	261	62	78	194	267	65	84	130
25	skummad mjölk . . . . »	7	2	2	1	31	40	11	13	18
26	b. smör . . . . »	190	241	64	72	148	241	49	76	121
27	c. margarin . . . . »	9	24	3	7	3	12	1	4	81
28	d. ost . . . . »	48	69	16	21	52	52	18	16	35
29	e. ägg . . . . »	112	150	38	45	71	151	24	48	75
30	f. fett och flott. . . . . »	10	24	3	7	7	20	2	6	5
31	F. övriga animaliska matvaror . . »	1	0	0	0	0	—	0	—	—
32	2. vegetabiliska . . . . »	547	756	183	226	543	677	181	213	596
33	A. bröd . . . . »	119	113	40	34	107	116	36	37	202
34	a. rågbröd, hårt . . . . »	13	13	4	4	7	23	2	7	3
35	b. rågbröd, mjukt . . . . »	41	44	14	13	58	48	20	16	[1] 145
36	c. vetebröd . . . . »	2	3	1	1	3	17	1	6	17
37	d. skorpor . . . . »	28	27	9	8	1	10	0	3	10
38	e. kaffebröd, bakelser o. d. . . . »	35	26	12	8	38	18	13	5	27
39	B. mjöl . . . . »	161	252	54	75	139	201	46	63	106
40	a. vetemjöl . . . . »	74	131	25	39	75	90	25	28	65
41	b. rågmjöl . . . . »	76	115	25	34	61	106	20	33	36
42	c. annat mjöl . . . . »	11	6	4	2	3	5	1	2	5
43	C. gryn . . . . »	35	55	12	17	23	44	8	14	15
44	a. havregryn . . . . »	25	45	9	13	17	30	6	10	10
45	b. risgryn . . . . »	7	8	2	3	4	12	1	4	3
46	c. andra gryn . . . . »	3	2	1	1	2	2	1	0	2
47	D. grönsaker, frukter, bär m. m. . . »	48	94	16	28	61	77	20	24	65
48	a. ärter, gula, gröna . . . . . . »	1	7	0	2	0	4	0	1	2
49	b. bruna bönor . . . . »	2	1	1	0	1	1	1	0	5
50	c. grönsaker, rotfrukter . . . . »	14	17	5	5	16	23	5	7	22
51	d. potatis . . . . »	13	46	4	14	16	41	5	13	22
52	e. frukt och bär . . . . »	18	23	6	7	28	8	9	3	14

[1] Därav grovt rågbröd 54 öre; [2] 70 öre; [3] 17 öre; [4] 20 öre; [5] 45 öre; [6] 69 öre; [7] 14 öre; [8] 20 öre; [9] 7

…er per vecka och hushåll resp. konsumtionsenhet maj 1914 och maj 1916.

…Per konsumtionsenhet	Malmö				Landskrona				Hälsingborg				Ystad				
	Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		
1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	
593	1479	1858	460	538	1235	1573	435	525	1491	1995	441	552	1204	1729	401	526	1
339	878	1107	273	320	684	877	241	293	837	1113	248	308	744	1058	248	322	2
92	239	315	74	91	225	265	79	89	214	275	63	76	225	341	75	104	3
90	196	278	61	80	209	231	73	77	178	238	52	66	208	331	69	101	4
27	79	93	25	27	56	70	20	23	55	75	16	21	42	49	14	15	5
9	21	29	6	8	14	23	5	8	28	24	8	6	14	24	5	7	6
43	69	113	21	33	103	84	36	28	66	99	19	27	109	218	36	66	7
11	27	43	9	12	36	54	12	18	29	40	9	12	43	40	14	13	8, 9
2	43	37	13	11	16	34	6	12	36	37	11	10	17	10	6	3	10
—	2	6	1	2	—	2	—	1	2	4	1	1	5	—	2	—	11
2	41	31	12	9	16	32	6	11	34	33	10	9	12	10	4	3	12
23	58	81	18	23	51	44	18	14	56	71	17	20	47	64	16	19	13
34	68	92	21	27	38	56	14	19	47	81	14	22	47	91	16	28	14
27	54	66	17	19	31	44	11	15	43	63	13	17	40	80	13	24	15
7	14	26	4	8	7	12	3	4	4	18	1	5	7	11	2	4	16
7	8	23	2	7	4	11	2	4	4	17	1	5	7	10	2	3	17
—	1	1	0	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
0	5	2	2	1	3	1	1	0	0	1	0	0	—	1	—	1	19
2	7	7	2	2	1	4	0	1	4	3	1	1	7	2	2	1	20
188	504	612	157	177	369	505	130	169	514	682	152	189	417	560	139	170	21
61	188	224	59	65	137	192	48	64	199	263	59	73	167	211	56	64	22
11	40	43	13	13	17	21	6	7	43	55	13	15	37	56	13	17	23
42	137	160	43	46	101	133	35	44	147	187	43	52	114	134	38	41	24
8	11	21	3	6	19	38	7	13	9	21	3	6	16	21	5	6	25
49	93	88	29	25	59	40	21	13	103	121	31	33	118	121	39	37	26
28	90	166	28	48	92	165	32	55	79	136	23	38	40	101	13	31	27
12	39	44	12	13	20	38	7	13	40	55	12	15	32	35	11	11	28
35	80	71	25	21	48	53	17	18	86	100	25	28	44	48	15	14	29
3	14	19	4	5	13	17	5	6	7	7	2	2	16	44	5	13	30
0	2	0	1	0	—	3	—	1	2	1	1	0	1	—	0	—	31
254	601	751	187	218	551	696	194	232	654	882	193	244	460	671	153	204	32
78	288	385	90	112	254	365	89	122	307	470	91	130	160	320	53	97	33
0	4	7	2	2	—	—	—	—	4	5	1	2	—	1	—	0	34
[4] 50	[5] 168	[6] 269	[7] 52	[8] 78	[9] 207	[10] 298	[11] 73	[12] 99	[13] 210	[14] 349	[15] 62	[16] 96	[17] 122	[18] 242	[19] 40	[20] 74	35
7	26	26	8	8	6	5	2	2	23	36	7	10	6	12	2	4	36
4	24	25	7	7	10	21	3	7	17	24	5	6	9	18	3	5	37
17	66	58	21	17	31	41	11	14	53	56	16	16	23	47	8	14	38
54	29	43	9	12	37	68	13	23	43	54	13	15	40	45	13	14	39
29	23	32	7	9	33	53	12	18	32	42	10	12	35	37	12	11	40
23	1	3	0	1	1	10	0	3	4	3	1	1	—	2	—	1	41
2	5	8	2	2	3	5	1	2	7	9	2	2	5	6	1	2	42
4	14	22	4	6	13	24	5	8	14	20	4	5	11	9	4	3	43
3	9	15	3	5	8	13	3	4	8	10	2	2	6	7	2	2	44
1	3	5	1	1	3	4	1	1	4	7	1	3	5	2	2	1	45
0	2	2	0	0	2	7	1	3	2	3	1	0	—	—	—	—	46
36	66	75	21	22	82	55	29	18	67	83	20	23	36	45	12	14	47
2	3	6	1	2	2	3	1	1	3	6	1	2	—	3	—	1	48
1	4	5	1	1	5	4	2	1	4	8	1	2	5	8	2	2	49
6	14	13	5	4	20	7	7	2	17	14	5	4	7	14	2	4	50
22	22	36	7	11	35	30	12	10	24	42	7	12	9	15	3	5	51
5	23	15	7	4	20	11	7	4	19	13	6	3	15	5	5	2	52

…6 öre; [11] 28 öre; [12] 42 öre; [13] 51 öre; [14] 88 öre; [15] 15 öre; [16] 24 öre; [17] 62 öre; [18] 91 öre; [19] 20 öre; [20] 28 öre.

Tab. 2. (Forts.) **Födans sammansättning efter kostnad och konsumerade**

			Huskvarna				Nässjö				Kr…
			Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per h…
			1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914
1	E. socker och sirap	öre	101	117	34	35	107	134	36	42	116
2	a. socker	»	91	103	31	31	102	127	34	40	108
3	b. sirap	»	10	14	3	4	5	7	2	2	[illegible]
4	F. kaffe	»	49	75	16	22	86	82	29	26	75
5	G. te, choklad	»	16	23	5	7	3	7	1	2	8
6	H. kryddor	»	8	14	3	4	6	9	2	3	8
7	K. övriga vegetabiliska matvaror	»	10	13	3	4	11	7	3	2	7
8	II. Dryckesvaror	»	17	17	6	5	49	39	16	12	61
9	A. brännvin, spirituosa	»	—	—	—	—	21	17	7	5	26
10	B. öl, porter o. dyl.	»	—	—	—	—	7	5	2	2	15
11	C. svagdricka, läskedrycker	»	17	17	6	5	21	17	7	5	20
12	III. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	»	20	20	6	6	18	18	6	6	29
13	IV. Förtäring utom hemmet	»	1	5	0	2	13	23	4	7	54
	Konsumerade kvantiteter:										
14	Kött	gram	1 189	1 775	397	531	1 649	1 275	550	402	1 741
15	färskt kött	»	851	1 183	284	354	1 411	1 103	471	348	1 559
16	oxkött	»	500	460	167	138	585	260	195	82	631
17	kalvkött	»	156	195	52	58	347	207	116	65	350
18	fläsk	»	195	528	65	158	479	636	160	201	578
19	konserverat kött	»	338	592	113	177	238	172	79	54	182
20	nötkött	»	40	40	13	12	—	8	—	2	—
21	fläsk	»	298	552	100	165	238	164	79	52	182
22	Fisk: salt sill	»	309	250	103	75	175	224	58	70	144
23	kabeljo	»	25	—	8	—	—	—	—	—	—
24	Mjölk	l.	16·363	16·488	5·463	4·936	19·408	20·792	6·480	6·554	11·698
25	oskummad mjölk	»	15·363	16·300	5·129	4·880	14·908	15·931	4·977	5·022	9·208
26	skummad mjölk	»	1·000	0·188	0·334	0·056	4·500	4·861	1·503	1·532	2·490
27	Smör	gram	934	863	312	258	744	842	249	265	573
28	Margarin	»	65	125	22	37	22	62	7	20	571
29	Ost	»	361	351	121	105	368	233	123	74	206
30	Ägg	st.	19	19	6	6	13	19	4	6	12
31	Bröd: rågbröd, hårt	gram	250	225	83	67	139	361	46	114	42
32	rågbröd, mjukt	»	915	880	305	263	1 296	1 084	433	342	16 347
33	vetebröd	»	35	58	12	17	51	228	17	91	306
34	skorpor	»	375	266	125	80	12	99	4	31	150
35	Mjöl	»	5 823	7 504	1 944	2 247	5 075	5 694	1 695	1 795	3 765
36	vetemjöl	»	2 500	3 825	835	1 145	2 489	2 444	831	771	2 167
37	rågmjöl	»	3 000	3 575	1 002	1 071	2 489	3 139	831	989	1 458
38	annat mjöl	»	323	104	107	31	97	111	33	35	140
39	Gryn	»	949	1 138	317	341	639	819	213	258	358
40	havregryn	»	725	950	242	285	486	597	162	188	250
41	risgryn	»	156	138	52	41	111	189	37	60	46
42	andra gryn	»	68	50	23	15	42	33	14	10	62
43	Ärter, gula, gröna	»	55	115	18	34	14	67	5	21	58
44	Bruna bönor	»	50	6	17	2	28	14	9	4	137
45	Potatis	l.	3·350	11·425	1·119	3·421	3·778	7·708	1·262	2·430	5·312
46	Socker	gram	1 438	1 550	480	464	1 646	1 885	550	594	1 737
47	Kaffe	»	224	343	75	103	451	365	151	115	319

[1] Därav grovt rågbröd 2 988 gram; [2] 2 606 gram; [3] 961 gram; [4] 746 gram; [5] 2 494 gram; [6] 2 643 g… [15] 713 gram; [16] 867 gram; [17] 2 816 gram; [18] 3 364 gram; [19] 937 gram; [20] 1 024 gram.

…er per vecka och hushåll resp. konsumtionsenhet maj 1914 och maj 1916.

…er …um- …enhet	Malmö				Landskrona				Hälsingborg				Ystad				
	Per hushåll		Per konsum- tionsenhet		Per hushåll		Per konsum- tionsenhet		Per hushåll		Per konsum- tionsenhet		Per hushåll		Per konsum- tionsenhet		
1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	
39	91	98	28	28	74	85	26	28	105	122	31	34	91	112	30	34	1
39	88	95	27	27	71	77	25	25	100	114	30	32	89	110	29	34	2
0	3	3	1	1	3	8	1	3	5	8	1	2	2	2	1	0	3
30	84	95	26	28	69	71	24	24	87	102	25	28	97	114	32	35	4
4	14	17	4	5	6	13	2	4	13	14	4	4	5	5	2	1	5
4	7	9	2	3	8	12	3	4	8	7	2	2	11	26	4	5	6
5	8	7	3	2	8	3	3	1	10	10	3	3	9	5	3	1	7
5	56	47	17	14	28	29	10	10	53	44	16	12	118	80	39	24	8
1	26	27	8	8	2	13	1	4	26	19	8	5	85	55	28	16	9
2	15	7	4	2	15	11	5	4	10	8	3	2	15	13	5	4	10
2	15	13	5	4	11	5	4	2	17	17	5	5	18	12	6	4	11
6	25	22	8	6	21	27	7	9	23	20	7	6	34	35	11	11	12
4	54	26	17	8	18	25	6	8	28	19	8	5	29	29	10	9	13
507	1 545	1 501	481	435	1 602	1 200	563	401	1 533	1 358	453	376	1 575	1 786	524	544	14
500	1 284	1 361	400	395	1 498	1 027	527	343	1 284	1 213	380	336	1 465	1 750	488	533	15
186	613	563	191	163	482	391	170	131	493	490	146	136	364	388	121	118	16
69	163	181	51	53	175	179	61	59	271	167	80	46	182	134	61	41	17
245	508	617	158	179	841	457	296	153	520	556	154	154	919	1 228	306	374	18
7	261	140	81	40	104	173	36	58	249	145	73	40	110	36	36	11	19
—	12	32	4	9	—	9	—	3	12	17	3	5	34	—	11	—	20
7	249	108	77	31	104	164	36	55	237	128	70	35	76	36	25	11	21
67	146	240	46	70	121	143	43	48	85	176	25	49	162	128	54	39	22
—	10	9	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
3·123	11·559	10·759	3·598	3·117	12·982	13·464	4·567	4·499	13·067	13·841	3·863	3·828	11·080	9·682	3·688	2·946	24
2·267	9·703	8·380	3·020	2·428	8·375	7·553	2·946	2·524	11·474	10·688	3·392	2·955	8·807	7·421	2·931	2·258	25
0·856	1·856	2·379	0·578	0·689	4·607	5·911	1·621	1·975	1·598	3·158	0·471	0·873	2·273	2·261	0·757	0·688	26
166	434	294	135	85	304	134	107	45	473	407	140	113	551	402	183	122	27
145	658	859	205	245	643	854	226	285	569	687	168	190	297	512	99	156	28
52	239	180	74	52	116	145	41	48	257	233	76	64	192	155	64	47	29
4	13	9	4	3	9	6	3	2	14	13	4	3	8	6	3	2	30
6	91	110	28	32	—	—	—	—	77	97	23	27	—	23	—	7	31
[4]1 640	[5]7 625	[6]8 897	[7]2 373	[8]2 578	[9]8 590	[10]8 804	[11]3 022	[12]2 942	[13]7 373	[14]9 656	[15]2 180	[16]2 670	[17]4 737	[18]7 445	[19]1 576	[20]2 266	32
100	459	449	143	130	127	87	45	29	513	637	152	176	105	191	35	58	33
54	305	308	95	89	122	241	43	81	236	260	70	72	129	226	43	69	34
1 567	879	1 057	274	306	1 154	1 743	406	582	1 317	1 353	389	374	1 291	1 120	430	341	35
809	725	843	226	244	1 027	1 366	361	457	1 051	1 133	311	313	1 193	937	397	285	36
713	37	72	12	21	54	286	19	95	109	73	32	20	—	57	—	17	37
45	117	142	36	41	73	91	26	30	157	147	46	41	98	126	33	39	38
75	298	386	93	112	250	434	88	145	297	331	88	91	259	146	86	45	39
56	217	278	67	80	152	241	53	81	175	175	52	48	151	112	50	34	40
11	44	75	14	22	53	63	19	21	75	99	22	27	108	34	36	11	41
8	37	33	12	10	45	130	16	43	47	57	14	16	—	—	—	—	42
26	89	95	28	27	61	43	21	14	79	101	23	28	—	50	—	15	43
7	85	49	26	14	89	82	31	27	93	89	27	25	114	102	38	31	44
4·808	5·418	7·462	1·685	2·162	11·249	7·148	4·020	2·887	6·009	8·358	1·776	2·812	3·750	4·773	1·248	1·452	45
579	1 398	1 421	435	412	1 143	1 143	402	382	1 612	1 717	476	475	1 437	1 675	478	510	46
122	363	382	113	111	284	277	100	92	331	377	98	104	409	464	136	141	47

…gram; [8] 766 gram; [9] 4 169 gram; [10] 4 509 gram; [11] 1 467 gram; [12] 1 507 gram; [13] 2 412 gram; [13] 3 136 gram …

Tab. 2. (Forts.) **Födans sammansättning efter kostnad och konsumerade** [...]

		Trälleborg				Göteborg				[...]
		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per h[...]
		1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914
	Utgifter:									
1	I. Matvaror . . . . öre	1354	1915	357	468	1532	2045	473	582	1666
2	1. animaliska . . . . »	733	1065	193	260	885	1206	273	343	941
3	A. kött . . . . »	198	345	52	84	187	277	58	79	116
4	a. färskt kött . . . . »	183	315	48	77	145	213	45	61	97
5	oxkött . . . . »	41	78	11	19	69	112	22	32	39
6	kalvkött . . . . »	18	16	5	4	26	29	8	8	26
7	fläsk . . . . »	63	136	17	33	36	52	11	15	20
8	annat färskt kött . . . . . . »	} 61	85	15	21	14	20	4	6	12
9	organ, ben och blod . . . . »									
10	b. konserverat kött . . . . . . »	15	30	4	7	42	64	13	18	19
11	nötkött . . . . »	2	—	0	—	1	2	0	0	—
12	fläsk . . . . »	13	30	4	7	41	62	13	18	19
13	B. charkuterivaror . . . . »	15	43	4	10	67	85	20	24	72
14	C. fisk . . . . »	61	98	16	24	74	118	23	33	79
15	a. färsk fisk . . . . »	50	68	13	17	60	89	19	25	58
16	b. konserverad fisk . . . . . . »	11	30	3	7	14	29	4	8	21
17	salt sill . . . . »	10	25	3	6	8	18	3	5	7
18	kabeljo . . . . »	—	—	—	—	2	6	0	2	—
19	annan fisk . . . . »	1	5	0	1	4	5	1	1	1
20	D. konserver . . . . »	1	3	0	1	6	7	2	2	—
21	E. lanthushållningsprodukter o. d. . »	457	574	121	140	550	719	170	205	665
22	a. mjölk och grädde . . . . . . »	179	192	47	47	229	296	70	84	211
23	grädde . . . . »	12	18	3	4	33	39	10	11	11
24	oskummad mjölk . . . . . . »	145	147	38	36	146	189	45	54	169
25	skummad mjölk . . . . »	22	27	6	7	50	68	15	19	31
26	b. smör . . . . »	64	60	17	15	100	104	31	30	194
27	c. margarin . . . . »	119	206	31	50	64	118	20	34	50
28	d. ost . . . . »	30	18	8	4	54	62	17	18	44
29	e. ägg . . . . »	48	60	13	15	98	128	30	36	161
30	f. fett och flott . . . . »	17	38	5	9	5	11	2	3	5
31	F. övriga animaliska matvaror . . »	1	2	0	1	1	0	0	0	9
32	2. vegetabiliska . . . . »	621	850	164	208	647	839	200	239	725
33	A. bröd . . . . »	286	397	77	97	217	250	67	71	269
34	a. rågbröd, hårt . . . . »	21	5	6	1	25	32	8	9	26
35	b. rågbröd, mjukt . . . . »	[1] 205	[2] 334	[3] 55	[4] 82	64	82	20	23	123
36	c. vetebröd . . . . »	17	6	4	1	38	37	12	11	3
37	d. skorpor . . . . »	10	11	3	3	36	45	11	13	30
38	e. kaffebröd, bakelser o. d. . . »	33	41	9	10	54	54	16	15	87
39	B. mjöl . . . . »	52	68	14	17	112	196	35	56	117
40	a. vetemjöl . . . . »	45	58	12	14	85	151	26	43	66
41	b. rågmjöl . . . . »	2	4	1	1	19	34	6	9	49
42	c. annat mjöl . . . . »	5	6	1	2	8	11	3	4	2
43	C. gryn . . . . »	20	24	5	6	21	30	6	8	19
44	a. havregryn . . . . »	12	13	3	3	15	22	5	6	16
45	b. risgryn . . . . »	5	6	1	2	4	6	1	2	3
46	c. andra gryn . . . . »	3	5	1	1	2	2	0	0	—
47	D. grönsaker, frukter, bär m. m. . »	35	115	9	28	85	111	27	32	97
48	a. ärter, gula, gröna . . . . . »	5	8	1	2	4	7	1	2	1
49	b. bruna bönor . . . . »	3	13	1	3	2	1	1	0	1
50	c. grönsaker, rotfrukter . . . . »	10	8	3	2	19	20	6	6	6
51	d. potatis . . . . »	12	72	3	18	35	63	11	18	55
52	e. frukt och bär . . . . »	5	14	1	3	25	20	8	6	34

[1] Därav grovt rågbröd 74 öre; [2] 145 öre; [3] 20 öre; [4] 36 öre.

[...]er per vecka och hushåll resp. konsumtionsenhet maj 1914 och maj 1916.

[...]	Trollhättan				Åmål				Arvika				Karlskoga				
Per [kon]sum-[tions]enhet	Per hushåll		Per konsum-tionsenhet		Per hushåll		Per konsum-tionsenhet		Per hushåll		Per konsum-tionsenhet		Per hushåll		Per konsum-tionsenhet		
1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	
539	1917	2440	431	499	1659	2383	369	500	1400	2023	388	529	1403	2086	368	530	1
327	1173	1448	264	296	969	1298	216	272	867	1255	240	328	882	1322	231	336	2
49	235	261	53	53	202	298	45	63	207	313	57	82	208	333	54	85	3
48	182	240	41	49	186	256	41	54	197	270	55	71	177	272	46	69	4
12	77	130	17	27	92	167	20	35	94	146	26	38	67	101	17	26	5
6	27	26	6	5	40	19	9	4	31	26	9	7	38	71	10	18	6
21	68	83	15	17	51	51	11	11	51	86	14	23	46	75	12	19	7
9	10	1	3	0	3	19	1	4	21	12	6	3	26	25	7	6	8, 9
1	53	21	12	4	16	42	4	9	10	43	2	11	31	61	8	16	10
—	2	—	0	—	4	4	1	1	2	3	0	1	4	6	1	2	11
1	51	21	12	4	12	38	3	8	8	40	2	10	27	55	7	14	12
23	62	79	14	16	49	62	11	13	37	34	10	9	41	78	11	20	13
26	82	128	18	26	70	106	16	22	26	69	7	18	39	66	10	17	14
23	72	92	16	19	61	92	14	19	22	58	6	15	31	44	8	11	15
3	10	36	2	7	9	14	2	3	4	11	1	3	8	22	2	6	16
3	9	31	2	6	5	8	1	2	4	11	1	3	5	19	1	5	17
—	1	—	0	—	2	3	1	1	—	—	—	—	2	3	1	1	18
—	—	5	—	1	2	3	0	0	—	—	—	—	1	—	0	—	19
1	4	4	1	1	3	7	1	1	—	1	—	0	12	10	3	2	20
227	790	972	178	199	641	825	142	173	597	838	166	219	580	835	152	212	21
85	316	400	71	82	285	339	63	71	313	385	87	101	255	348	67	89	22
1	17	18	4	4	4	3	1	1	10	3	3	1	7	7	2	2	23
82	225	284	51	58	256	336	57	70	262	345	73	90	202	297	53	76	24
2	74	98	16	20	25	—	5	—	41	37	11	10	46	44	12	11	25
60	199	242	45	50	163	200	36	42	136	205	38	54	139	223	36	57	26
17	86	128	19	26	53	91	12	19	39	82	11	21	54	76	14	19	27
12	56	45	13	9	21	21	5	4	38	28	11	7	37	56	10	14	28
52	129	141	29	29	116	167	25	35	65	120	18	31	91	125	24	31	29
1	4	16	1	3	3	7	1	2	6	18	1	5	4	7	1	2	30
1	—	4	—	1	4	—	1	—	—	—	—	—	2	—	1	—	31
212	744	992	167	203	690	1085	153	228	533	768	148	201	521	764	137	194	32
77	112	91	25	19	80	140	18	29	67	55	19	14	87	89	23	23	33
4	22	14	5	3	27	67	6	14	24	26	7	7	53	65	14	16	34
42	29	23	7	5	15	19	4	4	12	7	3	2	7	7	2	2	35
5	4	7	1	1	5	6	1	1	3	5	1	1	3	2	1	1	36
10	19	25	4	5	9	15	2	3	2	4	1	1	4	5	1	1	37
16	38	22	8	5	24	33	5	7	26	13	7	3	20	10	5	3	38
49	235	387	53	79	275	475	61	100	202	344	56	90	152	280	40	71	39
34	154	267	35	55	173	280	38	59	125	229	35	60	105	173	28	44	40
14	71	108	16	22	85	187	19	39	70	110	19	29	43	101	11	25	41
1	10	12	2	2	17	8	4	2	7	5	2	1	4	6	1	2	42
9	41	80	9	16	24	53	5	11	19	35	5	9	21	41	6	10	43
8	22	46	5	9	12	35	3	7	13	22	3	6	14	22	4	5	44
1	13	23	3	5	10	16	2	3	6	10	2	2	6	17	2	4	45
—	6	11	1	2	2	2	0	1	—	3	—	1	1	2	0	1	46
24	79	111	18	23	58	104	13	22	52	110	14	29	46	66	12	17	47
4	2	4	1	1	3	13	1	3	3	11	1	3	2	6	0	2	48
—	2	—	0	—	—	2	—	0	0	—	0	—	2	1	1	0	49
2	4	15	1	3	9	9	2	2	12	4	3	1	7	14	2	4	50
11	32	75	7	16	33	58	7	12	27	75	7	20	24	25	6	6	51
7	39	17	9	3	13	22	3	5	10	20	3	5	11	20	3	5	52

-170738

Tab. 2. (Forts.) **Födans sammansättning efter kostnad och konsumerade k**

			Trälleborg				Göteborg				L
			Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per hu
			1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914
1	E. socker och sirap	öre	103	116	27	28	112	138	34	39	91
2	a. socker	»	103	113	27	28	107	131	33	37	87
3	b. sirap	»	0	3	0	0	5	7	1	2	4
4	F. kaffe	»	83	77	22	19	67	74	21	21	93
5	G. te, choklad	»	20	28	5	7	15	17	5	5	3
6	H. kryddor	»	12	20	3	5	7	11	2	3	5
7	K. övriga vegetabiliska matvaror	»	10	5	2	1	11	12	3	4	31
8	II. Dryckesvaror	»	38	53	10	13	68	72	21	20	41
9	A. brännvin, spirituosa	»	22	24	6	6	25	22	8	6	6
10	B. öl, porter o. dyl.	»	2	3	0	1	22	22	7	6	6
11	C. svagdricka, läskedrycker	»	14	26	4	6	21	28	6	8	29
12	III. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	»	13	14	4	4	22	28	7	8	15
13	IV. Förtäring utom hemmet	»	38	42	10	10	64	67	19	19	9
	Konsumerade kvantiteter:										
14	Kött	gram	1 142	1 558	301	381	1 441	1 470	445	418	1 084
15	färskt kött	»	1 043	1 447	275	354	1 149	1 150	355	327	959
16	oxkött	»	332	532	88	130	610	695	188	198	328
17	kalvkött	»	191	95	50	23	271	199	84	56	463
18	fläsk	»	520	820	137	201	268	256	83	73	168
19	konserverat kött	»	99	111	26	27	292	320	90	91	125
20	nötkött	»	14	—	4	—	4	8	1	2	—
21	fläsk	»	85	111	22	27	288	312	89	89	125
22	Fisk: salt sill	»	260	334	69	82	230	223	71	63	250
23	kabeljo	»	—	—	—	—	32	72	10	20	—
24	Mjölk	l.	14·546	12·989	3·837	3·175	16·891	15·146	5·057	4·309	16·513
25	oskummad mjölk	»	11·182	9·307	2·950	2·275	9·638	9·067	2·974	2·580	12·638
26	skummad mjölk	»	3·364	3·682	0·887	0·900	6·753	6·079	2·083	1·729	3·875
27	Smör	gram	295	199	78	49	465	357	143	102	906
28	Margarin	»	782	1 093	206	267	475	636	147	181	334
29	Ost	»	186	70	49	17	363	267	112	76	403
30	Ägg	st.	9	8	2	2	17	16	5	5	33
31	Bröd: rågbröd, hårt	gram	409	68	108	17	507	562	156	160	438
32	rågbröd, mjukt	»	[1] 8 216	[2] 11 717	[3] 2 168	[4] 2 864	1 828	1 751	564	498	3 224
33	vetebröd	»	307	86	81	21	965	714	298	203	70
34	skorpor	»	135	136	36	33	543	585	167	166	534
35	Mjöl	»	1 669	1 823	440	446	3 864	5 447	1 192	1 549	4 359
36	vetemjöl	»	1 466	1 614	387	395	2 845	4 199	878	1 194	2 375
37	rågmjöl	»	91	114	24	28	799	1 048	246	298	1 937
38	annat mjöl	»	112	95	29	23	220	200	68	57	47
39	Gryn	»	517	414	136	101	509	591	157	168	500
40	havregryn	»	334	218	88	53	382	452	118	128	438
41	risgryn	»	103	107	27	26	93	97	28	28	62
42	andra gryn	»	80	89	21	22	34	42	11	12	—
43	Ärter, gula, gröna	»	118	136	31	33	116	144	36	41	25
44	Bruna bönor	»	80	125	21	31	49	19	15	5	31
45	Potatis	l.	3·977	15·454	1·049	3·778	7·078	9·788	2·184	2·770	11·563
46	Socker	gram	1 626	1 660	429	406	1 737	2 024	536	576	1 428
47	Kaffe	»	364	340	96	83	295	314	91	89	403

[1] Därav grovt rågbröd 3 691 gram; [2] 5 805 gram; [3] 974 gram; [4] 1 419 gram.

…ter per vecka och hushåll resp. konsumtionsenhet maj 1914 och maj 1916.

Per konsum-tionsenhet		Trollhättan				Åmål				Arvika				Karlskoga				
		Per hushåll		Per konsum-tionsenhet		Per hushåll		Per konsum-tionsenhet		Per hushåll		Per konsum-tionsenhet		Per hushåll		Per konsum-tionsenhet		
…4	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	
…96	25	160	178	36	36	135	171	30	36	103	117	29	31	101	152	26	39	1
…95	22	145	163	33	33	123	153	27	32	93	102	26	27	93	141	24	36	2
1	3	15	15	3	3	12	18	3	4	10	15	3	4	8	11	2	3	3
…96	20	87	105	20	22	94	106	21	22	69	85	19	22	74	88	19	22	4
1	1	10	16	2	3	8	11	2	2	3	6	1	2	22	22	6	5	5
1	1	9	11	2	2	9	6	2	2	5	5	1	1	10	11	3	3	6
9	6	11	13	2	3	7	19	1	4	13	11	4	3	8	15	2	4	7
…12	9	45	33	10	7	10	35	2	7	12	21	4	5	34	62	9	16	8
2	—	26	10	6	2	—	4	—	1	—	—	—	—	17	16	5	4	9
2	0	13	11	3	2	1	—	0	—	—	—	—	—	9	19	2	5	10
8	9	6	12	1	3	9	31	2	6	12	21	4	5	8	27	2	7	11
4	2	12	14	3	3	5	8	1	2	8	13	2	3	24	29	6	7	12
2	0	17	15	4	3	14	22	3	5	8	7	2	2	7	6	2	2	13
…08	231	1 928	1 594	434	326	2 005	1 468	446	308	1 601	1 801	444	471	1 484	1 659	389	422	14
…72	227	1 546	1 505	348	308	1 868	1 233	415	259	1 513	1 561	420	408	1 264	1 423	331	362	15
…93	70	659	909	148	186	825	889	183	187	809	918	225	240	553	569	145	145	16
…31	51	336	186	76	38	631	119	140	25	297	192	82	50	343	462	90	117	17
…48	106	551	410	124	84	412	225	92	47	407	451	113	118	368	392	96	100	18
…36	4	382	89	86	18	137	235	31	49	88	240	24	63	220	236	58	60	19
—	—	6	—	1	—	33	17	8	3	10	12	3	3	34	24	9	6	20
…06	4	376	89	85	18	104	218	23	46	78	228	21	60	186	212	49	54	21
…71	35	222	449	50	92	131	87	29	18	86	121	24	32	131	254	34	65	22
—	—	23	—	5	—	42	28	9	6	—	—	—	—	31	35	8	9	23
…84	5·053	28·966	25·920	6·516	5·300	24·083	21·111	5·352	4·434	23·611	23·431	6·548	6·121	22·865	23·808	5·993	6·051	24
…85	4·913	17·148	15·613	3·857	3·198	20·875	21·111	4·639	4·434	17·333	19·153	4·807	5·004	15·394	18·135	4·035	4·609	25
…099	0·140	11·818	10·307	2·659	2·107	3·208	—	0·713	—	6·278	4·278	1·741	1·117	7·471	5·678	1·958	1·442	26
…57	209	901	850	203	174	822	695	183	146	799	785	221	205	697	806	183	205	27
…95	86	637	639	143	131	414	485	92	102	300	425	83	111	371	404	97	103	28
…114	51	389	199	87	41	157	94	35	20	273	143	76	37	272	277	71	70	29
9	7	24	17	5	4	21	22	5	5	12	16	3	4	16	15	4	4	30
…24	52	489	239	110	49	611	1 194	136	251	528	444	146	116	1 231	1 192	323	303	31
…115	876	650	415	146	85	341	352	76	74	236	134	65	35	205	180	54	46	32
20	91	89	118	20	24	107	104	24	22	45	59	12	15	60	39	16	10	33
…151	126	221	248	50	51	109	151	24	32	21	30	6	8	67	59	17	15	34
…137	1 460	8 520	11 000	1 917	2 249	9 889	13972	2 198	2 934	7 243	9 826	2 009	2 567	5 269	7 683	1 381	1 953	35
…174	1 014	5 386	7 295	1 212	1 492	5 750	7 833	1 278	1 645	4 222	6 361	1 171	1 662	3 500	4 673	917	1 188	36
…150	437	2 932	3 500	660	715	3 639	6 000	809	1 260	2 833	3 361	786	878	1 673	2 885	439	733	37
13	9	202	205	45	42	500	139	111	29	188	104	52	27	96	125	25	32	38
…142	175	1 000	1 412	225	289	642	1 019	143	214	500	722	139	189	529	749	139	190	39
…124	157	600	909	135	186	347	708	77	149	333	472	93	123	365	423	96	107	40
18	18	270	358	61	73	264	278	59	58	167	208	46	55	135	284	35	72	41
—	—	130	145	29	30	31	33	7	7	—	42	—	11	29	42	8	11	42
7	61	68	73	15	15	111	222	25	47	78	182	22	48	58	110	15	28	43
9	—	34	—	8	—	—	14	—	3	7	—	2	—	48	19	13	5	44
…280	2·098	5·795	13·818	1·304	2·825	9·583	11·417	2·130	2·398	7·778	16·917	2·157	4·419	5·506	5·187	1·443	1·318	45
…405	335	2 370	2 437	533	498	1 985	2 321	441	487	1 487	1 469	413	384	1 500	2 135	393	543	46
…114	83	361	451	81	92	469	489	104	103	365	397	101	104	357	390	93	99	47

Tab. 2. (Forts.) **Födans sammansättning efter kostnad och konsumerade**

		Västerås				Hedemora				
		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per h
		1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914
	Utgifter:									
1	I. Matvaror . . . . öre	1483	1912	450	546	1214	1540	444	511	1553
2	1. animaliska . . . . »	900	1181	273	338	756	989	277	328	941
3	A. kött . . . . »	192	255	58	73	152	153	56	51	166
4	a. färskt kött . . . . »	119	175	36	50	140	136	51	45	138
5	oxkött . . . . »	40	49	12	14	38	58	14	19	63
6	kalvkött . . . . »	30	34	9	10	34	52	12	17	17
7	fläsk . . . . »	39	69	12	20	58	8	21	3	48
8	annat färskt kött . . . . . . »	} 10	23	3	6	10	18	4	6	10
9	organ, ben och blod . . . . »									
10	b. konserverat kött . . . . »	73	80	22	23	12	17	5	6	28
11	nötkött . . . . »	4	4	1	1	8	3	3	1	6
12	fläsk . . . . »	69	76	21	22	4	14	2	5	22
13	B. charkuterivaror . . . . »	37	61	11	18	30	71	11	23	59
14	C. fisk . . . . »	60	102	18	29	37	68	13	22	75
15	a. färsk fisk . . . . »	38	68	11	19	20	46	7	15	54
16	b. konserverad fisk . . . . . . »	22	34	7	10	17	22	6	7	21
17	salt sill . . . . »	17	30	5	9	12	16	4	5	11
18	kabeljo . . . . »	2	2	1	0	4	4	2	1	2
19	annan fisk . . . . »	3	2	1	1	1	2	0	1	8
20	D. konserver . . . . »	8	5	3	1	5	6	2	2	5
21	E. lanthushållningsprodukter o. d. . »	603	758	183	217	532	691	195	230	634
22	a. mjölk och grädde . . . . . . »	245	338	74	97	210	289	77	96	289
23	grädde . . . . »	22	20	7	6	3	3	1	1	8
24	oskummad mjölk . . . . . . »	143	215	43	62	162	223	59	74	230
25	skummad mjölk . . . . . . »	80	103	24	29	45	63	17	21	51
26	b. smör . . . . »	164	171	50	49	154	160	56	53	175
27	c. margarin . . . . »	53	92	16	26	37	83	14	28	60
28	d. ost . . . . »	34	30	10	9	30	27	11	9	46
29	e. ägg . . . . »	96	106	29	30	96	105	35	35	59
30	f. fett och flott . . . . »	11	21	4	6	5	27	2	9	5
31	F. övriga animaliska matvaror . . »	0	0	0	0	—	—	—	—	2
32	2. vegetabiliska . . . . »	583	731	177	208	458	551	167	183	611
33	A. bröd . . . . »	195	246	59	70	153	168	56	56	182
34	a. rågbröd, hårt . . . . »	75	108	23	31	74	96	27	32	56
35	b. rågbröd, mjukt . . . . »	56	76	17	22	39	46	14	15	59
36	c. vetebröd . . . . »	5	8	1	2	3	6	1	2	21
37	d. skorpor . . . . »	19	18	6	5	19	12	7	4	16
38	e. kaffebröd, bakelser o. d. . . »	40	36	12	10	18	8	7	3	30
39	B. mjöl . . . . »	100	151	30	43	75	116	28	38	118
40	a. vetemjöl . . . . »	88	130	27	37	70	107	26	35	101
41	b. rågmjöl . . . . »	6	14	1	4	2	4	1	1	8
42	c. annat mjöl . . . . »	6	7	2	2	3	5	1	2	9
43	C. gryn . . . . »	22	34	7	10	13	24	4	8	21
44	a. havregryn . . . . »	13	20	4	6	6	14	2	5	13
45	b. risgryn . . . . »	6	9	2	3	4	6	1	2	4
46	c. andra gryn . . . . »	3	5	1	1	3	4	1	1	4
47	D. grönsaker, frukter, bär m. m. . »	87	89	26	25	44	42	16	14	66
48	a. ärter, gula, gröna . . . . . »	2	7	1	2	3	8	1	3	2
49	b. bruna bönor . . . . »	2	—	0	—	4	—	2	—	2
50	c. grönsaker, rotfrukter . . . . »	20	13	6	4	4	3	1	1	15
51	d. potatis . . . . »	46	53	14	15	9	13	3	4	20
52	e. frukt och bär . . . . »	17	16	5	4	24	18	9	6	27

[1] Därav tunnbröd 23 öre; [2] 4 öre; — [3] 5 öre; [4] 1 öre.

ter per vecka och hushåll resp. konsumtionsenhet maj 1914 och maj 1916.

Per konsum-tionsenhet	Söderhamn				Luleå				Malmberget				Kiruna				
	Per hushåll		Per konsum-tionsenhet		Per hushåll		Per konsum-tionsenhet		Per hushåll		Per konsum-tionsenhet		Per hushåll		Per konsum-tionsenhet		
1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	
523	1467	1719	511	544	1891	2607	398	512	2085	2542	476	548	2029	2577	468	619	1
316	856	939	298	297	1078	1442	227	283	1139	1417	260	306	1239	1447	286	348	2
53	123	134	43	42	189	217	40	43	228	276	52	60	314	318	73	76	3
45	104	125	36	39	173	196	36	39	189	195	43	42	242	250	56	60	4
19	60	55	21	17	76	111	16	22	117	130	26	28	88	103	20	25	5
6	11	29	4	9	25	—	5	—	—	5	—	1	24	33	5	8	6
16	20	25	7	8	43	40	9	8	55	20	13	4	77	95	18	23	7
4	13	16	4	5	29	45	6	9	17	40	4	9	53	19	13	4 {	8, 9
8	19	9	7	3	16	21	4	4	39	81	9	18	72	68	17	16	10
2	4	—	2	—	3	2	1	0	2	22	1	5	5	—	1	—	11
6	15	9	5	3	13	19	3	4	37	59	8	13	67	68	16	16	12
19	39	53	13	17	58	134	12	26	95	142	22	31	26	136	6	33	13
31	72	84	25	27	61	104	13	20	90	144	20	31	66	121	15	29	14
24	54	58	19	19	20	23	4	4	59	102	13	22	36	58	8	14	15
7	18	26	6	8	41	81	9	16	31	42	7	9	30	63	7	15	16
5	15	24	5	8	33	76	7	15	29	41	6	9	20	53	5	13	17
—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
2	1	2	0	0	8	5	2	1	2	1	1	0	10	10	2	2	19
1	12	—	4	—	8	11	2	2	3	27	1	6	8	19	2	5	20
212	610	668	213	211	757	976	159	192	722	828	165	178	825	843	190	203	21
100	282	321	98	101	352	474	74	93	427	349	98	75	394	284	91	68	22
2	—	6	—	2	3	11	1	2	2	41	1	9	11	63	3	15	23
79	282	308	98	97	326	460	68	90	425	308	97	66	382	221	88	53	24
19	—	7	—	2	23	3	5	1	—	—	—	—	1	—	0	—	25
41	167	63	58	20	248	169	52	33	152	162	35	35	256	167	59	40	26
35	49	162	17	51	89	238	19	47	40	158	9	34	60	230	14	56	27
11	39	47	14	15	22	38	5	8	37	35	8	7	41	33	9	8	28
22	58	50	21	16	35	46	7	9	63	107	14	23	74	121	17	29	29
3	15	25	5	8	11	11	2	2	3	17	1	4	—	8	—	2	30
0	—	—	—	—	5	—	1	—	1	—	0	—	—	10	—	2	31
207	611	780	213	247	813	1165	171	229	946	1125	216	242	790	1130	182	271	32
66	103	139	36	44	207	358	43	70	166	228	38	49	163	154	38	37	33
27	63	91	22	30	77	169	16	33	90	150	21	32	[1] 111	[2] 123	[3] 25	[4] 30	34
20	15	25	5	8	75	135	16	27	9	46	2	10	23	6	6	1	35
6	5	7	2	2	17	22	4	4	6	—	1	—	—	8	—	2	36
6	4	4	2	1	12	21	2	4	9	17	2	4	14	5	3	1	37
7	16	12	5	3	26	11	5	2	52	15	12	3	15	12	4	3	38
45	156	231	54	73	212	286	45	56	271	337	62	73	247	342	57	82	39
37	133	191	46	60	153	221	32	44	141	204	32	44	171	224	39	54	40
6	17	33	6	11	59	48	13	9	104	106	24	23	52	103	12	25	41
2	6	7	2	2	—	17	—	3	26	27	6	6	24	15	6	3	42
10	24	35	8	11	29	34	6	7	62	64	14	14	36	58	8	14	43
5	15	23	5	7	23	20	5	4	45	35	10	8	23	34	5	8	44
3	6	10	2	3	4	12	1	3	17	26	4	5	11	14	2	3	45
2	3	2	1	1	2	2	0	0	—	3	—	1	2	10	1	3	46
23	78	93	27	29	81	131	17	26	130	169	30	36	78	192	18	46	47
2	1	6	0	2	7	4	1	1	14	11	3	2	5	15	1	3	48
1	2	4	1	1	5	12	1	2	2	6	1	1	3	24	1	6	49
5	11	14	4	4	8	8	2	2	8	11	2	2	13	4	3	1	50
9	31	39	11	12	42	76	9	15	69	90	16	20	38	61	9	15	51
6	33	30	11	10	19	31	4	6	37	51	8	11	19	88	4	21	52

Tab. 2. (Forts.) **Födans sammansättning efter kostnad och konsumerade kv[...]**

			Västerås				Hedemora				G...
			Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per hushåll
			1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914
1	E. socker och sirap	öre	90	106	27	30	89	107	32	36	112
2	a. socker	»	84	100	25	28	85	104	31	35	106
3	b. sirap	»	6	6	2	2	4	3	1	1	6
4	F. kaffe	»	61	73	19	21	56	63	21	21	77
5	G. te, choklad	»	6	10	2	3	8	15	3	5	11
6	H. kryddor	»	10	10	3	3	5	8	2	2	12
7	K. övriga vegetabiliska matvaror	»	12	12	4	3	15	8	5	3	12
8	II. Dryckesvaror	»	37	36	11	11	25	26	9	9	51
9	A. brännvin, spirituosa	»	13	12	4	4	14	9	5	3	15
10	B. öl, porter o. dyl.	»	6	9	2	3	—	—	—	—	6
11	C. svagdricka, läskedrycker	»	18	15	5	4	11	17	4	6	30
12	III. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	»	16	22	5	6	21	37	8	12	26
13	IV. Förtäring utom hemmet	»	16	24	5	7	7	72	3	24	35
	Konsumerade kvantiteter:										
14	Kött	gram	1 370	1 259	415	360	1 250	854	457	284	1 307
15	färskt kött	»	888	892	269	255	1 174	772	429	257	1 114
16	oxkött	»	346	329	105	94	322	364	118	121	566
17	kalvkött	»	266	220	81	63	314	372	115	124	184
18	fläsk	»	276	343	83	98	538	36	196	12	364
19	konserverat kött	»	482	367	146	105	76	82		27	193
20	nötkött	»	29	22	9	6	48	11	18	4	45
21	fläsk	»	453	345	137	99	28	71	10	23	148
22	Fisk: salt sill	»	518	518	157	148	318	264	116	88	282
23	kabeljo	»	39	18	12	5	56	39	20	13	28
24	Mjölk	l.	21·221	21·641	6·481	6·186	20·528	20·889	7·510	6·771	21·411
25	oskummad mjölk	»	9·382	10·526	2·843	3·009	12·486	12·750	4·568	4·234	14·995
26	skummad mjölk	»	11·839	11·115	3·588	3·177	8·042	7·639	2·942	2·537	6·416
27	Smör	gram	756	587	229	168	800	606	293	201	829
28	Margarin	»	387	531	117	152	264	428	97	142	427
29	Ost	»	279	162	85	46	242	160	88	53	336
30	Ägg	st.	15	13	5	4	16	12	6	4	9
31	Bröd: rågbröd, hårt	gram	2 033	2 329	616	666	2 028	1 917	742	637	1 653
32	rågbröd, mjukt	»	1 493	1 621	452	463	782	762	286	253	1 480
33	vetebröd	»	115	147	35	42	52	98	19	32	471
34	skorpor	»	230	184	70	53	256	109	94	36	225
35	Mjöl	»	3 472	4 161	1 052	1 189	2 380	3 222	871	1070	3 894
36	vetemjöl	»	3 099	3 562	939	1 018	2 194	2 944	803	978	3 367
37	rågmjöl	»	230	454	70	130	139	167	51	55	339
38	annat mjöl	»	143	145	43	41	47	111	17	37	188
39	Gryn	»	643	718	195	205	317	478	116	159	584
40	havregryn	»	376	419	114	120	181	261	66	87	380
41	risgryn	»	168	189	51	54	83	139	31	46	102
42	andra gryn	»	99	110	30	31	53	78	19	26	102
43	Ärter, gula, gröna	»	82	157	25	45	100	150	37	50	65
44	Bruna bönor	»	39	—	12	—	97	—	36	—	42
45	Potatis	l.	8·868	11·000	2·687	3·144	1·458	2·875	0·584	0·955	3·367
46	Socker	gram	1 440	1 512	436	432	1 339	1 544	490	513	1 712
47	Kaffe	»	304	363	92	104	278	306	102	101	383

[1] Därav tunnbröd 350 gram; [2] 50 gram; [3] 81 gram; [4] 12 gram.

…er per vecka och hushåll resp. konsumtionsenhet maj 1914 och maj 1916.

		Söderhamn				Luleå				Malmberget				Kiruna				
Per konsumtionsenhet		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		Per hushåll		Per konsumtionsenhet		
…4	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	
12	33	142	167	50	53	170	203	36	40	145	146	33	31	133	238	31	57	1
30	31	133	151	47	48	153	194	32	38	129	135	29	29	130	213	30	51	2
2	2	9	16	3	5	17	9	4	2	16	11	4	2	3	25	1	6	3
22	22	60	71	21	23	80	119	17	23	131	117	30	25	109	108	25	26	4
3	2	19	24	7	8	6	8	1	2	13	28	3	6	5	2	1	1	5
3	3	16	10	6	3	13	19	3	4	8	18	2	4	9	10	2	2	6
4	3	13	10	4	3	15	7	3	1	20	18	4	4	10	26	2	6	7
15	11	19	11	7	3	32	47	7	9	3	25	1	5	17	28	4	7	8
4	3	4	4	1	1	30	14	6	3	—	—	—	—	—	—	—	—	9
2	2	1	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
9	6	14	7	5	2	—	33	—	6	3	25	1	5	17	28	4	7	11
7	7	41	19	14	6	29	44	6	9	50	62	11	13	13	54	3	13	12
10	8	11	8	4	3	6	20	1	4	37	11	9	3	24	41	6	10	13
77	291	950	834	331	264	1 509	1 032	317	203	1 790	1 540	408	332	2 265	2 120	523	510	14
81	250	805	789	280	250	1 391	925	292	182	1 519	1 140	346	246	1 775	1 773	410	426	15
63	122	489	309	170	98	618	711	130	140	1 108	979	253	211	845	870	195	209	16
53	45	157	354	55	112	421	—	88	—	—	50	—	11	325	375	75	90	17
05	83	159	126	55	40	352	214	74	42	411	111	93	24	605	528	140	127	18
56	41	145	45	51	14	118	107	25	21	271	400	62	86	490	347	113	84	19
13	11	35	—	12	—	25	11	5	2	17	98	4	21	50	—	11	—	20
43	30	110	45	39	14	93	96	20	19	254	302	58	65	440	347	102	84	21
81	64	341	386	119	122	741	1 186	156	233	646	633	147	136	550	1 400	127	337	22
8	—	27	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
173	5·632	18·909	17·409	6·593	5·511	26·143	26·072	5·495	5·119	26·000	15·875	5·932	3·312	23·700	9·975	5·474	2·398	24
123	3·874	18·909	16·545	6·593	5·238	22·964	25·786	4·827	5·063	26·000	15·875	5·932	3·312	23·550	9·975	5·489	2·398	25
160	1·758	—	0·864	—	0·273	3·179	0·286	0·668	0·056	—	—	—	—	0·150	—	0·035	—	26
39	141	785	218	274	69	1 227	595	258	117	729	583	166	126	1 320	600	305	144	27
23	185	343	852	120	270	625	1 375	131	270	292	875	67	189	475	1 300	110	312	28
97	56	269	208	94	66	159	153	33	30	221	162	50	35	273	155	63	37	29
3	2	8	5	3	2	5	5	1	1	9	11	2	2	10	13	2	3	30
77	568	1 636	1 932	571	612	1 900	2 679	399	526	1 979	2 417	452	521	[1]2 350	[2]2 050	[3] 543	[4] 493	31
27	439	373	505	130	160	1 914	2 421	402	475	174	893	40	192	466	116	108	28	32
36	110	95	129	33	41	317	360	67	71	110	—	25	—	—	84	—	20	33
65	65	72	65	25	21	164	234	34	46	97	161	22	35	184	62	42	15	34
23	1 215	5 247	6 182	1 829	1 957	7 571	7 732	1 592	1 518	8 771	9 167	2 001	1 975	7 975	8 975	1 842	2 157	35
71	981	4 432	5 091	1 545	1 612	5 000	5 929	1 051	1 164	4 500	5 333	1 027	1 149	5 250	5 750	1 213	1 382	36
98	193	693	955	242	302	2 571	1 357	541	266	3 542	3 167	808	682	2 000	2 950	462	709	37
54	41	122	136	42	43	—	446	—	88	729	667	166	144	725	275	167	66	38
69	196	593	733	207	232	789	672	166	132	1 625	1 271	371	274	950	1 150	219	276	39
10	110	398	489	139	155	661	393	139	77	1 292	750	295	162	650	700	150	168	40
29	54	125	210	44	66	89	243	19	48	333	479	76	103	250	250	58	60	41
30	32	70	34	24	11	39	36	8	7	—	42	—	9	50	200	11	48	42
19	41	52	125	18	40	182	68	38	13	404	196	92	42	160	240	37	58	43
12	24	45	‘68	16	22	107	321	23	63	42	146	10	31	50	650	12	156	44
71	1·869	6·091	6·818	2·124	2·158	8·619	10·964	1·812	2·153	10·612	12·480	2·421	2·689	5·075	6·850	1·172	1·647	45
94	462	2 070	2 227	722	705	2 331	2 925	490	574	1 892	1 973	432	425	2 000	3 100	462	745	46
10	103	280	341	97	108	504	664	106	130	687	562	157	121	525	500	121	120	47

Tab. 3. Födans sammansättning eft

Relati

	Utgifter:	Uppsala 1914	Uppsala 1916	Nyköping 1914	Nyköping 1916	Eskilstuna 1914	Eskilstuna 1916
		%	%	%	%	%	%
1	**Födo- och njutningsämnen**	**100**·00	**100**·00	**100**·00	**100**·00	**100**·00	**100**·0
2	I. Matvaror	92·72	96·40	93·96	98·13	91·91	96·08
3	1. animaliska	56·34	58·80	54·01	58·05	58·15	57·80
4	A. kött	10·99	13·22	10·84	14·01	13·91	11·7
5	a. färskt oxkött	2·96	4·59	3·61	5·08	2·26	3·3
6	b. » kalvkött	1·37	0·82	1·36	1·72	2·70	1·4
7	c. » fläsk	2·34	3·79	2·30	3·29	1·97	2·5
8	d. annat färskt kött, organ, ben och blod	0·96	1·18	1·07	1·33	1·18	1·0
9	e. konserverat nötkött	0·21	0·16	0·15	0·43	0·17	0·1
10	f. » fläsk	3·15	2·68	2·35	2·16	5·63	3·1
11	B. charkuterivaror	3·58	3·27	2·31	1·89	2·65	2·3
12	C. fisk	3·45	5·31	2·76	4·81	3·05	3·9
13	a. färsk fisk	2·36	3·10	1·43	2·86	2·39	2·5
14	b. salt sill	0·69	1·99	1·17	1·82	0·46	1·2
15	c. annan konserverad fisk	0·40	0·22	0·16	0·13	0·20	0·1
16	D. konserver	0·38	0·40	0·38	0·26	0·34	0·2
17	E. lanthushållningsprodukter o. d.	37·93	36·58	37·72	37·08	37·58	39·4
18	a. grädde	0·94	0·74	1·31	1·27	1·04	1·1
19	b. oskummad mjölk	12·13	12·67	9·47	9.73	12·58	11·9
20	c. skummad mjölk	2·63	3·85	4·86	5·48	1·45	2·4
21	d. smör	10·67	5·67	9·68	6·02	11·34	11·7
22	e. margarin	2·18	6·08	2·84	5·80	2·36	3·4
23	f. ost	2·02	1·53	1·47	1·72	2·11	2·0
24	g. ägg	6·95	5·25	7·61	6·47	6·37	5·3
25	h. fett och flott	0·41	0·79	0·48	0·59	0·33	0·3
26	F. övriga animaliska matvaror	0·01	0·02	—	—	0·62	0·04
27	2. vegetabiliska	36·38	37·60	39·95	40·08	33·76	38·28
28	A. bröd	9·58	8·62	6·30	7·10	10·23	10·44
29	a. rågbröd, hårt	3·45	4·63	2·23	1·99	2·49	3·96
30	b. rågbröd, mjukt	2·09	2·04	2·43	3·00	4·03	3·31
31	c. vetebröd	1·60	0·50	0·70	0·18	0·81	0·32
32	d. skorpor, kaffebröd, bakelser o. d.	2·44	1·45	0·94	1·93	2·90	2·8
33	B. mjöl	7·44	9·61	12·44	13·79	6·95	9·50
34	a. vetemjöl	6·60	8·11	7·55	8·78	5·72	7·09
35	b. rågmjöl	0·88	1·12	4·54	4·55	0·89	1·95
36	c. annat mjöl	0·46	0·38	0·35	0·46	0·34	0·46
37	C. gryn	2·07	2·60	1·53	1·49	1·15	1·96
38	a. havregryn	1·55	1·85	0·99	1·00	0·83	1·33
39	b. risgryn	0·33	0·54	0·29	0·22	0·19	0·28
40	c. andra gryn	0·19	0·21	0·25	0·27	0·13	0·35
41	D. grönsaker, frukter, bär m. m.	5·62	4·85	3·56	2·65	4·44	5·25
42	a. ärter, gula, gröna; bruna bönor	0·42	0·46	0·39	0·30	0·04	0·31
43	b. grönsaker, rotfrukter	1·07	0·85	0·30	0·34	1·66	1·15
44	c. potatis	2·59	2·48	2·42	1·50	1·31	2·62
45	d. frukt och bär	1·54	1·06	0·45	0·51	1·43	1·17
46	E. socker och sirap	6·24	6·23	7·90	8·42	5·62	6·22
47	F. kaffe, te, choklad	4·37	4·56	6·50	5·40	3·51	3·57
48	G. kryddor, övriga vegetabiliska matvaror	1·06	1·13	1·72	1·23	1·86	1·34
49	II. Dryckesvaror	2·70	1·11	0·54	0·44	2·04	1·10
50	A. brännvin, spirituosa	0·62	0·12	—	—	0·77	0·34
51	B. öl, porter o. d.	0·76	0·11	—	—	0·09	—
52	C. svagdricka, läskedrycker	1·32	0·88	0·54	0·44	1·18	0·76
53	III. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	1·36	1·36	0·94	0·81	1·37	1·48
54	IV. Förtäring utom hemmet	3·22	1·13	4·56	0·62	4·68	1·34

[1] Därav grovt rågbröd 3·87 %; [2] 3·30 %.

…stnad maj 1914 och maj 1916.

l.

Åtvidaberg 1914	Åtvidaberg 1916	Mjölby 1914	Mjölby 1916	Jönköping 1914	Jönköping 1916	Huskvarna 1914	Huskvarna 1916	Nässjö 1914	Nässjö 1916	Kristianstad 1914	Kristianstad 1916	
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	1
95·34	95·53	97·04	98·52	95·93	96·79	97·82	97·90	94·42	95·95	91·01	97·51	2
60·17	57·64	59·21	60·33	56·22	55·23	58·47	60·22	56·44	61·76	53·78	55·80	3
11·67	11·73	11·52	11·69	13·83	15·09	11·21	16·08	14·04	14·29	14·68	15·09	4
3·81	3·45	1·87	3·84	3·71	3·97	3·91	4·09	4·80	2·86	4·56	4·52	5
1·65	2·06	1·58	0·97	1·18	1·43	1·04	1·13	1·97	1·80	2·05	1·44	6
2·97	2·43	2·86	3·00	3·52	5·03	1·84	4·81	4·23	5·90	4·88	7·00	7
0·87	0·62	1·96	0·80	0·54	1·49	1·39	0·98	0·46	1·71	1·60	1·81	8
0·11	0·09	0·41	—	0·32	0·32	0·38	0·36	—	0·16	—	—	9
2·26	3·08	2·84	3·08	4·56	2·85	2·65	4·71	2·58	1·86	1·59	0·32	10
5·78	4·22	4·87	3·20	4·61	3·95	3·89	2·60	2·44	4·83	3·89	3·80	11
2·26	3·65	3·03	2·38	2·19	3·08	2·77	2·62	2·60	2·47	4·06	5·66	12
1·92	2·82	2·19	1·22	1·53	1·86	1·74	1·62	2·11	1·70	3·34	4·51	13
0·34	0·81	0·74	1·16	0·55	1·13	0·95	1·00	0·49	0·74	0·44	1·09	14
—	0·02	0·10	—	0·11	0·09	0·08	—	—	0·03	0·28	0·06	15
0·32	0·25	0·33	0·28	0·34	0·19	0·47	0·16	0·35	0·18	0·32	0·29	16
40·05	37·74	39·96	42·69	35·09	32·79	40·06	38·74	37·00	39·99	30·83	30·95	17
1·89	1·21	1·09	0·47	1·16	1·08	0·29	0·30	1·53	0·44	1·82	1·78	18
12·36	13·26	12·08	13·70	12·04	10·86	13·09	13·00	13·56	13·48	8·14	6·88	19
1·44	1·22	2·08	1·71	1·90	1·61	0·47	0·08	2·20	2·02	1·10	1·31	20
12·75	11·38	10·67	11·43	8·71	8·23	13·50	12·04	10·34	12·19	7·54	8·06	21
2·23	3·28	1·61	1·92	0·99	2·08	0·65	1·19	0·21	0·60	5·07	4·65	22
2·83	1·36	4·86	4·31	2·99	2·91	3·38	3·42	3·65	2·62	2·20	1·98	23
6·04	5·25	6·30	7·82	6·61	5·00	7·98	7·49	5·01	7·63	4·66	5·75	24
0·51	0·78	1·27	1·33	0·69	1·07	0·70	1·22	0·50	1·01	0·30	0·54	25
0·09	0·05	—	0·09	0·16	0·13	0·07	0·02	0·01	—	—	0·01	26
35·17	37·89	37·83	38·19	39·71	41·56	38·85	37·68	37·98	34·19	37·23	41·71	27
3·74	2·75	4·13	2·69	10·53	7·69	8·45	5·61	7·46	5·87	[1] 12·60	[2] 12·77	28
1·09	0·82	1·51	0·16	0·66	0·85	0·93	0·63	0·49	1·18	0·18	0·07	29
0·88	0·91	0·52	0·60	5·31	3·29	2·92	2·19	4·08	2·47	9·02	8·16	30
0·49	0·21	0·50	0·36	0·82	0·89	0·13	0·17	0·18	0·87	1·07	1·15	31
1·28	0·81	1·60	1·57	3·74	2·66	4·47	2·62	2·71	1·35	2·33	3·39	32
11·86	16·22	14·34	16·02	10·06	15·06	11·41	12·54	9·70	10·16	6·63	8·79	33
6·02	7·42	6·99	7·08	5·69	6·76	5·24	6·53	5·24	4·55	4·03	4·74	34
5·67	7·65	6·93	8·81	4·02	7·82	5·42	5·72	4·24	5·34	2·26	3·71	35
0·17	1·15	0·42	0·13	0·35	0·48	0·75	0·29	0·22	0·27	0·34	0·34	36
1·16	1·30	1·85	2·13	1·31	1·77	2·45	2·75	1·60	2·23	0·90	0·69	37
0·72	0·67	0·85	1·23	0·96	1·33	1·78	2·23	1·19	1·55	0·61	0·51	38
0·32	0·36	0·65	0·43	0·29	0·32	0·48	0·41	0·31	0·58	0·19	0·12	39
0·12	0·27	0·35	0·47	0·06	0·12	0·19	0·11	0·10	0·10	0·10	0·06	40
4·17	4·63	3·70	4·07	3.91	3·73	3·45	4·68	4·26	3·89	4·08	5·83	41
0·33	0·37	0·32	0·47	0·23	0·44	0·27	0·40	0·13	0·27	0·50	0·41	42
1·30	0·95	1·42	1·15	0·65	0·78	1·01	0·83	1·08	1·13	1·37	1·01	43
1·17	2·96	0·93	1·77	2·03	1·95	0·89	2·28	1·12	2·08	1·35	3·60	44
1·37	0·35	1·08	0·68	1·00	0·56	1·28	1·17	1·93	0·41	0·86	0·81	45
7·47	6·90	8·19	7·62	7·83	7·28	7·15	5·83	7·52	6·77	6·88	6·45	46
5·46	4·89	4·20	4·53	5·46	5·08	4·63	4·89	6·27	4·46	5·20	5·59	47
1·31	1·20	1·42	1·13	1·11	1·00	1·31	1·38	1·17	0·81	0·94	1·59	48
3·08	2·25	0·14	0·08	2·13	1·05	1·21	0·82	3·44	1·99	3·85	0·87	49
1·33	0·95	—	—	0·99	0·41	—	—	1·50	0·84	1·63	0·15	50
1·37	0·64	—	—	—	0·05	—	—	0·51	0·27	0·97	0·34	51
0·38	0·66	0·14	0.08	1·14	0·59	1·21	0·82	1·48	0·88	1·25	0·38	52
1·49	1·63	0·84	0·59	0·85	1·00	1·38	1·01	1·24	0·91	1·80	0·90	53
0·09	0·59	2·48	0·81	1·09	1·16	0·09	0·27	0·90	1·15	3·34	0·72	54

Tab. 3. (Forts.) **Födans sammansättning eft**

Relati

	Utgifter:	Malmö 1914	Malmö 1916	Landskrona 1914	Landskrona 1916	Hälsingborg 1914	Hälsingborg 1916
		%	%	%	%	%	%
1	**Födo- och njutningsämnen**	**100**·00	**100**·00	**100**·00	**100**·00	**100**·00	[illegible]
2	I. Matvaror	91·62	95·14	94·84	95·09	93·44	[illegible]
3	1. animaliska	54·38	56·66	52·51	53·04	52·46	[illegible]
4	A. kött	14·78	16·15	17·24	16·04	13·43	[illegible]
5	a. färskt oxkött	4·89	4·78	4·33	4·25	3·46	[illegible]
6	b. » kalvkött	1·26	1·47	1·04	1·42	1·77	[illegible]
7	c. » fläsk	4·27	5·77	7·92	5·07	4·10	[illegible]
8	d. annat färskt kött, organ, ben och blod	1·70	2·25	2·75	3·25	1·84	[illegible]
9	e. konserverat nötkött	0·15	0·29	—	0·11	0·12	[illegible]
10	f. » fläsk	2·51	1·59	1·20	1·94	2·14	[illegible]
11	B. charkuterivaror	3·63	4·12	3·92	2·64	3·50	[illegible]
12	C. fisk	4·22	4·69	2·94	3·41	2·97	[illegible]
13	a. färsk fisk	3·36	3·35	2·36	2·68	2·70	[illegible]
14	b. salt sill	0·48	1·19	0·36	0·68	0·24	[illegible]
15	c. annan konserverad fisk	0·38	0·15	0·22	0·05	0·03	[illegible]
16	D. konserver	0·43	0·34	0·10	0·22	0·26	[illegible]
17	E. lanthushållningsprodukter o. d.	31·21	31·35	28·31	30·56	32·20	[illegible]
18	a. grädde	2·49	2·23	1·34	1·25	2·74	[illegible]
19	b. oskummad mjölk	8·53	8·19	7·72	8·02	9·20	[illegible]
20	c. skummad mjölk	0·67	1·06	1·46	2·30	0·54	[illegible]
21	d. smör	5·74	4·48	4·54	2·45	6·46	[illegible]
22	e. margarin	5·57	8·52	7·05	10·00	4·95	[illegible]
23	f. ost	2·39	2·27	1·54	2·29	2·50	[illegible]
24	g. ägg	4·95	3·64	3·66	3·21	5·40	[illegible]
25	h. fett och flott	0·87	0·96	1·00	1·04	0·41	[illegible]
26	F. övriga animaliska matvaror	0·11	0·01	—	0·17	0·10	[illegible]
27	2. vegetabiliska	37·24	38·48	42·33	42·05	40·98	[illegible]
28	A. bröd	17·88	19·70	19·47	22·08	19·24	[illegible]
29	a. rågbröd, hårt	0·28	0·36	—	—	0·28	[illegible]
30	b. rågbröd, mjukt	[1] 10·41	[2] 13·77	[3] 15·93	[4] 18·02	[5] 13·12	[6] [illegible]
31	c. vetebröd	1·62	1·31	0·43	0·32	1·45	[illegible]
32	d. skorpor, kaffebröd, bakelser o. d.	5·57	4·26	3·11	3·74	4·39	[illegible]
33	B. mjöl	1·80	2·18	2·88	4·10	2·70	[illegible]
34	a. vetemjöl	1·40	1·63	2.54	3·22	2·04	[illegible]
35	b. rågmjöl	0·06	0·13	0·08	0·58	0·18	[illegible]
36	c. annat mjöl	0·34	0·42	0·26	0·30	0·48	[illegible]
37	C. gryn	0·85	1·14	1·01	1·43	0·89	[illegible]
38	a. havregryn	0·56	0·79	0·62	0·78	0·48	[illegible]
39	b. risgryn	0·16	0·25	0·25	0·21	0·27	[illegible]
40	c. andra gryn	0·13	0·10	0·14	0·44	0·14	[illegible]
41	D. grönsaker, frukter, bär m. m.	4·09	3·84	6·28	3·82	4·22	[illegible]
42	a. ärter, gula, gröna; bruna bönor	0·44	0·54	0·58	0·41	0·46	[illegible]
43	b. grönsaker, rotfrukter	0·86	0·68	1·49	0·40	1·08	[illegible]
44	c. potatis	1·35	1·84	2·66	1·84	1·52	[illegible]
45	d. frukt och bär	1·44	0·78	1·55	0·67	1·16	[illegible]
46	E. socker och sirap	5·66	5·01	5·73	5·14	6·59	[illegible]
47	F. kaffe, te, choklad	6·06	5·77	5·75	5·10	6·22	[illegible]
48	G. kryddor, övriga vegetabiliska matvaror	0·90	0·84	1·21	0·88	1·12	[illegible]
49	II. Dryckesvaror	3·49	2·42	2·14	1·77	3·36	[illegible]
50	A. brännvin, spirituosa	1·62	1·40	0·17	0·81	1·62	[illegible]
51	B. öl, porter o. d.	0·93	0·38	1·13	0·65	0·63	[illegible]
52	C. svagdricka, läskedrycker	0·94	0·64	0·84	0·31	1·11	[illegible]
53	III. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	1·54	1·10	1·59	1·64	1·43	[illegible]
54	IV. Förtäring utom hemmet	3·35	1·34	1·43	1·50	1·77	[illegible]

[1] Därav grovt rågbröd 2·79 %; [2] 3·53 %; [3] 6·08 %; [4] 7·63 %; [5] 3·20 %; [6] 4·23 %; [7] 4·47 %; [8] 4·8

stnad maj 1914 och maj 1916.

l.

Ystad		Trälleborg		Göteborg		Lysekil		Trollhättan		Åmål		
1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916	
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	1
86·90	92·30	93·83	94·58	90·87	92·45	96·24	97·93	96·28	97·51	98·25	97·32	2
53·72	56·50	50·83	52·58	52·49	54·52	54·37	59·35	58·93	57·85	57·41	53·02	3
16·28	18·21	13·71	17·04	11·09	12·52	6·72	8·88	11·81	10·42	11·95	12·16	4
2·99	2·60	2·84	3·83	4·09	5·11	2·26	2·18	3·85	5·20	5·46	6·84	5
1·02	1·28	1·27	0·81	1·54	1·22	1·50	1·03	1·38	1·02	2·37	0·77	6
7·86	11·63	4·38	6·74	2·14	2·35	1·17	3.83	3·39	3·32	2·99	2·10	7
3·15	2·15	4·21	4·20	0·83	0·95	0·69	1·68	0·54	0·08	0·21	0·76	8
0·38	—	0·11	—	0·06	0·09	—	—	0·08	—	0·24	0·14	9
0·88	0·55	0·90	1·46	2·48	2·80	1·10	0·16	2·57	0·85	0·68	1·55	10
3·37	3·40	1·03	2·13	3·97	3·84	4·17	4·13	3·12	3·18	2·94	2·55	11
3·36	4·87	4·21	4·83	4·39	5·34	4·55	4·75	4·13	5·10	4·13	4·32	12
2·87	4·26	3·46	3·37	3·56	4·03	3·33	4·12	3·60	3·66	3·61	3·75	13
0·49	0·55	0·66	1·23	0·47	0·81	0·39	0·63	0·45	1·25	0·30	0·33	14
—	0·06	0·09	0·23	0·36	0·50	0·83	—	0·08	0·19	0·22	0·24	15
0·50	0·13	0·10	0·14	0·36	0·32	—	0·24	0·19	0·15	0·17	0·28	16
30·16	29·89	31·70	28·34	32·62	32·50	38·43	41·21	39·68	38·83	37·97	33·71	17
2·72	3·01	0·83	0·87	1·96	1·76	0·68	0·21	0·83	0·70	0·24	0·14	18
8·21	7·13	10·06	7·25	8·66	8·55	9·75	14·94	11·31	11·84	15·19	13·70	19
1·15	1·13	1·50	1·85	2·96	3·07	1·79	0·26	3·71	3·93	1·45	—	20
8·54	6·43	4·48	2·95	5·93	4·65	11·21	10·92	10·01	9·67	9·67	8·17	21
2·89	5·42	8·22	10·18	3·80	5·38	2·88	3·12	4·34	5·12	3·16	3·72	22
2·29	1·88	2·07	0·90	3·20	2·80	2·55	2·10	2·82	1·81	1·24	0·85	23
3·19	2·55	3·33	2·97	5·81	5·79	9·30	9·41	6·46	5·64	6·84	6·82	24
1·17	2·34	1·21	1·87	0·30	0·50	0·27	0·25	0·20	0·62	0·18	0·31	25
0·05	—	0·08	0·10	0·06	0·00	0·50	0·14	—	0·17	0·25	—	26
33·18	35·80	43·00	42·00	38·38	37·93	41·87	38·58	37·35	39·66	40·84	44·30	27
11·57	17·12	19·81	19·62	12·87	11·30	15·57	13·98	5·64	3·65	4·72	5·72	28
—	0·07	1·43	0·22	1·48	1·45	1·53	0·71	1·12	0·58	1·61	2·74	29
8·77	[8] 12·91	[9] 14·21	[10] 16·51	3·80	3·71	7·08	7·64	1·47	0·91	0·89	0·79	30
0·44	0·65	1·15	0·80	2·26	1·67	0·20	0·91	0·22	0·28	0·30	0·23	31
2·36	3·49	3·02	2·59	5·33	4·47	6·76	4·72	2·83	1·88	1·92	1·96	32
2·86	2·38	3·61	3·35	6·64	8·86	6·75	8·88	11·80	15·45	16·28	19·40	33
2·52	1·95	3·11	2·88	5·04	6·83	3·83	6·20	7·72	10·69	10·25	11·43	34
—	0·10	0·14	0·19	1·12	1·54	2·80	2·58	3·59	4·30	5·03	7·64	35
0·34	0·33	0·36	0·28	0·48	0·49	0·12	0·10	0·49	0·46	1·00	0·33	36
0·78	0·47	1·84	1·18	1·25	1·36	1·07	1·60	2·03	3·18	1·42	2·17	37
0·42	0·36	0·83	0·64	0·89	0·99	0·89	1·43	1·12	1·84	0·70	1·42	38
0·36	0·11	0·32	0·30	0·24	0·27	0·18	0·17	0·62	0·93	0·61	0·64	39
—	—	0·19	0·24	0·12	0·10	—	—	0·29	0·41	0·11	0·11	40
2·60	2·41	2·43	5·68	5·04	5·02	5·60	4·41	3·96	4·45	3·43	4·23	41
0·40	0·57	0·56	1·02	0·36	0·37	0·14	0·67	0·19	0·15	0·18	0·59	42
0·48	0·75	0·70	0·42	1·13	0·90	0·34	0·43	0·21	0·60	0·56	0·37	43
0·66	0·82	0·80	3·57	2·07	2·85	3·16	2·08	1·59	3·02	1·95	2·38	44
1·06	0·27	0·37	0·67	1·48	0·90	1·96	1·23	1·97	0·68	0·74	0·89	45
6·54	5·97	7·11	5·76	6·64	6·24	5·26	4·52	8·02	7·13	8·00	6·98	46
7·43	6·33	7·13	5·20	4·87	4·11	5·57	3·79	4·87	4·84	6·02	4·77	47
1·40	1·12	1·57	1·21	1·07	1·04	2·05	1·40	1·03	0·96	0·97	1·03	48
8·52	4·26	2·65	2·64	4·03	3·25	2·40	1·66	2·26	1·34	0·62	1·45	49
6·14	2·91	1·54	1·18	1·48	0·99	0·36	—	1·30	0·41	—	0·17	50
1·11	0·70	0·13	0·16	1·30	0·99	0·36	0·04	0·63	0·45	0·06	—	51
1·27	0·65	0·98	1·30	1·25	1·27	1·68	1·62	0·33	0·48	0·56	1·28	52
2·48	1·89	0·90	0·71	1·30	1·27	0·87	0·32	0·59	0·55	0·32	0·32	53
2·10	1·55	2·62	2·07	3·80	3·08	0·49	0·09	0·87	0·60	0·81	0·91	54

12 %; [10] 7·17 %.

Tab. 3. (Forts.) **Födans sammansättning eft**

Relati

	Utgifter:	Arvika		Karlskoga		Västerås	
		1914	1916	1914	1916	1914	1916
		%	%	%	%	%	%
1	**Födo- och njutningsämnen**	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	[illegible]
2	I. Matvaror	98·03	98·04	95·54	95·58	95·57	[illegible]
3	1. animaliska	60.73	60·82	60·07	60·55	58·03	[illegible]
4	A. kött	14·51	15·15	14·14	15·27	12·36	[illegible]
5	a. färskt oxkött	6·56	7·07	4·57	4·64	2·60	[illegible]
6	b. » kalvkött	2·20	1·26	2·59	3·22	1·93	[illegible]
7	c. » fläsk	3·56	4·16	3·16	3·44	2·50	[illegible]
8	d. annat färskt kött, organ, ben och blod	1·50	0·59	1·71	1·16	0·62	[illegible]
9	e. konserverat nötkött	0·12	0·16	0·25	0·26	0·27	[illegible]
10	f. » fläsk	0·57	1·91	1·86	2·55	4·44	[illegible]
11	B. charkuterivaror	2·56	1·66	2·82	3·55	2·42	[illegible]
12	C. fisk	1·84	3·33	2·68	3·05	3·88	[illegible]
13	a. färsk fisk	1·56	2·81	2·11	2·02	2·43	[illegible]
14	b. salt sill	0·28	0·52	0·37	0·88	1·11	[illegible]
15	c. annan konserverad fisk	—	—	0·20	0·15	0·34	[illegible]
16	D. konserver	—	0·05	0·79	0·44	0·52	[illegible]
17	E. lanthushållningsprodukter o. d.	41·82	40·63	39·54	38·24	38·85	[illegible]
18	a. grädde	0·68	0·17	0·45	0·33	1·43	[illegible]
19	b. oskummad mjölk	18·37	16·71	13·77	13·63	9·18	[illegible]
20	c. skummad mjölk	2·89	1·80	3·14	2·01	5·13	[illegible]
21	d. smör	9·50	9·92	9·46	10·21	10·60	[illegible]
22	e. margarin	2·76	3·97	3·67	3·47	3·40	[illegible]
23	f. ost	2·70	1·38	2·54	2·58	2·16	[illegible]
24	g. ägg	4·53	5·83	6·24	5·71	6·22	[illegible]
25	h. fett och flott	0·89	0·85	0·27	0·30	0·73	[illegible]
26	F. övriga animaliska matvaror	—	—	0·10	—	0·00	[illegible]
27	2. vegetabiliska	37·30	37·22	35·47	35·03	37·54	[illegible]
28	A. bröd	4·69	2·67	5·93	4·08	12·59	[illegible]
29	a. rågbröd, hårt	1·72	1·23	3·58	2·96	4·81	[illegible]
30	b. rågbröd, mjukt	0·83	0·36	0·45	0·33	3·65	[illegible]
31	c. vetebröd	0·19	0·26	0·21	0·11	0·33	[illegible]
32	d. skorpor, kaffebröd, bakelser o. d.	1·95	0·82	1·69	0·68	3·80	[illegible]
33	B. mjöl	14·13	16·66	10·38	12·82	6·41	[illegible]
34	a. vetemjöl	8·75	11·08	7·15	7·91	5·66	[illegible]
35	b. rågmjöl	4·90	5·34	2·94	4·61	0·35	[illegible]
36	c. annat mjöl	0·48	0·24	0·29	0·30	0·40	[illegible]
37	C. gryn	1·32	1·72	1·42	1·89	1·42	[illegible]
38	a. havregryn	0·89	1·08	0·95	1·00	0·84	[illegible]
39	b. risgryn	0·43	0·50	0·38	0·77	0·37	[illegible]
40	c. andra gryn	—	0·14	0·09	0·12	0·21	[illegible]
41	D. grönsaker, frukter, bär m. m.	3·62	5·35	3·18	3·02	5·59	[illegible]
42	a. ärter, gula, gröna; bruna bönor	0·21	0·53	0·26	0·32	0·23	[illegible]
43	b. grönsaker, rotfrukter	0·85	0·21	0·51	0·63	1·30	[illegible]
44	c. potatis	1·87	3·63	1·64	1·16	2·97	[illegible]
45	d. frukt och bär	0·69	0·98	0·77	0·91	1·09	[illegible]
46	E. socker och sirap	7·21	5·65	6·86	6·98	5·77	[illegible]
47	F. kaffe, te, choklad	5·10	4·39	6·56	5·05	4·35	[illegible]
48	G. kryddor, övriga vegetabiliska matvaror	1·23	0·78	1·14	1·19	1·41	[illegible]
49	II. Dryckesvaror	0·87	1·00	2·82	2·82	2·38	[illegible]
50	A. brännvin, spirituosa	—	—	1·15	0·73	0·85	[illegible]
51	B. öl, porter o. d.	—	—	0·62	0·84	0·38	[illegible]
52	C. svagdricka, läskedrycker	0·87	1·00	0·55	1·25	1·15	[illegible]
53	III. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	0·54	0·62	1·62	1·88	1·05	[illegible]
54	IV. Förtäring utom hemmet	0·56	0·34	0·52	0·27	1·00	[illegible]

[1] Därav tunnbröd 1·12 %; [2] 0·15 %.

stnad maj 1914 och maj 1916.

Hedemora 1914	Hedemora 1916	Gävle 1914	Gävle 1916	Söderhamn 1914	Söderhamn 1916	Luleå 1914	Luleå 1916	Malmberget 1914	Malmberget 1916	Kiruna 1914	Kiruna 1916	
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
00·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	1
95·81	91·95	93·27	95·24	95·37	97·84	96·55	95·90	95·84	96·28	97·42	95·45	2
59·69	59·04	56·58	57·59	55·65	53·42	55·03	53·03	52·84	53·67	59·50	53·61	3
11·98	9·13	10·00	9·56	8·02	7·62	9·64	7·97	10·47	10·47	15·09	11·79	4
3·01	3·48	3·81	3·50	3·92	3·14	3·90	4·09	5·35	4·92	4·23	3·83	5
2·63	3·08	1·05	1·13	0·72	1·63	1·29	—	—	0·19	1·15	1·24	6
4·61	0·47	2·88	2·91	1·27	1·40	2·17	1·46	2·53	0·75	3·70	3·51	7
0·77	1·08	0·59	0·60	0·86	0·94	1·45	1·64	0·79	1·54	2·55	0·70	8
0·63	0·16	0·33	0·32	0·29	—	0·14	0·08	0·12	0·83	0·24	—	9
0·33	0·86	1·34	1·10	0·96	0·51	0·69	0·70	1·68	2·24	3·22	2·51	10
2·42	4·22	3·51	3.42	2·51	3·02	2·94	4·93	4·36	5·36	1·27	5·05	11
2·93	4·04	4·49	5·78	4·68	4·77	3·11	3·81	4·13	5·44	3·15	4·46	12
1·60	2·73	3·25	4·42	3·54	3·32	1·04	0·83	2·71	3·86	1·71	2·14	13
0·94	0·98	0·63	0·91	0·97	1·37	1·68	2·80	1·31	1·53	0·98	1·97	14
0·39	0·33	0·61	0·40	0·17	0·08	0·39	0·18	0·11	0·05	0·46	0·35	15
0·41	0·40	0·30	0·25	0·75	—	0·41	0·40	0·12	1·03	0·38	0·72	16
41·95	41·25	38·13	38·55	39·69	38·01	38·65	35·92	33·20	31·37	39·61	31·24	17
0·25	0·16	0·47	0·30	—	0·31	0·18	0·40	0·10	1·57	0·53	2·35	18
12·77	13·33	13·82	14·47	18·30	17·53	16·63	16·92	19·56	11·67	18·33	8·19	19
3·54	3·78	3·06	3·47	—	0·40	1·16	0·12	—	—	0·07	—	20
12·13	9·55	10·54	7·35	10·86	3·58	12·66	6·20	6·97	6·13	12·30	6·20	21
2·96	4·95	3·61	6·35	3·21	9·20	4·53	8·76	1·85	6·00	2·88	8·54	22
2·37	1·58	2·79	2·01	2·54	2·67	1·13	1·40	1·71	1·31	1·95	1·22	23
7·55	6·28	3·52	4·01	3·79	2·88	1·80	1·70	2·89	4·04	3·55	4·46	24
0·38	1·62	0·32	0·59	0·99	1·44	0·56	0·42	0·12	0·65	—	0·28	25
—	—	0·15	0·08	—	—	0·28	—	0·06	—	—	0·35	26
36·12	32·91	36·69	37·65	39·72	44·42	41·52	42·87	43·50	42·61	37·92	41·84	27
12·06	10·03	10·95	11·96	6·67	7·91	10·56	13·15	7·65	8·62	7·85	5·72	28
5·85	5·74	3·37	4·84	4·08	5·21	3·93	6·20	4·13	5·67	[1] 5·34	[2] 4·56	29
3·08	2·73	3·56	3·67	0·97	1·41	3·81	4·95	0·39	1·76	1·14	0·23	30
0·24	0·37	1·24	1·10	0·32	0·37	0·88	0·82	0·29	—	—	0·28	31
2·89	1·19	2·78	2·35	1·30	0·92	1·94	1·18	2·84	1·19	1·37	0·65	32
5·95	6·93	7·08	8·18	10·16	13·13	10·84	10·52	12·47	12·76	11·87	12·68	33
5·55	6·35	6·05	6·69	8·65	10·84	7·84	8·15	6·49	7·71	8·20	8·31	34
0·19	0·26	0·48	1·11	1·11	1·88	3·00	1·76	4·79	4·02	2·51	3·81	35
0·21	0·32	0·55	0·38	0·40	0·41	—	0·61	1·19	1·03	1·16	0·56	36
1·01	1·44	1·29	1·74	1·55	2·01	1·47	1·25	2·84	2·43	1·72	2·14	37
0·50	0·81	0·81	0·94	1·00	1·31	1·19	0·72	2·08	1·34	1·11	1·26	38
0·28	0·38	0·25	0·50	0·36	0·60	0·17	0·45	0·76	0·98	0·50	0·50	39
0·23	0·25	0·23	0·30	0·19	0·10	0·11	0·08	—	0·11	0·11	0·38	40
3·43	2·52	3·94	4·24	5·09	5·30	4·13	4·82	5·98	6·42	3·72	7·10	41
0·55	0·47	0·21	0.54	0·25	0·58	0·62	0·59	0·76	0·64	0·88	1·43	42
0·29	0·21	0·88	0·90	0·70	0·79	0·39	0·30	0·35	0·41	0·62	0·16	43
0·74	0·79	1·22	1·74	2·00	2·21	2·16	2·78	3·18	3·43	1·82	2·24	44
1·85	1·05	1·63	1·06	2·14	1·72	0·96	1·15	1·69	1·94	0·90	3·27	45
7·02	6·40	6·70	6·01	9·24	9·53	8·69	7·48	6·69	5·52	6·36	8·82	46
5·05	4·65	5·28	4·36	5·15	5·42	4·39	4·69	6·61	5·49	5·49	4·06	47
1·60	0·94	1·45	1·16	1·86	1·12	1·44	0·96	1·26	1·37	0·91	1·32	48
1·95	1·52	3·07	2·02	1·23	0·60	1·63	1·74	0·13	0·95	0·83	1·03	49
1·10	0·53	0·87	0·58	0·22	0·21	1·53	0·51	—	—	—	—	50
—	—	0·38	0·32	0·09	—	0·10	—	—	—	—	—	51
0·85	0·99	1·82	1·12	0·92	0·39	—	1·23	0·13	0·95	0·83	1·03	52
1·65	2·20	1·53	1·22	2·69	1·11	1·48	1·62	2·31	2·34	0·62	1·99	53
0·59	4·33	2·13	1·52	0·71	0·45	0·34	0·74	1·72	0·43	1·13	1·53	54

Utgivna publikationer:

1. Sociala Meddelanden

(t. o. m. år 1911: Meddelanden från K. Kommerskollegii avdelning för arbetsstatistik.)

Årg. 1903. [illegible] häften à 25 öre. — Årg. 1908—16. Årligen 12 häften à 15 öre.
» 1904—07. Årligen 4 häften à [illegible] öre. — » 1917. 10 häften à 15 öre.

2. Serien Socialstatistik

(t. o. m. årg. 1910 Arbetsstatistik)

Kollektivavtal m. m.

Kollektivavtal angående arbets- och löneförhållanden i Sverige (utg. 1908—11):
1. Redogörelse för kollektivavtalens utbredning och huvudsakliga innehåll. *Pris kr. 1:50.* 2. Förteckning å gällande kollektivavtal. Kollektivavtal inom olika näringsgrenar. *Pris kr. 1:50.* 3. Arbetstidens längd och arbetslönens storlek inom olika näringsgrenar enligt gällande kollektivavtal (1907/08). *Pris kr. 1:50.*

Kollektivavtal i Sverige åren 1908—15. *Pris 1 kr. per årg. 1908—10, 50 öre per årg. 1911—13 och 15 öre per årg. 1914—15.*

Strejker, lockouter m. m.

Arbetsinställelser åren 1903—07 jämte översikt av arbetsinställelser under åren 1863—1902 samt den s. k. politiska storstrejken år 1902 (utg. 1909). *Pris kr. 1:50.*

Arbetsinställelser i Sverige åren 1908—16. *Pris 1 kr. per årg. 1908—10, 25 öre per årg. 1911—16.*

Redogörelser för lockouterna och storstrejken i Sverige år 1909 (utg. 1910—12):
1. Allmän redogörelse. *Pris 2 kr.;* 2. Händelserna och särskilda. *Pris kr. 1:50;* 3. Statistisk redogörelse. *Pris 1 kr.;* 4. Sammanfattning av 1—3 på franska och tyska språken: A) Le lock-out et la grève générale en Suède en 1909; B) Die Aussperrung und der Generalstreik in Schweden 1909. *Pris 1 kr. per del.*

Arbetsmarknad och arbetsförmedling

Den offentliga arbetsförmedlingen i Sverige 1902—1912 (utg. 1915). *Pris 1 kr.*

Promemoria angående arbetslösheten i Sverige hösten 1908 samt kommunala åtgärder i anledning av arbetslöshet (utg. 1908). *Pris 1 kr.*

Arbetslösheten i Sverige 1908—09 (utg. 1910). *Pris kr. 1:50.*

Arbetslöshetsräkningen den 31 januari 1910 (utg. 1912). *Pris 1 kr.*

Arbets- och löneförhållanden

Jordbruk och skogsbruk:

Utländska jordbruksarbetare i Sverige år 1907 (utg. 1909). *Pris 1 kr.*

Till belysning av lantarbetarnas arbets- och löneförhållanden i Sverige år 1910 (utg. 1911). *Pris 1 kr.*

Arbetartillgång, arbetstid och arbetslön inom Sveriges jordbruk åren 1911—15. *Pris 50 öre per årg. 1911—13 och 25 öre för årg. 1914 och 1915.*

Lantarbetarnas arbets- och löneförhållanden inom olika bygder och å typiska lantegendomar (utg. 1915). *Pris kr. 1:50.*

Skogsarbetarnas levnads- och arbetsförhållanden i Värmland, Dalarna och Norrland (utg. 1915). *Pris kr. [illegible]*

Andra näringar:

Undersökning av bagerierna i Sverige (utg. 1898). *Pris 1 kr.*

Undersökning av tobaksindustrien i Sverige (utg. 1899). *P[illegible]*

Den svenska tobakshanteringen år 1908 (utg. 1911). *Pris [illegible]*

Undersökning av den mekaniska verkstadsindustrien i S[illegible]
1. Större mekaniska verkstäder (utg. 1901). *Pris [illegible]*
2. Mindre mekaniska verkstäder m. m. (utg. 190[illegible] *kr. 1:50.*)

Undersökning av tryckerier och därmed förenad hant[illegible] Sverige (utg. 1909). *Pris kr. 1:50.*

Arbetstidens längd inom industri och hantverk i [illegible] (utg. 1911). *Pris 2 kr.*

Undersökning rörande vissa hygieniska förhållande[illegible] cellulosaindustrien i Sverige (utg. 1915). *Pris 30 ör[illegible]*

Löner och levnadskostnader vid Trollhätte kanals em[illegible] samt inom därmed jämförliga arbetsområden. *Pris [illegible]*

Sjömansyrket i Sverige. Del I (utg. 1915). *Pris 1 kr.*

Hamnarbetaryrket i Sverige (utg. 1916). *Pris 40 öre.*

Arbetstidens längd vid frisersalonger och badinrätt[illegible] Sverige (utg. 1916). *Pris 25 öre.*

Svensk hemindustri. Del I. Utredningens huvudresult[illegible] 1917). *Pris 75 öre.* Del II. Monografier (utg. 1917). *P[illegible]*

Levnadskostnader

Livsmedels- och bostadspriser i Sverige under åren 1[illegible] 1908—09 och 1910—12. *Pris 1 kr. för årg. 1904—0[illegible] för årg. 1908—09; 25 öre för årg. 1910—12.*

Levnadskostnaderna i Sverige 1913—1914. Del II. [illegible] monografier 1—4. *Pris 50 öre per monografi.*

Livsmedelsförbrukningen inom mindre bemedlade hush[illegible] 1914 och 1916. *Pris 50 öre.*

Bostadsförhållanden

1912—14 års allmänna bostadsräkningar. Del II. [illegible]nografier I—XII. *Pris 25 öre per monografi.*

Byggnadsverksamheten i rikets stadssamhällen åren [illegible] 1913 samt 1914—1915. *Pris 25 öre per del.*

Preliminär översikt över byggnads- och bostadsförhål[illegible] å de orter, som berörts av 1912—1914 års allmänna b[illegible]räkningar. *Pris 50 öre.*

Undersökningar rörande de mindre bemedlades bost[illegible]hållanden i vissa svenska städer. I. Norrköping (u[illegible] **II. Jönköping** (utg. 1917). *Pris 50 öre per del.*

Olycksfall i arbete

Olycksfall i arbete åren 1906—15. *Pris kr. 1:50 per [illegible]—09, 50 öre för årg. 1909, 25 öre för årg. 1910—1[illegible] (text), 75 öre för del II (tabeller) samt 25 öre för år[illegible]*

Föreningsväsende m. m.

Kooperativ verksamhet i Sverige åren 1908—10 (u[illegible] *Pris 2 kr.*

3. Serien Försäkringsväsen

Registrerade sjukkassors verksamhet åren 1904—12. (Årg. 1892—1909 utg. av K. Civildepartementet.) *Pris 1 kr. per å[illegible]—09, 70 öre för årg. 1910. Årg. 1911 och 1912, del I (text), pris 25 öre, del II (tabeller), 1 kr.*

4. Statens förlikningsmäns verksamhet

Årg. 1907—15. *Pris 2 kr. för årg. 1907—08, 1 kr. per årg. 1909—10 samt 50 öre per årg. 1911—15.* — Översikt av Staten[illegible]ningsmäns verksamhet 1907—14. *Pris 50 öre.*

5. Yrkesinspektionens verksamhet

I. **Årsberättelser 1895—191[illegible].** (Årg. 1890—94 utg. av K. Civildepartementet.) *Pris 2 kr. per årg. 1895—1912, kr. 1:50 per årg. 1[illegible]*

II. **K. Socialstyrelsens anvisningar angående skydd mot yrkesfara:**
1. Anvisningar angående skydd mot yrkesfara vid lastning och lossning av fartyg (utg. 1915). *Pris 25 öre.*
2. Anvisningar angående skydd mot yrkesfara vid byggnader och [illegible] av [illegible] (utg. 1915). *Pris 15 öre.*

6. Sjukkasseinspektionens verksamhet

1. **Normalstadgar för sjukkassor enligt lagen den 4 juli 1910.**
   1. Vanliga sjukkassor (år 1911). *Pris 50 öre.* 2. Arbetsplatskassor (år 1911). *Pris 25 öre.*
2. **Samling av anmälningar till sjukkasseregistret.** *Årg. 1911—13. Årligen [illegible] häften. Årg. 1913, [illegible] häften. Årg. 1914, [illegible] Årg. 1915, 6 häften. Årg. 1916, 5 häften.*
3. **Samling av anmälningar till understödsföreningsregistret.** *Årg. 1913, [illegible] häften. Årg. 1914, [illegible] häften. Årg. 1915, [illegible] Årg. 1916, 6 häften.*

7. Socialstyrelsens årsberättelser

Årsberättelser 1913, 1914, 1915.

STOCKHOLM 1917. KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER. 170[illegible]